

עֲזְרֵי מַעַם הַשָּׁם עוֹשֶׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר הַזִּהָר

הַשָּׁלֹם וְהַמְּנוּקָד
עַל חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה

מִהַתְנָא הָאֱלֹקִי
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרָשֶׁת קְדוּשִׁים

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזִּהָר הָעוֹלָמִי"
בַּעִיָּה "ק בֵּית שְׁמֹשׁ תוֹבֵב" א
חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר בָּאֵב תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי
בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים בחינם בלבד

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

(קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פָּנֶיךָ.
וּכְתִיב (תהלים ט) וַיִּבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שִׁמְךָ כִּי לֹא עֲזַבְתָּ
דוֹרְשֶׁךָ יי'. בָּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלֹךְ יי'
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פֶּרֶשֶׁת קְדוּשִׁים

וַיֹּדַעַר יי' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. (ויקרא יט) דַּבֵּר אֶל כָּל
עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יי' אֱלֹהֵיכֶם. רַבִּי
אֶלְעָזָר פֶּתַח, (תהלים לב) אֵל תִּהְיוּ כְּסוּם כְּפָרֵד אֵין
הָבִין וְגו'. בְּכַמָּה זְמַנִּין אֲזַרְיִיתָא אֶסְהִידַת בְּהוּ
בְּבִנֵי נִשְׂא, בְּכַמָּה זְמַנִּין אֲרִימַת קָלִין, לְכָל סְטָרִין
לְאַתְעָרָא לְהוּ, וּבְלָהוּ דְּמִיכִין בְּשִׁינְתָא
בְּחוּבִיהוֹן (ס"א בְּחוּרִיהוֹן), לָא מְסַתְּבָלִין, וְלֹא מְשַׁנְיָחִין,
בְּהִיד אַנְפִּין יְקוּמוֹן לְיוֹמָא דְּדִינָא עֲלָאָה, בְּד

לשון הקודש

וַיִּשְׁמְחוּ כָל חוֹסֵי בְךָ לְעוֹלָם יִרְנְנוּ וְתִסְדָּק
עֲלֵימוּ וְיַעֲלִצוּ בְךָ אֱהָבֵי שִׁמְךָ. וּכְתוּב
(שם קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ
יִשְׂרָאֵל אֶת פָּנֶיךָ. וּכְתוּב (שם ט) וַיִּבְטְחוּ
בְךָ יוֹדְעֵי שִׁמְךָ כִּי לֹא עֲזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ ה'.
בָּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלֹךְ יי'
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פֶּרֶשֶׁת קְדוּשִׁים

וַיֹּדַעַר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל כָּל

עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם קְדוּשִׁים
תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם. רַבִּי
אֶלְעָזָר פֶּתַח, (תהלים לב) אֵל תִּהְיוּ כְּסוּם
כְּפָרֵד אֵין הָבִין וְגו'. בְּכַמָּה פְּעָמִים
הִתְנַחֵם מְעִידָה בְּבִנֵי אָדָם, בְּכַמָּה פְּעָמִים
הִיא מְרִימָה קוֹלוֹת לְכָל הַצְּדִידִים לְהַעֲרִיר
אוֹתָם וְכָל הַכְּדוּמִים שְׁנֵי דְּכַתְּבָאֵיהֶם בְּחוּרִיהֶם,
אֵינֶם מְסַתְּבָלִים וְאֵינֶם מְשַׁנְיָחִים בְּאִיזָה
פְּנִים יַעֲמִדוּ לְיוֹם הַדִּין הָעֲלִיוֹן, בְּשִׁינְתָּבַע

יִתְבַּע לֹון מִלְכָּא עֲלָאָה עֲלִבּוּנָא דְאִוְרִייתָא,
דְּצוּוּחַת לְקַבְּלִיחוֹן, וְלֹא אֲחֵדְרוּ אֲנַפִּין לְקַבְּלָהּ,
דְּבִלְחוּ פְּגִימִין בְּכָלָא, דְּלֹא יָדְעוּ מִהִימְנוּתָא
דְּמִלְכָּא עֲלָאָה, וְוִי לֹון, וְוִי לְנַפְשִׁהוֹן.

דִּהָא אִוְרִייתָא בִּיה אֲסֵהִידַת, וְאַמְרַת (משלי ט) מִי
פָּתִי יִסּוּר הִנָּה חֶסֶר לֵב (ס"א וְאַמְרָה) אֲמָרָה
לוֹ. מַהוּ חֶסֶר לֵב. דְּלִית לִיה מִהִימְנוּתָא, דְּמֵאֵן
דְּלֹא אֲשֶׁתִּדַּל בְּאִוְרִייתָא, לָאוּ בִּיה מִהִימְנוּתָא,
וּפְגִים הוּא מְכָלָא (ס"א וְאַמְרָה) אֲמָרָה לוֹ, אִוְמָרָה לוֹ
מִיבְעִי לִיה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים מב) אִוְמָרָה לֹאל
סִלְעִי, מַהוּ אֲמָרָה. אֲלֹא לֹאכְלָלָא וְלֹאֲתוּסְפָא
אִוְרִייתָא דְּלֵעִילָא, דִּהִיא קַרְיָה לִיה חֶסֶר לֵב,
פְּגִים מִמִּהִימְנוּתָא.

דִּהָבִי תַּיִנָּן, כָּל מָאן דְּלֹא אֲשֶׁתִּדַּל בְּאִוְרִייתָא,
אִסּוּר לְמִקְרַב לְגַבִּיהּ, לֹאֲשֶׁתִּתְּפֹא בַּהֲדִיָּה,

לשון הקודש

שְׁמִי שְׁאִינִי עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, אִין בּוֹ אֲמוּנָה
וּפְגוּם הוּא מִהֶכַּל. (וְאַמְרָה) אֲמָרָה לוֹ?
אִוְמָרָה לוֹ הִיָּה צְרִיךְ לִהְיוֹת, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
(תהלים מב) אִוְמָרָה לֹאל סִלְעִי. מַה זֶה
אֲמָרָה? אֲלֹא לְהַכְלִיל וּלְהוֹסִיף אֶת
הַתּוֹרָה שְׁלֹמְעָלָה, שֶׁהִיא קוֹרֵאת לוֹ חֶסֶר
לֵב, פְּגוּם מִהֶאֱמוּנָה.

שְׁפָד שְׁנִינִי, שְׁכָל מִי שְׁלֹא מִשְׁתַּדַּל

אוֹתָם הַמְּלִךְ הָעֲלִיּוֹן עַל עֲלִבּוֹן הַתּוֹרָה
שְׁצוּעֶקֶת כְּנַגְדָם, וְאִינֵם מַחְזִירִים פְּגִימָם
מוֹלָה, שְׁכָלָם פְּגוּמִים כָּכֵל, שְׁאִינֵם
יּוֹדְעִים אֶת אֲמוּנַת הַמְּלִךְ הָעֲלִיּוֹן, אוֹי
לָהֶם וְאוֹי לְנַפְשָׁם!

שְׁתַּרִי הַתּוֹרָה מַעֲיָדָה בּוֹ וְאַמְרַת, (משלי
ט) מִי פָּתִי יִסּוּר הִנָּה חֶסֶר לֵב (וְאַמְרָה) אֲמָרָה
לוֹ. מַה זֶה חֶסֶר לֵב? שְׁאִין בּוֹ אֲמוּנָה.

וּלְמַעַבְד בֵּיה סְחוּרְתָּא, וְכָל שָׁכֵן לְמַחֲד עַמִּיּה
בְּאוּרְחָא. דְּהָא לִית בֵּיה מְחִימְנוּתָא. (ועל דא) תְּנִינָן
כָּל בַּר נָשׁ דְּאָזִיל בְּאוּרְחָא, וְלִית עַמִּיּה מְלִי
דְּאוּרִייתָא, אֶתְחִיב בְּנַפְשִׁיה. כָּל שָׁכֵן מָאן דְּאִזְדָּווג
בְּאוּרְחָא, עִם מָאן דְּלִית בֵּיה מְחִימְנוּתָא, דְּלֹא
חָשִׁיב לִיקָרָא דְּמֵאֲרִיָּה וְדִידִיָּה דְּלֹא חָס עַל נַפְשִׁיה.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, מָאן דְּלֹא חָס עַל נַפְשִׁיה, חֵידָּ
יִשְׁלוּף נַפְשָׁא דְּכַשָּׁרָא לְבִרְיָה. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, תַּוּוּהֲנָא עַל דָּרָא, וְהָא אֶתְמַר מַלְּה וְכו'.
וְעַל דָּא כְּתִיב אֵל תִּהְיוּ בְּסוֹם בְּפֶרֶד אֵין חֲבִין.
זַכַּאִין אֵינּוֹן צְדִיקָיָא, דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא, וְיִדְעִין
אוּרְחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא, וּמְקַדְּשִׁי גְרַמִּיָּהוּ
בְּקִדּוּשָׁא דְּמַלְכָּא, וְאַשְׁתַּבַּחוּ קִדְּיָשִׁין בְּכֻלָּא, וּבְגִין
כֶּךָ מְשַׁלְּפִי רוּחָא דְּקוּדְשָׁא מְלַעִילָא, וּבְנִיָּהוּ כְּלָחוּ
זַכַּאִי קָשׁוּט, וְאַקְרוּן בְּנֵי מַלְכָּא בְּגִין קִדְּיָשִׁין.

לשון הקודש

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, מִי שֶׁלֹּא חָס עַל נַפְשׁוֹ,
אֵיךְ יִשְׁלַף נַפְשׁ בְּשָׂרָה לְבָנּוּ? אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, תִּמְחֲנִי עַל הַדּוֹר, וְהִרִי הַדָּבָר
נֶאֱמַר וְכו'. וְעַל זֶה כְּתוּב אֵל תִּהְיוּ בְּסוֹם
בְּפֶרֶד אֵין חֲבִין. אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים
שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה וְיוֹדְעִים אֶת דְּרָכֵי
הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמְקַדְּשִׁים אֶת עַצְמָם
בְּקִדְשַׁת הַמֶּלֶךְ, וְנִמְצְאִים קְדוּשִׁים בְּכָל,

בַּתּוֹרָה, אֲסוּר לוֹ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו,
לְהִשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ וּלְעֲשׂוֹת עִמּוֹ סְחוּרָה, וְכָל
שָׁכֵן לְלֶכֶת עִמּוֹ בְּדֶרֶךְ, שְׁהִרִי אֵין בּוֹ
אֲמוּנָה. (ועל זה) שְׁנִינּוּ, כָּל אָדָם שֶׁחֹלֵךְ
בְּדֶרֶךְ וְאֵין עִמּוֹ דְּבָרֵי תּוֹרָה, מִתְחַיֵּב
בְּנַפְשׁוֹ. כָּל שָׁכֵן מִי מִתְחַבֵּר בְּדֶרֶךְ עִם מִי
שֶׁאֵין בּוֹ אֲמוּנָה, שֶׁלֹּא מִחְשִׁיב אֶת כְּבוֹד
אֲדוֹנּוֹ וְאֶת שְׁלוֹ, שֶׁלֹּא חָס עַל נַפְשׁוֹ.

וְיִי לְהוֹן לְרִשְׁעֵי־יָא, דְּכָלְהוּ חֲצִיפִין, וְעוֹבְדֵי־יְהוּ
חֲצִיפִין. בְּגִינֵי כֹךְ יִרְתִּין בְּנֵי־יְהוּ נִפְשָׁא חֲצִיפָא,
מִסְטָרָא דְּמִסְטָאבָא. בְּמָה דְּכְתִיב וְנִטְמָתָם בָּם, אַתָּא
לְאַסְתָּאבָא, מִסְטָבִין לִיה. אַל תְּהִיו כְּסוּם כְּפָרְד,
דְּאֵינוֹן מֵאֲרִי זְנוּתָא (ס"א דְּמִסְטָאבוּתָא) עַל כָּלָא. אֵין הָבִין,
דְּלֹא יִשְׁתַּדְּלוֹן בְּנֵי נָשָׂא בְּאַרְחָא דָּא, דְּאִי הָבִי,
כְּתִיב הָכָא אֵין הָבִין, וְכְתִיב הָתָם (ישעיה נו) וְהַכְּלָבִים
עֲזִי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שְׂבָעָה וְהִמָּה רַעִים לֹא יָדְעוּ
הָבִין. כְּלוּמַר יְהוֹן מִזְדַּמְנִין אֵינוֹן דְּאַקְרוֹן עֲזִי נֶפֶשׁ.
מֵאִי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּלֹא יָדְעוּ הָבִין.

וְהִמָּה רַעִים, מֵאִי (דף פ' ע"ב) רַעִים, אֵלִין אֵינוֹן
מִדְּבָרֵי וּמִנְהִיגֵי לְבַר נָשׁ בְּגִיחָנָם. לֹא יָדְעוּ
שְׂבָעָה, בְּמָה דְּאַתָּ אָמַר (משלי ל) לְעֵלּוּקָה שְׁתֵּי בָנוֹת
הֵב הֵב, בְּגִין כֹּךְ דְּאֵינוֹן הֵב הֵב, לֹא יָדְעוּ שְׂבָעָה.

לשון הקודש

הַזֶּה. שָׁאם כֹּךְ, כְּתוּב כָּאן אֵין הָבִין,
וְכְתוּב שָׁם (ישעיה נו) וְהַכְּלָבִים עֲזִי נֶפֶשׁ
לֹא יָדְעוּ שְׂבָעָה וְהִמָּה רַעִים לֹא יָדְעוּ
הָבִין. כְּלוּמַר, יְהִיו מִזְדַּמְנִים אוֹתָם
שְׁנִקְרָאִים עֲזִי נֶפֶשׁ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
שֶׁלֹּא יָדְעוּ הָבִין.

וְהִמָּה רַעִים, מָה זֶה רַעִים? אֵלוֹ אוֹתָם
הַמּוֹכִילִים וְהַמְנַהִיגִים אֶת הָאָדָם לְגִיחָנָם.
לֹא יָדְעוּ שְׂבָעָה, כְּמוֹ שְׁנִאָמַר (משלי ל)
לְעֵלּוּקָה שְׁתֵּי בָנוֹת הֵב הֵב. מִשּׁוּם כֹּךְ

וּמִשּׁוּם כֹּךְ שׁוֹלְפִים רוּחַ שֶׁל קִדְשׁ
מְלַמְעֵלָה, וְכָל בְּנֵיהֶם הֵם צְדִיקֵי אֱמֶת,
וְנִקְרָאִים בְּנֵי הַמֶּלֶךְ, בְּנִים קְדוּשִׁים.

אוֹי לָהֶם לְרִשְׁעִים, שְׂכָלָם חֲצוּפִים
וּמַעֲשֵׂיהֶם חֲצוּפִים, וּמִשּׁוּם כֹּךְ יוֹרְשִׁים
בְּנֵיהֶם נֶפֶשׁ חֲצוּפָה מִצַּד הַטְּמָאָה, כְּמוֹ
שְׂכְּתוּב וְנִטְמָתָם בָּם. בָּא לְהַטְמֵא –
מִטְמָאִים אוֹתוֹ. אַל תְּהִיו כְּסוּם כְּפָרְד,
שֶׁהֵם בְּעִלֵּי זָנוּת (שֶׁל טְמָאָה) עַל הַכָּל. אֵין
הָבִין, שֶׁלֹּא יִשְׁתַּדְּלוּ אֲנָשִׁים בְּדֶרֶךְ

כָּלֶם לְדֶרֶכָם פָּנוּ אִישׁ לְבַצְעוֹ מִקְצָהוּ. דָּהָא תִּיַּירִי
 דְּגִיְהִנָּם אִינוּן. וְכָל דָּא מָאן גָּרִים לָהּ. בְּגִין דְּלֹא
 אֶתְקַדְּשׁוּ בְּהָהוּא זְיוּגָא כְּמָה דְּאַצְטְרִיד. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יי'. אָמַר קְדִישָׁא
 בְּרִיד הוּא, מִכָּל שְׂאֵר עַמּוּן לָא רַעִיתִי לְאַדְבָּקָא
 בִּי, אֱלֹא יִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב, (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הִדְבַּקְתֶּם
 בִּי, אֶתְוֹן, וְלֹא שְׂאֵר עַמּוּן. (וְעַל דָּא כְּתִיב הֵבֵא קְדוֹשׁ) בְּגִין
 כֶּךָ, (קְדוּשִׁים תִּהְיוּ דִּינִיקָא).

קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יי'. (ויקרא יט) רַבִּי יִצְחָק
 פִּתַּח, (ישעיה יח) הוּא אֶרֶץ צִלְצֵל בְּנָפְתִים וְגו'.

וְכִי בְּגִין דְּהִיא אֶרֶץ צִלְצֵל בְּנָפְתִים, קִנְטוּרָא בִּיה
 אֲשֶׁתִּבַּח, דְּכְתִיב הוּא אֶרֶץ. אֱלֹא אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 בְּשַׁעֲתָא דְּקִידְשָׁא בְּרִיד הוּא בָּרָא עֲלֵמָא, וּבָעָא
 לְגַלְאָה עֲמִיקְתָּא מִגּוּ מִסְתְּרָתָא, וְנִחְוֹרָא מִגּוּ
 חֲשׂוּכָא, הוּוּ בְּלִילָן דָּא בְּדָא, וּבְגִין כֶּךָ, מִגּוּ חֲשׂוּכָא

לשון הקודש

הַדְּבָקִים בַּהּ. אַתֶּם, וְלֹא שְׂאֵר הָעַמִּים.
 (וְעַל כֵּן כְּתוּב כָּאן קְדוֹשׁ) מְשׁוּם כֶּךָ (קְדוּשִׁים תִּהְיוּ דִּקְאָא).
 קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה'. רַבִּי יִצְחָק
 פִּתַּח, (ישעיה יח) הוּא אֶרֶץ צִלְצֵל בְּנָפְתִים וְגו'.
 וְכִי מְשׁוּם שְׁהִיא אֶרֶץ צִלְצֵל בְּנָפְתִים
 נִמְצָא בַּהּ קִנְטוּר, שְׁכִתוּב הוּא אֶרֶץ? אֱלֹא
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲתָא שְׁבָרָא הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם וְרָצָה לְגַלּוֹת

שְׁהֵם חַב חַב, לֹא יָדְעוּ שְׂבָעָה. כָּלֶם
 לְדֶרֶכָם פָּנוּ אִישׁ לְבַצְעוֹ מִקְצָהוּ. שְׁחֲרִי
 הֵם תִּיַּירִי הִגִּיהֶם. וְכָל זֶה מִי גָרַם לָהֶם?
 מְשׁוּם שְׁלֹא הִתְקַדְּשׁוּ בְּאוֹתוֹ זְיוּג כְּמוֹ
 שְׁצִרִיד. וְעַל זֶה כְּתוּב, קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי
 קְדוֹשׁ אֲנִי ה'. אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים לֹא רַעִיתִי לְהִדְבִּיק בִּי
 אֱלֹא רַק יִשְׂרָאֵל, שְׁכִתוּב (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם

נָפֶק נְהוֹרָא, וּמִגּוֹ מִסְתַּרְתָּא, נָפֶק וְאַתְגַּלִּיָּא עֲמִיקָא,
וְדָא נִפְקָא מִן דָּא. דְּמִגּוֹ טַב, נָפִיק בִּישׁ. וּמִגּוֹ
רַחֲמִי, נָפִיק דִּינָא. וְכֹלָא אֶתְכַּלִּיל דָּא בְּדָא. יִצֵּר
טוֹב וְיִצֵּר רָע, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, יִשְׂרָאֵל וּשְׂאָר עַמּוּן,
תּוֹזֵר וְאוֹכֵם, וְכֹלָא חַד בְּחַד תַּלְיָא.

תַּאנָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל
עֲלָמָא בָּלְהוּ לָא אֶתְחִיזִי, אֱלָא בְּחַד
עֲטִירָא דְקוּטְפָא (ס"א דְקוּטְפָא) בְּקִיטְרוּי. בַּד אֶתְדִּין
עֲלָמָא בְּדִינָא כָּלִיל בְּרַחֲמִי אֶתְדִּין. וְאִי לָאו, לָא
יְכִיל עֲלָמָא לְקִימָא, אֲפִילוּ רִנְעָא חָדָא, וְהָא
אוֹקִימָנָא מְלִי, בְּמָה דְכֶתִיב, (ישעיה כו) כִּי בְּאֶשֶׁר
מִשְׁפָּטֶיךָ לְאֶרֶץ צֶדֶק לְמַדּוּ יוֹשְׁבֵי תִבְל.

וְתַאנָּא בְּהֵוֹא זְמַנָּא דְדִינָא תַּלְיָא בְּעֲלָמָא, וְצֶדֶק
אֶתְעֲטָרָא בְּדִינּוּי, בְּמָה מְאִירִי דְגִדְפִין

לשון הקודש

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ לָא נִרְאָה, אֱלָא
בְּעֲטָרָה אַחַת הַמְדַּבֵּקֶת (הַזוֹהֶרֶת) בְּקִשְׁרִיו.
כְּשֶׁנִּדְוֵן הָעוֹלָם בְּדִין, הוּא נִדְוֵן כְּלוּל
בְּרַחֲמִים. וְאִם לָא, אֵין הָעוֹלָם יְכוּל לְעַמֵּד
רִנְעָא אַחַד, וְהָרִי בְּאַרְנוּ אֶת הַדְּבָרִים, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (שם כו) כִּי בְּאֶשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לְאֶרֶץ
צֶדֶק לְמַדּוּ יוֹשְׁבֵי תִבְל.

וְלְמַדְנֵנוּ, בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהָדִין תְּלוּי בְּעוֹלָם

עֲמֻקּוֹת מִתּוֹךְ הַהֶסְתֵּר, וְאוֹר מִתּוֹךְ
הַחֲשֹׁכָה, הָיוּ כְּלוּלִים זֶה עִם זֶה. וּמִשּׁוּם
כֵּךְ מִתּוֹךְ הַחֲשֹׁכָה יֵצֵא אוֹר, וּמִתּוֹךְ
הַהֶסְתֵּר יֵצֵא וְהַתְגַּלָּה הָעֵמֶק, וְזֶה יֵצֵא
מִזֶּה. שֶׁמִּתּוֹךְ הַטּוֹב יוֹצֵא הָרָע, וּמִתּוֹךְ
הַרַחֲמִים יוֹצֵא דִין, וְהַכֹּל נִכְלָל זֶה בְּזֶה –
יִצֵּר טוֹב וְיִצֵּר רָע, יְמִין וּשְׂמָאל, יִשְׂרָאֵל
וּשְׂאָר הָעַמִּים, לְבָן וְשָׁחַר, וְהַכֹּל תְּלוּי
הָאֶחָד בְּהָאֶחָד.

מִתְעָרִי, לְקַבְּלִי מֵאֲרִי דְדִינָא קִשְׁיָא, לְשִׁלְטָאָה
 בְּעֵלְמָא. פִּרְסִין גְּדִפִין מֵהָאִי סְטָרָא, וּמֵהָאִי סְטָרָא,
 לְאַשְׁתַּטָּחָא (ס"א לְאַשְׁתַּטָּחָא) בְּעֵלְמָא. כִּדִּין מִתְעָרִין גְּדִפִין
 לְמִפְרָם לֹון, וְלְאַשְׁתַּאבָּא (ג"א וְלְאַשְׁתַּתְּפָא) בְּדִינָא קִשְׁיָא,
 וְשִׂאטִּין בְּעֵלְמָא לְאַבְּאָשָׁא. כִּדִּין כְּתִיב, הוּי אֶרֶץ
 צֹלָצֹל בְּנַפְסִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, חֲמִינָא בְּנִי עֲלֵמָא בְּחֲצִיפוּתָא,
 בַּר אֵינֹון זָכָאִי קִשּׁוּט. וּבְגִין כֶּךָ, כְּבִיכּוּל,
 כֹּלָא הָכִי אֲשַׁתְּכַח, אַתָּא לְאַתְדַּכָּאָה, מְסִיעִין לִיה.
 אַתָּא לְאַסְתַּאבָּא, כְּמָה דְאֻקְיָמָנָא, וְנִטְמַתָּם בָּם.

רַבִּי יוֹסִי הָוָה אָזִיל בְּאוּרְחָא, פָּנַע בֵּיה רַבִּי חֲנִיָּא,
 אָמַר לִיה הֵאֵי דְאֻקְמוּהָ חֲבֵרִיָּא, דְּכְתִיב
 בְּעֵלִי, (שְׁמוּאֵל א ג) וְלֹכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֲלִי אִם יִתְכַפֵּר
 עֹון בֵּית עֲלִי בְּזֻבַח וּמִנְחָה עַד עוֹלָם. בְּזֻבַח וּמִנְחָה

לשון הקודש

בְּחֲצִפָּה, פֶּרֶט לְאוּתָם צְדִיקֵי הָאָמֶת.
 וּמִשּׁוּם כֶּךָ, כְּבִיכּוּל, הַכֹּל כֶּךָ נִמְצָא. כָּא
 לְהַתְהַר – מְסִיעִין אוֹתוֹ. כָּא לְהַטְמָא –
 כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ וְנִטְמַתָּם בָּם.

רַבִּי יוֹסִי הָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, פָּנַשׁ בּוֹ רַבִּי
 חֲנִיָּא. אָמַר לוֹ, זֶה שֶׁבִּאֲרוּ הַחֲבֵרִים,
 שֶׁכְּתוּב בְּעֵלִי (שְׁמוּאֵל א – ג) וְלֹכֵן נִשְׁבַּעְתִּי
 לְבֵית עֲלִי אִם יִתְכַפֵּר עֹון בֵּית עֲלִי בְּזֻבַח
 וּבְמִנְחָה עַד עוֹלָם, בְּזֻבַח וּמִנְחָה אֵינֹו

וְצֶדֶק מִתְעַטֵּר בְּדִינָיו, כְּמָה בְּעֵלִי בְּנַפְסִים
 מִתְעוֹרְרִים כְּנֶגֶד בְּעֵלִי הַדִּין הַקָּשָׁה
 לְשִׁלְט בְּעוֹלָם. פּוֹרְשִׁים בְּנַפְסִים מֵהַצֵּד
 הַזֶּה וּמֵהַצֵּד הַזֶּה לְהַשְׁתַּטֵּחַ (לְהַשְׁגִּיחַ)
 בְּעוֹלָם. אִזּוּ מִתְעוֹרְרוֹת הַכְּנַפִּים לְפָרֵשׁ
 אוֹתָן וּלְהַשְׁאֵב (וּלְהַשְׁתַּמֵּךְ) בְּדִין הַקָּשָׁה,
 וּמִשּׁוּטְמוֹת בְּעוֹלָם לְהִרְע. אִזּוּ כְּתוּב, הוּי
 אֶרֶץ צֹלָצֹל בְּנַפְסִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רְאִיתִי בְּנֵי הָעוֹלָם

אֵינוֹ מִתְכַּפֵּר, אֲבָל מִתְכַּפֵּר הוּא בְּדִבְרֵי תוֹרָה.
 אֲמַאי. בְּגִין דְּדִבְרֵי תוֹרָה, סִלְקִין עַל כָּל קֶרְבָּנִין
 דְּעָלְמָא. כִּמָּה דְּאוּקְמוּהָ דְכְּתִיב, (ויקרא ז) זֹאת הַתּוֹרָה
 לַעֲוֹלָה לַמִּנְחָה וְלַחֲטָאת וְלָאֵשֶׁם וְלַמִּלּוּאִים, שְׂקִיל
 אוֹרֵייתָא לְקַבִּיל כָּל קֶרְבָּנִין דְּעָלְמָא. אָמַר לִיה,
 הָכִי הוּא וְדָאִי, דְּכָל מָאן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, אָף
 עַל גַּב דְּאַתְגַּזֵּר עָלֶיהָ עוֹנֶשָׁא מְלַעִילָא, נִיחָא לִיה
 מִכָּל קֶרְבָּנִין וְעֶלְזוֹן, וְהָהוּא עוֹנֶשָׁא אֶתְקַרַּע. (ובגין דלשי
 ביה לשמה, קדשא בריך הוא אתפשים בהדיה).

וְתָא חַזִּי, לָא אֶתְדַּכִּי בַר נָשׁ לְעֵלְמִין, אֵלָא בְּמַלִּין
 דְּאוֹרֵייתָא. בְּגִינִי כִּד מַלִּין דְּאוֹרֵייתָא לָא
 מְקַבְּלִין טוּמְאָה, בְּגִין דְּאִיהִי (משלי ג) קִיּוּמָא לְדַכָּא
 לְאֵלִין מִסְּאֲבִי, וְאַסְנוּתָא בְּאוֹרֵייתָא אֲשַׁתְּכַח.
 דְּכְתִיב, רַפְאוֹת תִּהְיֶה לְשַׁרְךָ וְשְׁקוּי לְעִצְמוֹתֶיךָ.
 וְדְכִיוּתָא אֲשַׁתְּכַח בְּאוֹרֵייתָא, דְּכְתִיב, (תהלים יט) יֵרָאֵת

לשון הקודש

וְהָעוֹלוֹת, וְאוֹתוֹ הַעֲלֵשׁ נִקְרָע. (ומשום שעוסק בה
 לשמה, הקדוש ברוך הוא מתפסי עמו).

וּבֹא רֵאחַ, הָאָדָם לֹא נִמְהָר לְעוֹלָמִים,
 אֵלָא בְּדִבְרֵי תוֹרָה. מִשּׁוּם כִּד דְּבִרֵּי
 תוֹרָה לֹא מְקַבְּלִים טְמֵאָה, מִשּׁוּם שְׁהִיא
 עוֹמֶדֶת לְמַהֵר אֶת אֵלוֹ הַטְּמֵאִים,
 וְהִרְפוּאָה נִמְצָאת בַּתּוֹרָה, שְׁכָתוּב (משלי ג)
 רַפְאוֹת תִּהְיֶה לְשַׁרְךָ וְשְׁקוּי לְעִצְמוֹתֶיךָ.
 וְהַטְּהָרָה נִמְצָאת בַּתּוֹרָה, שְׁכָתוּב (תהלים

מִתְכַּפֵּר, אֲבָל מִתְכַּפֵּר הוּא בְּדִבְרֵי
 תוֹרָה. לָמָּה? מִשּׁוּם שְׁדִבְרֵי תוֹרָה עוֹלִים
 עַל כָּל הַקֶּרְבָּנוֹת שְׁבַע עוֹלָם, כְּמוֹ שְׁבַע אֲרוּחַ
 שְׁכָתוּב, (ויקרא ז) זֹאת הַתּוֹרָה לַעֲלָה לַמִּנְחָה
 וְלַחֲטָאת וְלָאֵשֶׁם וְלַמִּלּוּאִים, שְׂקוּלָה
 הַתּוֹרָה כְּגִיד כָּל הַקֶּרְבָּנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם.
 אָמַר לוֹ, כִּד זֶה וְדָאִי, שְׂכָל מִי שְׁמַשְׁתַּדֵּל
 בַּתּוֹרָה, אָף עַל גַּב שְׁנַגְזֵר עָלָיו עֹנֶשׁ
 מְלַמְעָלָה, נוֹחַ לוֹ מִכָּל הַקֶּרְבָּנוֹת

יְיָ מְהִירָה עֹמֶדֶת לָעַד. מָאִי עֹמֶדֶת לָעַד. דְּקִימָא
תְּדִירָא בְּהָהוּא דְּכִיּוּתָא, וְלֹא אֶתְעָדִי מִנִּיהּ לְעֵלְמִין.

אָמַר לִיהּ יִרְאֵת יְיָ כְּתִיב, וְלֹא תוֹרָה. אָמַר לִיהּ,
הָכִי הוּא וַדָּאִי, דְּהָא אֲוִרִייתָא מִסְטָרָא
דְּגִבּוּרָה קָא אֶתְיִיא. אָמַר לִיהּ, וּמִהֲתָם נִפְקָא,
מִהֲקָא נִפְקָא, דְּכְתִיב, (תהלים קיא) רֹאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת
יְיָ, וּכְתִיב יִרְאֵת יְיָ מְהִירָה.

וְאֲוִרִייתָא קִדְשָׁה אֶתְקַרֵּי, דְּכְתִיב כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי
יְיָ, וַדָּא אֲוִרִייתָא, דְּהִיא שְׂמָא קְדִישָׁא
עֲלָאָה. וְעַל דָּא, (דף פ"א ע"א) מָאֵן דְּאַשְׁתַּדֵּל בָּהּ אֶתְדַּכֵּי,
וּלְבַתֵּר אֶתְקַדְּשׁ, דְּכְתִיב קְדוּשִׁים תִּהְיוּ, קְדוּשִׁים הָיוּ
לָא כְתִיב, אֱלֹא תִהְיוּ. תִּהְיוּ וַדָּאִי. אָמַר לִיהּ הָכִי
הוּא, וּמִקְרָא כְתִיב, (שמות יט) וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מְמֻלְכֶת
בְּהַנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ, וּכְתִיב אֵלֶּה הַדְּבָרִים וְגו'.

לשון הקודש

וְתוֹרָה נִקְרְאת קִדְשָׁה, שְׂכָתוּב כִּי קְדוֹשׁ
אֲנִי ה', וְזוֹ הַתּוֹרָה שְׁהִיא הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ
הַעֲלִיזוֹן. וְעַל כֵּן, מִי שְׂמַשְׁתַּדֵּל בָּהּ גִּטְהָר,
וְאַחֲרַיָּא בְּדָם מִתְקַדְּשׁ, שְׂכָתוּב קְדוּשִׁים תִּהְיוּ.
לֹא כְתוּב קְדוּשִׁים הָיוּ, אֱלֹא תִהְיוּ, תִּהְיוּ
וַדָּאִי. אָמַר לוֹ, כֵּךְ הוּא, וּמִקְרָא כְתוּב,
(שמות יט) וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מְמֻלְכֶת בְּהַנִּים וְגוֹי
קְדוֹשׁ, וּכְתוּב אֵלֶּה הַדְּבָרִים וְגו'.

יְיָ יִרְאֵת ה' מְהִירָה עֹמֶדֶת לָעַד. מַה זֶה
עֹמֶדֶת לָעַד? שְׂעוּמֶדֶת תְּמִיד בְּאוֹתָהּ
טְהִירָה, וְלֹא זֶזָה מִמֶּנָּה לְעוֹלָמִים.
אָמַר לוֹ, יִרְאֵת ה' כְּתוּב, וְלֹא תוֹרָה.
אָמַר לוֹ, כֵּךְ הוּא וַדָּאִי, שְׁהִירֵי הַתּוֹרָה
בָּאָה מִצַּד הַגִּבּוּרָה. אָמַר לוֹ, וּמִשָּׁם
יִצְאָה? מִכָּאֵן יִצְאָה! שְׂכָתוּב רֹאשִׁית
חֲכָמָה יִרְאֵת ה', וּכְתוּב יִרְאֵת ה' מְהִירָה.

תֵּאֲנֵא, קְדָשָׁה דְּאוּרֵייתָא, קְדָשָׁה דְּסְלִיקַת עַל כָּל
 קְדוּשִׁין. וְקְדוּשָׁה דְּחֻכְמָתָא עֲלָא
 סְתִימָא, סְלֵקָא עַל כָּלָא. אָמַר לִיה לָאו אוּרֵייתָא
 בְּלָא חֻכְמָתָא, וְלָאו חֻכְמָתָא בְּלָא אוּרֵייתָא, וְכָלָא
 בְּתֵד דְּרִנָּא הוּא, וְכָלָא חַד, אֵלָא אוּרֵייתָא בְּחֻכְמָה
 עֲלָא אֲשֶׁתִּבְחַת, וּבָה קִיִּימָא, וּבָה אֲתִנְטְעוּ
 שְׂרָשָׁהּ מִכָּל סְטֵרִין.

עַד דִּתְּהוּ אֲזִילִי, אֲשַׁכְּחוּ חַד בַּר נָשׁ, בְּלִקְנִיטָא
 דְּקוֹסְטָא, (ס"א בְּלִקְנִיטָא דְּקוֹסְטָא) רָכִיב עַל סוּסִיא,
 אֲשָׁמִיט יָדוֹי לְחַד עֲנָפָא דְּאִילָנָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 הֵאִי הוּא דְּכִתִּיב וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים.
 אָדָם מְקַדֵּשׁ עֲצָמוֹ מִלְּמִטָּה, מְקַדֵּשִׁין אוֹתוֹ
 מִלְּמַעְלָה. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי
 קְדוּשׁ אֲנִי יי'.

לשון הקודש

בְּעוֹד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים מִצָּאוֹ אִישׁ אֶחָד
 בְּלִקְיִטַּת עֲצִים (בְּלִקְיִטַּת וְרָעִים) רָכֹב עַל סוּסוֹ.
 הַשְּׁמִיט יָדוֹ לְעֵנָף אֶחָד שֶׁל הָאֵילָן. אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי, זֶהוּ שְׁכֵתוֹב וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם
 וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים. אָדָם מְקַדֵּשׁ עֲצָמוֹ
 מִלְּמִטָּה – מְקַדְּשִׁים אוֹתוֹ מִלְּמַעְלָה. זֶהוּ
 שְׁכֵתוֹב קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוּשׁ אֲנִי ה'.

לְמַדְנֵנוּ, קְדָשֶׁת הַתּוֹרָה קְדָשָׁה שְׁעוּלָה
 עַל כָּל הַקְדָּשׁוֹת. וְהַקְדָּשָׁה שֶׁל הַחֻכְמָה
 הַנִּסְתָּרֶת עוּלָה עַל הַכָּל. אָמַר לוֹ, אֵין
 תּוֹרָה בְּלִי חֻכְמָה, וְאֵין חֻכְמָה בְּלִי
 תּוֹרָה, וְהַכָּל הוּא בְּדִרְגָּה אַחַת וְהַכָּל
 אֶחָד. אֵלָא תּוֹרָה נִמְצְאָת עִם הַחֻכְמָה
 הַעֲלִיוֹנָה, וּבָה הִיא עוֹמְדָת, וּבָה נִטְעוּ
 שְׂרָשֶׁיהָ מִכָּל הַצְּדִידִים.

תֵּאֲנִי רַבִּי אָבָא, פֶּרְשֵׁתָּא דָּא כְּלָלָא דְּאוּרֵייתָא
 הִיא, וְחוֹתְמָא דְּקוּשְׁטָא דְּנוֹשְׁפִּנְקָא הִיא.
 בְּפֶרְשֵׁתָּא דָּא אֶתְחַדְשׁוּ רַזִּין עַלְאִין דְּאוּרֵייתָא,
 בְּעֶשֶׂר אַמִּירֵן, וְגִזְרִין וְעוֹנָשִׁין, וּפְקוּדִין עַלְאִין, דְּכִד
 מָטָאן חֲבֵרִיָּא לְפֶרְשֵׁתָּא דָּא, הֵוּ חֲדָאן.

אָמַר רַבִּי אָבָא, מָאִי טַעְמָא פֶּרְשֵׁתָּא דְּעֶרְיוֹת,
 וּפֶרְשֵׁתָּא דְּקְדוּשִׁים תְּהִיו, סְמוּכִין דָּא לְדָא.
 אֵלָא הָכִי תֵּאֲנָא, כָּל מָאן דְּאֶסְתָּמַר מֵאֵלִין עֲרִיין,
 בְּקְדוּשָׁה אֶתְעָבִיד וְדָאִי. וְכָל שָׁבִין אִי אֶתְקַדְּשׁ
 בְּקְדוּשָׁה דְּמֵאֲרִיָּה. וְהָא אֶתְעֶירוּ חֲבֵרִיָּא.

אִימָתִי עוֹנָתָן דְּכָלָא, לְאֶתְקַדְּשׁ בֵּר נָשׁ. תָּא חֲזִי,
 מָאן דְּבָעִי לְאֶתְקַדְּשָׁא בְּרַעְיוֹתָא דְּמֵאֲרִיָּה,
 לָא לִישְׁמַשׁ אֵלָא מִפְּלָגוֹת לִילְיָא וְאֵילָךְ, אוּ
 בְּפְלָגוֹת לִילְיָא. דְּהָא בְּהֵיא שַׁעְתָּא, קְדָשָׁא בְּרִיד

לשון הקודש

לִזוּ? אֵלָא כִּד לְמַדְנֹה, כָּל מִי שְׁנַשְׁמַר מִן
 הָעֲרִיּוֹת הַלָּלוּ, וְדָאִי שְׁנַעֲשֶׂה בְּקְדָשָׁה.
 וְכָל שָׁבִין אִם מִתְקַדְּשׁ בְּקְדָשֵׁת רַבּוֹנֹה,
 וְהָרִי הָעִירוּ הַחֲבֵרִים.

מָתִי הִיא עוֹנָתָם שֶׁל כָּלִם שִׁיתְקַדְּשׁ
 אָדָם? בָּא רָאָה, מִי שְׂרוּצָה לְהִתְקַדְּשׁ
 בְּרַצוֹן רַבּוֹנֹה, אֵל יִשְׁמַשׁ אֵלָא מִחֲצוֹת
 הַלֵּלָה וְאֵילָךְ, אוּ בְּחֲצוֹת הַלֵּלָה. שְׁהָרִי

שְׁנַח רַבִּי אָבָא, הַפֶּרְשָׁה הַזֹּאת הִיא כְּלָלָה
 שֶׁל תוֹרָה, וְחוֹתֶם הָאֵמֶת שֶׁל הַחוֹתְמָת
 הִיא. בְּפֶרְשָׁה זֹאת הִתְחַדְּשׁוּ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים
 שֶׁל הַתּוֹרָה בְּעֶשֶׂר אַמִּירוֹת, וְגִזְרוֹת
 וְעוֹנָשִׁים, וּמִצְוֹת עֲלִיוֹנוֹת, שֶׁבְּשִׁמְנֵי
 לְפָרְשָׁה הַזֹּאת הָיוּ שְׂמֵחִים.

אָמַר רַבִּי אָבָא, מָה הַטַּעַם שֶׁפֶּרְשֵׁת
 עֲרִיּוֹת וּפֶרֶשֶׁת קְדוּשִׁים תְּהִיו סְמוּכוֹת זֶה

הוא אֲשֶׁתִּבַּח בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, וְקְדוּשָׁה עֲלָאָה אֶתְעַר,
 וּבְדִין שַׁעְתָּא הִיא לְאֶתְקַדְשָׁא. הָאִי לְשָׂאָר בְּנֵי
 נָשָׂא, תִּלְמִידֵי חֲכָמִים דִּידְעִין אוֹרְחוֹי דְּאוֹרֵייתָא,
 בְּפִלְגוֹת לִילְיָא שַׁעְתָּא דְּלֶהוֹן לְמִיָּקָם לְמַלְעֵי
 בְּאוֹרֵייתָא, לְאוֹדוּוֹנָא בְּכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְשִׁבְחָא
 לְשִׁמָּא קַדִּישָׁא, לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

בְּלִילְיָא דְשַׁבְתָּא, דְּרַעוּתָא דְכָלָא אֲשֶׁתִּבַּח, זְוֹנָא
 דְּלֶהוֹן בְּהִיא שַׁעְתָּא. לְאַפְקָא רַעוּתָא
 דְּקוֹדְשָׁא בְּרִידָא הוּא וּבְכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל, בְּמָה דְּאֶתְמַר
 דְּכַתִּיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְי' אֱלֹהֵיכֶם. וְאַלִּין
 אֶקְרוֹן קַדִּישִׁין, דְּכַתִּיב קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי
 יְי'. וְכַתִּיב (תהלים א) וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פְּלִגֵּי מַיִם
 אֲשֶׁר פָּרִיו יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְגו'.

לשון הקודש

בְּלִיל שַׁבָּת, שְׁנַמְצָא הֶרְצוֹן שֶׁל הַכֹּל,
 הַזְּוֹנָא שֶׁלָּהֶם בְּאוֹתָהּ שַׁעָה לְהוֹצִיא אֶת
 רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְכֻנְסַת
 יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁנַמְצָא שַׁבְתוֹב, (דברים יד)
 בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם. וְאַלֶּה נִקְרָאִים
 קְדוּשִׁים, שַׁבְתוֹב קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ
 אֲנִי ה'. וְכַתוּב (תהלים א) וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל
 עַל פְּלִגֵּי מַיִם אֲשֶׁר פָּרִיו יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְגו'.

בְּאוֹתָהּ הַשַּׁעָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא
 בְּגֵן עֵדֶן, וְהַקְּדוּשָׁה הַעֲלִינָה מִתַּעֲוָרְתָּהּ,
 וְאִזּוּ הַשַּׁעָה לְהֶתְקַדְּשׁ. זֶה לְשָׂאָר בְּנֵי
 הָאָדָם, תִּלְמִידֵי חֲכָמִים שְׂוִידְעִים אֶת
 דְּרָכֵי הַתּוֹרָה, בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה שַׁעְתָּם
 לַעֲמֹד וְלַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, לְהַזְדַּגּ עִם כְּנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל, לְשִׁבְחָא אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, אֶת
 הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

קְדוּשִׁים תִּהְיוּ, רַבִּי אֲבָא פָתַח, (שמואל ב ז) וְנִמְי
 כְּעֶמֶד בְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצָא, תָּא
 חַיִּי, בְּכָל עַמּוּן דְּעָלְמָא, לָא אֲתִרְעִי בְּהוּ קֳדָשָׁא
 בְּרִידָא הוּא, בַּר בְּיִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדִייהוּ, וְעַבְדָּא לֹון עֲמָא
 יְחִידָאָה בְּעָלְמָא, וְקָרָא לֹון גּוֹי אֶחָד בְּשָׁמְיָה.
 וְאַעֲטָר לֹון בְּכֻמָּה עֲטָרִין, וְכֻמָּה פְקוּדִין, לְאַתְעֲטָרָא
 בְּהוּ. וְעַל דָּא תְּפִילִין דִּירִשָּׁא וְתְּפִילִין דִּדְרוּעָא,
 לְאַתְעֲטָרָא בְּהוּ בַר נָשׁ בְּגִזְוֵנָא דְלַעִילָא.
 וְלֹאשְׁתַּכְחָא חַד שְׁלִים בְּכָלָא.

וּבַחֲהִיא שַׁעְתָּא דְאַתְעֲטָר בְּהוּ בַר נָשׁ, וְאַתְקַדָּשׁ
 בְּהוּ, אֲתַעֲבִיד שְׁלִים, וְאַקְרִי אֶחָד,
 דְּאֶחָד לָא אֲקָרִי אֶלָּא כַּד אֵיחוּ שְׁלִים. וּמֵאֵן
 דְּפָגִים, לָא אֲקָרִי אֶחָד. וְעַל דָּא קֳדָשָׁא בְּרִידָא הוּא
 אֲקָרִי אֶחָד, בְּשְׁלִימוּ דְכָלָא, בְּשְׁלִימוּ דְאַבְחָן,
 בְּשְׁלִימוּ דְכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל. בְּגִין כֵּן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא

לשון הקודש

שִׁיתַּעֲטָר בְּהוּ בֶן אָדָם כְּמוֹ שְׁלֹמֹעַלָה,
 וְלֹהֲמִצָּא אֶחָד שְׁלִים בְּכָל.

וּבְאַוֲתָהּ שַׁעָה שְׁמַתַּעֲטָר בְּהוּ אָדָם
 וּמִתְקַדָּשׁ בְּהוּ, נַעֲשֶׂה שְׁלֹם וְנִקְרָא אֶחָד,
 שְׁלֹא נִקְרָא אֶחָד אֶלָּא בְּשִׁחוּא שְׁלֹם. וְנִמְי
 שְׁפֻגֹם, לָא נִקְרָא אֶחָד. וְעַל כֵּן הַקְדוּשׁ
 בְּרִידָא הוּא נִקְרָא אֶחָד – בְּשְׁלֹמֹת הַכָּל,
 בְּשְׁלֹמֹת הָאָבוֹת, בְּשְׁלֹמֹת שְׁל כְּנֻסַת

קְדוּשִׁים תִּהְיוּ. רַבִּי אֲבָא פָתַח, (שמואל ב ז)
 וְנִמְי כְּעֶמֶד בְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצָא. בֵּא
 רָאָה, בְּכָל עַמּוּי הָעוֹלָם לָא רָצָה הַקְדוּשׁ
 בְּרִידָא הוּא בְּהֵם, פֶּרֶט לְיִשְׂרָאֵל בְּלִבְדָּם,
 וְעָשָׂה אוֹתָם עִם יְחִיד בְּעוֹלָם, וְקָרָא לָהֶם
 גּוֹי אֶחָד בְּשָׁמוֹ, וְעֲטָר אוֹתָם בְּכֻמָּה
 עֲטָרוֹת וְכֻמָּה מִצְוֹת לְהַתְעֲטָר בְּהוּ. וְעַל
 כֵּן תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ וְתְּפִלִּין שֶׁל זְרוּעַ

אָקרוֹן אַחַד. דָּבַר בַּר נָשׁ אָנָּה תְּפִילִּין, וְאַתְחַפִּי
בְּכַסּוּיָא דְּמִצְוָה, בְּדִין אַתְעֵטֵר בְּעִמְרִין קִדְיִשִּׁין
בְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא, וְאַקְרִי אַחַד.

וּבְגִינֵי כֶּךָ, לִיתִי אַחַד, וַיִּשְׁתַּדַּל בְּאַחַד. קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ אַחַד, יִשְׁתַּדַּל בְּאַחַד.
דְּהָא לִית מִלְכָּא מִשְׁתַּדַּל, אֱלָא בְּמֵאֵי דְאַתְחַזִּי
לִיה. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, (איוב כג) וְהוּא בְּאַחַד וּמִי
יִשְׁכַּנּוּ, לָא שְׂאֲרִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלָא אֲשַׁתְּכַח
אֱלָא בְּאַחַד. בְּאַחַד, אַחַד מִיבְעִי לִיה אֱלָא בְּמֵאֵן
דְּאַתְתַּקֵּן בְּקִדּוּשָׁא עֲלָאָה לְמַחְזִי חַד. בְּדִין הוּא
שְׂרִיָא בְּאַחַד, וְלָא בְּאַתֵּר אַחֲרָא.

וְאִימַתִּי אַקְרִי בַר נָשׁ אַחַד. בְּשַׁעֲתָא דְאַשְׁתְּכַח
דָּבַר וְנוֹקְבָא, וְאַתְקַדָּשׁ בְּקִדּוּשָׁה (ס"א)
בְּעִמְרִין) עֲלָאָה, וְאַתְכּוּוֹן לְאַתְקַדָּשָׁא. וְתָא חַזִּי,

לשון הקודש

במה שראוי לו. ומשום כך כתוב, והוא
באחד ומי ושיכנו, אין הקדוש ברוך הוא
שורה ולא נמצא אלא באחד. באחד?
אחד צריך להיות! אלא במי שמתקן
בקדשה עליונה להיות אחד, אז הוא
שורה באחד, ולא במקום אחר.

ומתי נקרא אדם אחד? בשעה שנמצא
זכר ונקבה, ומתקדש בקדשה (בעטרה)

ישראל. משום כך ישראל למטה
נקראים אחד. שבאשר מניח אדם תפלין
ומתבסס בכסוי של מצוה, אזי הוא
מתעטר בעטרות קדושות כמו שלמעלה,
ונקרא אחד.

ומשום כך, יבא אחד וישתדל עם אחד.
הקדוש ברוך הוא שהוא אחד וישתדל
עם אחד, שהרי אין מלך משתדל אלא

בְּזִמְנָא (דף פ"א ע"ב) דְּאַשְׁתַּבַּח בַּר נָשׁ בְּזוּיגָא חַד דְּכַר
וְנוֹקְבָא, וְאַתְּבִינוּן לְאַתְקַדְשָׁא בְּדָקָא יָאוּת. בְּדִין
הוּא שְׁלִים, וְאַקְרִי אֶחָד בְּלֹא פְגִימוּ.

בְּגִינֵי כַךְ, בְּעֵי בַר נָשׁ לְמַחְדֵּי לְאַתְתִּיה בְּתַהִיא
שַׁעְתָּא, לְזִמְנָא לָהּ בְּרַעוּתָא חָדָא עֲמִיה.
וְיִתְבִּינוּן תְּרֻוּיָהּ בְּחַד לְתַהִיא מְלָה. וְכַד
מִשְׁתַּבְּחֵי תְרֻוּיָהּ בְּחַד, בְּדִין כֹּלָא חַד בְּנַפְשָׁא
וּבְגוּפָא. בְּנַפְשָׁא: לְאַדְבָּקָא דָּא בְּדָא בְּרַעוּתָא
חָדָא. וּבְגוּפָא: כְּמָה דְּאוּלִּיפְנָא דְּכַר נָשׁ דְּלֹא
נָסִיב, הוּא כְּמֵאן דְּאַתְּפְּלִיג, וְכַד מִתְּחַבְּרִין דְּכַר
וְנוֹקְבָא, בְּדִין אֶתְעֵבִידוּ חַד גּוּפָא. אֲשַׁתְּבַּח דְּאִינְהוּ
חַד נַפְשָׁא, וְחַד גּוּפָא, וְאַקְרִי בַר נָשׁ אֶחָד. בְּדִין
קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא שְׁאֲרֵי בְּאַחַד, וְאַפְקִיד רוּחָא
דְּקְדוּשָׁה בְּתַהִיא אֶחָד.

לשון הקודש

אֶחָד בְּנַפְשָׁא וּבְגוּפָא. בְּנַפְשָׁא – לְהַדְבִּיק זֶה
בְּזֶה בְּרַצוֹן אֶחָד. וּבְגוּפָא – כְּמוֹ שֶׁלְמַדְנוּ
שֶׁאִדָּם שְׁלֹא נִשָּׂא הוּא כְּמִי שֶׁנִּחְלַק,
וּכְשֶׁמִּתְחַבְּרִים זָכָר וּנְקֵבָה, אִזּוּ נַעֲשִׂים גּוּף
אֶחָד. נִמְצָא שֶׁהֵם נִפְשׁ אֶחָד וְגוּף אֶחָד,
וְנִקְרָא אִדָּם אֶחָד. אִזּוּ תְּקַדִּישׁ בְּרוּךְ הוּא
שׁוֹרָה בְּאַחַד, וּמִפְקִיד רוּחַ שֶׁל קְדוּשָׁה
בְּאוּתוֹ אֶחָד.

עֲלִיזוּנָה, וּמִתְבָּנִין לְהַתְקַדֵּשׁ. וּבֹא רֵאחַ,
בְּזִמְן שֶׁנִּמְצָא אִדָּם בְּזוּיג אֶחָד זָכָר וּנְקֵבָה
וּמִתְבָּנִין לְהַתְקַדֵּשׁ בְּרֻוּי, אִזּוּ הוּא שְׁלֵם,
וְנִקְרָא אֶחָד בְּלִי פְגָם.

מִנְשׁוּם כַּךְ צְרִיךְ אִדָּם לְשַׁמֵּחַ אֶת אִשְׁתּוֹ
בְּאוּתָהּ שְׁעָה, לְזִמְן אוּתָהּ בְּרַצוֹן אֶחָד
עִמּוֹ. וְיִתְבִּינוּ שְׁנֵיהֶם בְּאַחַד לְאוּתוֹ הַדְּבָר.
וּכְשֶׁנִּמְצָאִים שְׁנֵיהֶם בְּאַחַד, אִזּוּ הַכֹּל

וְאֵלֶּיךָ אֶקְרֹא בְּנִין דְּקוֹדֶשׁא בְּרִידָא הוּא, כְּמָה
דְּאֶתְמַר. וּבְגִינִי כִּדְ קְדוּשִׁים תְּהִיוּ כִּי
קְדוּשׁ אָנִי יי'. וּבְאִין אֵינִין יִשְׂרָאֵל דְּלֹא אֻקְיָם
מְלָה דָּא בְּאַתֵּר אַחְרָא, אֶלָּא בֵּיה מִמָּשׁ, דְּכַתִּיב כִּי
קְדוּשׁ אָנִי יי'. בְּגִין לְאַתְדַּבְּקָא בֵּיה, וְלֹא בְּאַחְרָא.
וְעַל דָּא קְדוּשִׁים תְּהִיוּ כִּי קְדוּשׁ אָנִי יי' אֱלֹהֵיכֶם.

אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְגו'. (ויקרא יט) הָא תְּגִינֵן,
דְּפִרְשִׁתָּא דָּא כְּלָלָא דְּאוּרִייתָא. מְקִישׁ
דְּחִילוֹ דְּאָבָא וְאִמָּא לְשִׁבְתוֹתֵי. אֶלָּא אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, כִּלְא חַד, מָאן דְּדְחִיל מִהָאִי, גָּטִיר לְהָאִי.

אִישׁ אָמוּ, אֶקְרִים אָמוּ לְאָבִיו בְּדְחִילוֹ מָאִי
טַעְמָא. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. אֲבָל אִימָא דְּלִית
רְשׁוֹ בִּידְהָא כָּל כִּדְ בְּאָבִיו (ס"א אֲבָל תָּא חֲזִי אָמוּ דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
וּבְגִין דְּכֵּה שְׂרָיָא יִרְאָה וְאִיהִי יִרְאָת ה' אֶתְקַרִי) אֶקְרִים דְּחִילוֹ דִּילָהּ.

לשון הקודש

יִרְאָת אָב וְאִם לְשִׁבְתוֹתֵי. אֶלָּא אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, הַכֹּל אַחֵד. מִי שְׂרָא מְזֵה, שׁוֹמֵר
אֵת זֶה.

אִישׁ אָמוּ, מָה הַטַּעַם הַקְּדִים אָמוּ לְאָבִיו
בִּירְאָה? כְּמוֹ שְׁבָאוּהָ. אֲבָל הָאִם שְׂאִין
רְשׁוֹת בִּידְהָא כָּל כִּדְ כְּמוֹ אָבִיו, (אֲבָל בֹּא רְאָה,

אָמוּ – זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּמִשׁוֹם שְׂבָה שׁוֹרָה הִירְאָה וְהִיא נְקִרְאָת

יִרְאָת ה' הַקְּדִים אֵת יִרְאָתָהּ.

וְאֵלֶּיךָ נְקִרְאִים בְּנִים שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר. וּמִשׁוֹם כִּדְ קְדוּשִׁים
תְּהִיוּ כִּי קְדוּשׁ אָנִי ה'. אֲשֶׁרִיחֶם יִשְׂרָאֵל
שְׁלֹא בִּיחַר הַדְּבָר הַזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר,
אֶלָּא בּוֹ מִמָּשׁ, שְׁכַתוֹב כִּי קְדוּשׁ אָנִי ה',
כְּדִי לְהַדְּבִק בּוֹ וְלֹא בְּאַחֵר. וְעַל כֵּן
קְדוּשִׁים תְּהִיוּ כִּי קְדוּשׁ אָנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.
אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְגו'. הֲרִי שְׁנִינּוּ
שְׁפָרְשָׁה זֶה הִיא הַכְּלָל שֶׁל הַתּוֹרָה. מְקִישׁ

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִה כְּתִיב לְעִילָא, קְדוּשִׁים תְּהִיוּ.
אֲתִי בַר נָשׁ לְאַתְקַדְשָׁא בְּאַתְתִּיה בְּחֵד. מִמָּאן
הוּא שְׂבַחָא יִתִּיר בְּהֵיא קְדֻשָּׁה. הָיִי אִימָא
מִנוּקְבָא. בְּגִין כֵּךְ אִישׁ אִמּוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִישׁ אִמּוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ, כְּהֵא
גִּוּוֹנָא, (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת יי' אֱלֹהִים אֶרֶץ
וְשָׁמַיִם. וּבְאַתֵּר אַחְרָא, אֶקְדִּים שָׁמַיִם לְאֶרֶץ. אֵלָא
לְאַחְזָא דְתַרְוּיָהּ כְּחֵדָא אֲתַעְבִּידוּ. אוּף חָכָא
אֶקְדִּים אִימָא לְאַפָּא, וּבְאַתֵּר אַחְרָא אֶקְדִּים אֶבָּא
לְאַימָא, לְאַחְזָא דְתַרְוּיָהּ כְּחֵדָא אֲשַׁתְּדְלוּ בֵּיה.

וְאַת שְׁבַתוֹתֵי תַשְׁמֹרוּ, שְׁקִיל דָּא לְדָא, וְכִלָּא
כְּחֵדָא אֲתַקְלוּ בְּמַתְקֻלָּא חֵד. דְּכְתִיב, (שמות
לא) וְשִׁמְרַתֶּם אֶת הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם,
וְכְתִיב (שמות כ) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. אֵלָא חֵד

לשון הקודש

הקדים שָׁמַיִם לְאֶרֶץ. אֵלָא לְהִרְאוֹת
שְׁשִׁנְיָהֶם בְּאַחַד נַעֲשׂוּ. אִיפּ כָּאֵן הַקְדִּים
אִם לְאָב, וּבְמָקוֹם אַחֵר הַקְדִּים אָב לְאִם,
לְהִרְאוֹת שְׁשִׁנְיָהֶם בְּאַחַד הַשְׁתַּדְּלוּ בּוֹ.
וְאַת שְׁבַתוֹתֵי תַשְׁמֹרוּ. זֶה שְׁקוּל לְזוֹה,
וְהַכֵּל בְּאַחַד נִשְׁקָל בְּמִשְׁקָל אַחֵר,
שְׁכָתוֹב (שמות לה) וְשִׁמְרַתֶּם אֶת הַשַּׁבָּת כִּי
קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם, וְכָתוֹב (ויקרא כו) זָכוֹר אֶת

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִה כְּתוֹב לְמַעְלָה?
קְדוּשִׁים תְּהִיוּ. בָּא אָדָם לְהַתְקַדֵּשׁ עִם
אִשְׁתּוֹ בְּאַחַד, מִמֵּי הוּא יוֹתֵר שְׂבַח
בְּאוֹתָהּ קְדֻשָּׁה? הָיִה אוֹמֵר מִהִנְקֻבָּה.
מִשּׁוּם כֵּךְ אִישׁ אִמּוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִישׁ אִמּוּ וְאָבִיו
תִּירָאוּ, כְּגִוּוֹן זֶה (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה'
אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. וּבְמָקוֹם אַחֵר

לֹא־בֹא, וְחָד לְאִימָא. כְּתִיב הָכֵא אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו
 תִּירָאוּ וְאֵת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ. וְכְתִיב הָתָם (ויקרא
 כו) אֵת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וּמִקֳּדְשֵׁי תִירָאוּ. מִהוּ
 מִקֳּדְשֵׁי. (דף פ"ב ע"א) כְּמִשְׁמְעוּ. תוּ מִקֳּדְשֵׁי אֵלִין אֵינֹון
 דְּמִקֳּדְשֵׁי גִרְמִייהוּ בְּחֵהּיָא שְׁעָתָא. כְּגִזְוֹנָא דָּא, (יחזקאל
 ט) וּמִמִּקֳּדְשֵׁי תַחֲלוּ. אַל תִּקְרִי מִמִּקֳּדְשֵׁי, אֶלָּא
 מִמִּקֳּדְשֵׁי. מִה לְהָלֵן מִמִּקֳּדְשֵׁי, אַף כָּאן מִמִּקֳּדְשֵׁי,
 דְּאֵינֹון אֲבֹא וְאִימָא.

אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ. (ויקרא יט) רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר,
 כְּתִיב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּי וְגו'. וְכָאִין
 אֵינֹון יִשְׂרָאֵל, דְּמִתְדַּבְּקֹון בֵּיהּ בְּקִידְשָׁא בְּרִיד
 הוּא, (אֵינֹון וְלֹא אֹמִינ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת) וְכָגִין דְּאֵינֹון
 מִתְדַּבְּקֹון בֵּיהּ בְּקִידְשָׁא בְּרִיד הוּא, כֹּלָּא אֶתְדַּבְּקוּ
 בְּחֵדָּא דָּא בְּדָא.

לשון הקודש

מִה לְמַעְלָה מִמִּקֳּדְשֵׁי, אַף כָּאן מִמִּקֳּדְשֵׁי,
 שְׁהֵם הָאֵב וְהָאֵם.
 אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 אָמַר, כְּתוּב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּי וְגו'.
 אֲשֶׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁנֵדְבָקִים בּוּ
 בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, (הֵם וְלֹא אֲמוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
 וּמַזְלוֹת) וּמִשׁוּם שְׁנֵדְבָקִים בּוּ בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, כֹּלָּם נְדָבָקִים בְּאַחַד זֶה עִם זֶה.

יוֹם הַשַּׁבָּת לְקִדְשׁוֹ. אֶלָּא אַחַד לְאֵב,
 וְאַחַד לְאֵם. כְּתוּב כָּאן, אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו
 תִּירָאוּ וְאֵת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ. וְכְתוּב
 שָׁם, אֵת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וּמִקֳּדְשֵׁי
 תִּירָאוּ. מִהוּ מִקֳּדְשֵׁי? כְּמִשְׁמְעוּ. עוֹד
 מִקֳּדְשֵׁי – אֵלּוּ אוֹתָם שְׁמִקֳּדְשִׁים עֲצָמָם
 בְּאוֹתָהּ שְׁעָה. כְּמוֹ זֶה, (יחזקאל ט) וּמִמִּקֳּדְשֵׁי
 תַחֲלוּ. אַל תִּקְרִי מִמִּקֳּדְשֵׁי אֶלָּא מִמִּקֳּדְשֵׁי.

תָּא חַיִּי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ מְקַדֵּשׁ לְתַתָּא, בְּגוֹן
חֲבֵרִיָּא דְּמְקַדְּשֵׁי גִרְמִייהוּ מְשַׁבֵּת לְשַׁבָּת,
בְּשַׁעְתָּא דְּזוּנָא עֲלָא אֲשַׁתְּבַח, דִּהָא בְּהִיא
שַׁעְתָּא רַעוּא אֲשַׁתְּבַח, וּבִרְכָתָא אֲזִדְמַנַת. כִּדִּין
מִתְדַבְּקֵן בְּלִחוּ כְּחַד, נִפְשָׁא דְשַׁבָּת, וְגוֹפָא דְאֲזִדְמֵן
בְּשַׁבָּת. וְעַל דָּא כְּתִיב, אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ,
דְּאִינוּן זִוּנָא חַד בְּגוֹפָא, בְּהִיא שַׁעְתָּא דְּאֲתַקְדָּשָׁא.

השלמה מההשמטות (סימן ב)

שְׁמוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, הֵהוּא בְּמִדָּה שְׁבִיעִית
נֶאֱמַר דְּכְתִיב, אֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ
וּמְקַדְּשֵׁי תִירָאוּ, כָּאִי נִיחוּ מִדָּה שְׁבִיעִית חַיִּי אוֹמֵר
זֶה מִדַּת טוֹבוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכֵאֵי טַעְמָא
אֶמַר שַׁבְּתוֹתַי וְלֹא אֶמַר שַׁבְּתִי.

לשון הקודש

הַשְׁעָה לְהַתְקַדֵּשׁ.

השלמה מההשמטות סימן ב'

שְׁמוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, הֵהוּא בְּמִדָּה
שְׁבִיעִית נֶאֱמַר, שַׁבְּתוֹב אֶת שַׁבְּתִי
תִּשְׁמְרוּ וּמְקַדְּשֵׁי תִירָאוּ. מַה זֶה מִדָּה
שְׁבִיעִית? הִנֵּה אוֹמֵר, זֶה מִדַּת טוֹבוֹ שֶׁל
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכֵאֵי הַטַּעַם אֶמַר
שַׁבְּתִי וְלֹא אֶמַר שַׁבְּתִי?

כֹּא רְאָה, בְּשַׁעְתָּא שְׁאָדָם מְקַדֵּשׁ לְמַטָּה,
כְּמוֹ הַחֲבֵרִים שְׁמְקַדְּשִׁים אֶת עַצְמָם
מְשַׁבֵּת לְשַׁבָּת, בְּשַׁעְתָּא שְׁהַזוּג הַעֲלִיּוֹן
נִמְצָא, שְׁחֵרִי בְּאוֹתָהּ הַשְׁעָה נִמְצָא הֶרְצוֹן
וְהִבְרָכָה מְזִדְמַנַת, אִזּוּ בְּלָם נִדְבָקִים
כְּאַחַד – הַנִּפְשָׁא שֶׁל שַׁבָּת, וְהַגּוֹף שְׁמִזְדְּמֵן
בְּשַׁבָּת. וְעַל זֶה כְּתוּב אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו
תִּירָאוּ, שֶׁהֵם זִוּג אֶחָד בְּגוֹף בְּאוֹתָהּ

מִשָּׁל לְמָה הַדָּבָר דּוּמָה, לְמַלְךְ שֶׁהָיָה לוֹ אִשָּׁה
נָאָה, וְכָל שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ מְזַמִּינָה יוֹם אֶחָד
לְהֵיוֹת עִמּוֹ. וְהַמֶּלֶךְ יֵשׁ לוֹ בָּנִים נָאִים וְאוֹהֲבִים,
וְאָמַר לָהֶם הוֹאִיל וְכֵן הוּא, שְׂמַחוּ גַם אַתֶּם בְּיוֹם
שְׂמִיחָתִי, כִּי אֲנִי בְּשַׁלְכֶם אֲנִי מְשַׁתְּדֵל, וְגַם אַתֶּם
הִדְרֹו אוֹתִי. וּמֵאֵי טַעְמָא זְכוֹר וְשִׁמּוֹר. זְכוֹר לְזִכֹּר
וְשִׁמּוֹר לְכַלָּה. וּמֵאֵי טַעְמָא וּמִקְדָּשִׁי תִירָאוּ, שְׁמְרוּ
עֲצֻמְכֶם מִן הַהִרְהוּר, כִּי מִקְדָּשִׁי קָדוֹשׁ הוּא. לְמָה,
כִּי אֲנִי יי בְּכָל צָד. (עַד כֹּאן מִהַשְׁמָטוֹת).

וְאַתְּ שִׁבְתוֹתִי תִשְׁמְרוּ. דָּא שִׁבְתָּ עֲלָאָה וְשִׁבְתָּ
תַּתָּאָה, דְּאֵינוֹן מְזַמֵּי לְנַפְשָׁא בְּהָהוּא גּוּפָא,
מִהָהוּא זְוּוּגָא עֲלָאָה. וְעַל דָּא וְאַתְּ שִׁבְתוֹתִי
תִשְׁמְרוּ, תִּירֵי וְכַלָּא אֶתְדַבֵּק דָּא בְּדָא, וּכְפָאָה
חוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

לשון הקודש

הַהִרְהוּר, כִּי מִקְדָּשִׁי קָדוֹשׁ הוּא, לְמָה? כִּי
אֲנִי ה' בְּכָל צָד: (ע"כ מִהַשְׁמָטוֹת).
וְאַתְּ שִׁבְתוֹתִי תִשְׁמְרוּ – זֶה שִׁבְתָּ
הָעֲלִינָה וְשִׁבְתָּ הַתַּחְתּוֹנָה, שֶׁהֵן מְזַמְנוֹת
אֶת הַנֶּפֶשׁ לְאוֹתוֹ הַגּוֹף מֵאוֹתוֹ הַזְּוּג
הָעֲלִיּוֹן. וְעַל כֵּן, וְאַתְּ שִׁבְתוֹתִי תִשְׁמְרוּ –
שְׁנַיִם, וְהַכֹּל נִדְבֵק זֶה עִם זֶה. אֲשֶׁרִי
חֲלָקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

מִשָּׁל לְמָה הַדָּבָר דּוּמָה? לְמַלְךְ שֶׁהָיָה
לוֹ אִשָּׁה נָאָה, וְכָל שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ מְזַמִּינָה
יוֹם אֶחָד לְהֵיוֹת עִמּוֹ, וְהַמֶּלֶךְ יֵשׁ לוֹ בָּנִים
נָאִים וְאוֹהֲבִים, וְאָמַר לָהֶם: הוֹאִיל וְכֵן
הוּא, שְׂמַחוּ גַם אַתֶּם בְּיוֹם שְׂמִיחָתִי, כִּי
אֲנִי בְּשַׁלְכֶם אֲנִי מְשַׁתְּדֵל, וְגַם אַתֶּם
הִדְרֹו אוֹתִי. וּמָה הַטַּעַם זְכוֹר וְשִׁמּוֹר?
זְכוֹר לְזִכֹּר, וְשִׁמּוֹר לְכַלָּה. וּמָה הַטַּעַם
וּמִקְדָּשִׁי תִירָאוּ? שְׁמְרוּ עֲצֻמְכֶם מִן

דָּבָר אַחֵר וְאֵת שַׁבָּתוֹתֵי תִשְׁמְרוּ, לְאַזְהָרָה לְאִינוֹן
 דְּמַחְכֵּן לְזוֹנוּגִיּהוּ מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת, וְהָא
 אוֹקִימָנָא, בְּמָה דְּכָתִיב, (ישעיה נו) לְפָרִיסִים אֲשֶׁר
 יִשְׁמְרוּ אֵת שַׁבָּתוֹתֵי. מָאן סָרִיסִים. אֵלִין אִינוֹן
 חֲבֵרִיָּא דְּמִסְרָסָן גְּרַמִּיּהוּ כָּל שָׂאָר יוֹמִין, בְּגִין
 לְמִלְעֵי בְּאוּרִיָּתָא. וְאִינוֹן מִחֲכָאן מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת.
 הָדָא הוּא דְּכָתִיב אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֵת שַׁבָּתוֹתֵי, בְּמָה
 דְּאֵת אָמַר (בראשית לז) וְאָבִיו שָׁמַר אֵת הַדָּבָר. וּבְגִין
 כֵּךְ וְאֵת שַׁבָּתוֹתֵי תִשְׁמְרוּ. אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ,
 דָּא גּוּפָא. וְאֵת שַׁבָּתוֹתֵי תִשְׁמְרוּ, דָּא נַפְשָׁא. וְכֹלָא
 אֶתְדַּבֵּק דָּא בְּדָא. וּפָאָה חוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

רעיא מהימנא

אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שַׁבָּתוֹתֵי תִשְׁמְרוּ. פְּקוּדָא דָּא,
 שְׁקִיל דָּא לְדָא. שְׁקִיל יִקְרָא דָּאָב וְאָם, לִיקְרָא דְשַׁבָּת.
 לְאָבָא אֶקְדִּים כְּבוֹד, וְהָאִי אִיהוּ דְּאָמַר קָרָא, (מלאכי א) וְאָם אָב

לשון הקודש

דָּבָר אַחֵר וְאֵת שַׁבָּתוֹתֵי תִשְׁמְרוּ –
 לְהַזְהִיר אֶת אוֹתָם שְׁמַחֲכִים לְזוֹנוֹם
 מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ, כְּמוֹ
 שַׁבָּתוֹב, (ישעיה נו) לְפָרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ
 אֵת שַׁבָּתוֹתֵי. מִי הֵם הַפָּרִיסִים? אֵלּוּ
 אוֹתָם הַחֲבֵרִים שְׁמִסְרִים אֶת עַצְמָם כָּל
 שָׂאָר הַיָּמִים כְּדִי לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, וְהֵם
 מַחֲכִים מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת. זֶהוּ שַׁבָּתוֹב אֲשֶׁר
 יִשְׁמְרוּ אֵת שַׁבָּתוֹתֵי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית

לו) וְאָבִיו שָׁמַר אֵת הַדָּבָר, וּמִשּׁוּם כֵּךְ –
 וְאֵת שַׁבָּתוֹתֵי תִשְׁמְרוּ. אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו
 תִּירָאוּ – זֶה הַגּוֹף. וְאֵת שַׁבָּתוֹתֵי תִשְׁמְרוּ
 – זֶה הַנֶּפֶשׁ. וְהַכֵּל נִדְּבֵק זֶה עִם זֶה. אֲשֶׁרִי
 חֲלָקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

רעיא מהימנא

אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שַׁבָּתוֹתֵי
 תִשְׁמְרוּ. מִצְוָה זוֹ שְׁקוּלָה זוֹ לְזוֹ. שְׁקוּל
 כְּבוֹד אָב וְאָם לְכְבוֹד הַשַּׁבָּת. לְאָב

יִשְׁמְרוּ אֵת שַׁבָּתוֹתֵי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית

אֲנִי אֵיִה כְבוֹדִי וְאִם אֲדוֹנִים אֲנִי אֵיִה מוֹרְאִי. כְּבוֹדִי סָלִיק
בְּחוֹשֶׁבֶן עֶשֶׂר אֲמִירָן, וּל"ב אֱלֹהִים דְּעוֹבְדָא דְּבִרְאשִׁית.

וּבְכָל אֲתֵר (משלי ג) כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ, וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, אֵין
כְּבוֹד אֱלֹא תוֹרָה. בְּגִין דְּאִינוּן ל"ב אֱלֹהִים דְּתוֹרָה,
יִקְרָא דִּילִיָּהּ. וְאֵלִין (אֵינוּן) חֲכָמִים דְּאוֹרֵיִיתָא, חֲכָמִים בְּחֲכָמָה,
יִרְתִּין הֵאֵי כְבוֹד וְלֹא טַפְשִׁין, דְּעָלִיָּהוּ אֲתָמֵר, (משלי ג) וּכְסִילִים
מָרִים קָלוּן. וּמִנְלָן דְּמֵאן דְּלֹא יָדַע בְּאוֹרֵיִיתָא אֲקָרִי כְסִיל,
דְּכַתִּיב, (תהלים צב) וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת. וְאֵין זֹאת, אֱלֹא תוֹרָה,
דְּכַתִּיב, (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה.

רַעֲיָא מְהִימְנָא. בְּגִין דְּחִלִּישְתָּא, פְּתַחנָא לְפִרְשְתָּא בְּאֵלִין
פְּקוּדִין, לְמַהוּי מַעַט עֶזֶר לָךְ. אֲתַתְּקֵה בָךְ, דְּהֵא מוֹשְׁרֵיִין
דְּמַתִּיבְתָּאן אֲתָאן לְגַבְךָ, בְּפִקּוּדָא בְּתֵר דָּא, דְּאִיָּהוּ פְּקוּדָא
לְהַעֲמִיד עָלֶיךָ מַלְךְ לְעִילָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא יוֹקִים לָךְ מַלְךְ
בְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין בְּדִיוקְנִיהָ. בְּגִין דְּרַבָּנָן דְּמַתִּיבְתָּא, עָלִיָּהוּ
שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה וְתַתָּאָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא מַלְךְ בְּאַמְצַעִיתָא,

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

שְׂכֵתוֹב (תהלים צב) וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת.
וְאֵין זֹאת אֱלֹא תוֹרָה, שְׂכֵתוֹב (דברים ד)
וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה.

רַעֲיָה הַנֶּאֱמָן, מִשּׁוּם שְׁחִלוּשׁ אֲתָה
פְּתַחְתִּי אֶת הַפֶּרֶשָׁה בְּמַצּוֹת הַלָּלוּ,
לְהִיט לָךְ מַעַט לְעֶזֶר. הַתְּחִיב בָךְ, שְׁהִרִי
הַמַּחֲנוֹת שֶׁל הַיְּשִׁיבוֹת בָּאִים אֵלֶיךָ,
בְּמַצּוֹה אַחֵר זו, שְׁהִיא מַצּוֹה לְהַעֲמִיד
עָלֶיךָ מַלְךְ לְמַעְלָה. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
יַעֲמִיד אוֹתְךָ מַלְךְ בְּעִלְיוֹנִים וּבְתַתְּחוֹנִים
בְּדִיוקְנוֹ, מִשּׁוּם שְׁרִבּוּתֵינוּ מִהַיְּשִׁיבָה,
עֲלֵיהֶם שְׂכִינָה וְתַתְּחוּנָה. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מַלְךְ בְּאַמְצַע, אוֹחֵז בְּעִלְיוֹנִים

הַקְדוּשׁ כְּבוֹד, וְזֵהוּ שְׁאֵמֵר הַכְּתוּב (מלאכי
א) וְאִם אָב אֲנִי אֵיִה כְבוֹדִי וְאִם
אֲדוֹנִים אֲנִי אֵיִה מוֹרְאִי. כְּבוֹדִי עוֹלָה
בְּחוֹשֶׁבֶן עֶשֶׂר אֲמִירָתוֹ, וּל"ב אֱלֹהִים
שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרִאשִׁית.

וּבְכָל מָקוֹם (משלי ג) כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ,
וּפִרְשׁוּהָ רַבּוּתֵינוּ, אֵין כְּבוֹד אֱלֹא תוֹרָה.
מִשּׁוּם שֶׁהֵם ל"ב אֱלֹהִים שֶׁל תוֹרָה,
הַכְּבוֹד שֶׁלּוֹ. וְאֵלוֹ (ס) הַחֲכָמִים שֶׁל
הַתּוֹרָה, חֲכָמִים בְּחֲכָמָה יוֹרְשִׁים אֶת
הַכְּבוֹד הַזֶּה וְלֹא טַפְשִׁים, שְׁעָלֵיהֶם נֶאֱמַר
וּכְסִילִים מָרִים קָלוּן. וּמִנְלָן לָנוּ שְׁמִי
שְׂאִינוּ מְכִיר אֶת הַתּוֹרָה נִקְרָא כְּסִיל?

אָחִיד בְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין חָבִי אַנְתָּ תִּהְיָ בְּדִיוקְנִיָּה, בְּרָא דִּילִיָּה,
קוּם בִּיקְרָא דְּמַלְכָּא.

קָם רַעֲיָא מְחִימָנָא, וְסָלִיק יָדָיו לְעֵילָא, וְאָמַר, יְהֵא רַעֲנָא דִּילָךְ
עַלְתָּ הָעֲלוֹת, דְּאַנְתָּ מִתַּעְלָה מַעְלוֹי לְעֵלוֹי, עַד דְּלִית עֲלוֹי.
אַלְא דְּאַנְתָּ לְעֵילָא מְכָל עֲלוֹי. (לְמִיָּהב) לִי חֵילָא, לְמַעַבְדַּ רַעֲוִתְךָ
בְּדִרְגִין דִּילָךְ, דְּאֵינֻן אַבָּא וְאִימָא, וְאַנָּא בְּרָא דְּלִהוּן. וּבִיחֻדְךָ
תַּרְוִיחִהוּ אַחֲד. וְאַנְתָּ שְׁקֵלְתָּ דְּחִילוֹ דְּאַבָּא וְאִימָא, לְדְּחִילוֹ
דִּילָךְ, בְּתֵר דְּאַנְתָּ בְּאַמְצֵיתָא חַד, וְלֹא תִרִין, בְּלֹא שׁוּתָפּוּ, אַף
עַל גַּב דְּאֵינֻן חַד בְּשׁוּתָפּוּ דִּילָךְ, אֲבָל אַנְתָּ חַד בְּלֹא שׁוּתָפּוּ
דְּתַנְיִנָּא. וּבִגִין דָּא אַתְּמַר בְּךָ, (דְּבֵרִים לב) וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי.

חָב לִי חֵילָא, לְאַתְּעָרָא בִּיקְרָךְ בְּקִדְמִיתָא. וּלְבַתֵּר בִּיקְרָא דְּאַבִּי
וְאִמִּי דְּבִשְׁמִיָּא, דְּאוּקְמוּהָ עַלִּיחֻו, (מְשָׁלִי כח) גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ
וְאוֹמֵר אִין פֶּשַׁע חֵבֵר הוּא לְאִישׁ מִשְׁחִית. וְאוּקְמוּהָ מֵאִרִּי מִתְּנִיתִין,
אִין אָבִיו, אֲלֹא קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא. וְאִין אִמּוֹ, אֲלֹא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
וּיְקָרָא דִּילָךְ אַבָּא חֲכָמָה, דְּכָלִיל עֵשֶׁר סְפִירוֹת מִתַּתָּא דִּילִיָּה
לְעֵילָא, וְתַרְוִיחִהוּ אֵינֻן בּוֹרְסִיָּא סְפָסֵל תַּחֲוֹתְךָ לִיקְרָךְ.

לשון הקודש

וּבִתְחִילָתָנִים. בְּךָ אַתָּה תִּהְיָה בְּדִיוקְנֻו, חֵבֵן שְׁלוֹ, עִמָּד לְכַבּוֹד הַמְּלָךְ.
עִמָּד הָרוּעָה הַנֶּאֱמָן, וְהָרִים יָדָיו לְמַעְלָה
וְאָמַר: יְהִי רְצוֹנְךָ, עַלְתָּ הָעֲלוֹת, שְׁאַתָּה
מִתַּעְלָה מַעְלוֹי לְעֵלוֹי, עַד אִין עֲלוֹי, אֲלֹא
שְׁאַתָּה מַעַל לְכָל עֲלוֹי, (לְמִתָּ) לִי כֹחַ
לְעִשׂוֹת אֵת רְצוֹנְךָ בְּדִרְגוֹתֶיךָ, שְׁהֵן אֲב
וְאִם, וְאִנִּי חֵבֵן שְׁלָהֶם, וּבִיחֻד שְׁלָךְ
שְׁנִיָּהֶם אַחֲד. וְאַתָּה הַשְׁוִיתָ אֵת יִרְאַת אֲב
וְאִם לִירְאַתְךָ, אַחֲר שְׁאַתָּה בְּאַמְצַע,
אַחֲד וְלֹא שְׁנִים, בְּלִי שְׁתַּפּוֹת, אַף עַל גַּב
שְׁהֵם בְּשְׁתַּפּוֹת שְׁלָךְ, אֲבָל אַתָּה אַחֲד

בְּלִי שְׁתַּפּוֹת שְׁל שְׁנִי. וּמַשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר
בְּךָ, וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי.
תֵּן לִי כֹחַ לְהַתְּעוֹרֵר בְּכַבּוֹדְךָ בְּרֵאשׁוֹנָה,
וְאַחֲר כֵּךְ בְּכַבּוֹד אָבִי וְאִמִּי שְׁבִשְׁמִים,
שְׁעֲלִיָּהֶם בְּאֵרוֹ, גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְאוֹמֵר
אִין פֶּשַׁע חֵבֵר הוּא לְאִישׁ מִשְׁחִית.
וּפְרָשׁוּהָ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, אִין אָבִיו אֲלֹא
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִין אִמּוֹ אֲלֹא כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל. וְהַכְּבוֹד שְׁלָךְ, אַבָּא, חֲכָמָה,
שְׁכּוּלָלֶת עֵשֶׁר סְפִירוֹת מִמַּטָּה שְׁלוֹ
לְמַעְלָה, וְשְׁנֵיָּהֶם הֵם כְּפֹא סְפָסֵל תַּחֲתֶיךָ
לְכַבּוֹדְךָ.

וְהָכִי תְקִינֵנוּ, לְמַהוּי קָטָן מְכַבֵּד לְגָדוֹל דְּלֵעִילָא מְנִיָּה. אָבֵא, אִיהוּ חֲכָמָה, הֵלֵא אָב אֶחָד לְכַלְנֹ, לְמַהוּי מְשֻׁמֵּשׁ תַּחֲוֹתָד, וְאַנְתָּ פֶתֶר עֲלִיּוֹן עַל רִישִׁיָּה. וְלִית פֶּתֶר עֲלֶךְ, וְלִית אֱלֹהָא אַחֲרָא. וְאִמָּא, לְשִׁמְשָׁא לְאַבָּא. דְּאִיהוּ תַּחֲוֹתִיָּה לְמַהוּי כִּסָּא תַּחֲוֹתִיָּה.

וַיֹּאמֶר אִיהוּ, בְּכָל מֵאמָר, עַד תִּלְתִּין וַתִּרִין, יְהִי בֶן, וְיְהִי בֶן. וְאִיהִי, עֲבִידַת מֵאמָרִיָּה מִיד. וּבְגִין דְּעֲבִידַת מֵאמָרִיָּה וְצוּיָה בְּלֹא עֲבוּבָא כָּלִל, בִּל"ב שְׁבִילִין דְּבַחוּן אֲתַבְּרִי כָּל עוּבְדָּא דְּבִרְאשִׁית, אֲתַקְרִיאַת כְּבוֹד, (תהלים כט) וּבְהִיכְלוֹ פְּלוֹ אֹמֵר כְּבוֹד. (יחזקאל ג) בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ. אִיָּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ.

וְתִרְגּוּם כְּבוֹד אָבִיו, יִקְרָא דְּאַבּוּהִי. וְדָא (תהלים יט) תוֹרַת יְיָ תְּמִימָה, עֲלֶה אֲתַמָּר (משלי ג) יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים.

וַיִּשְׂרְאֵל דְּאֲתַקְרִיאָוּ בְּנִים, בְּכָלִל בֶּן וּבֵת, מִסְטֵרָא דְּתַפְאֲרַת וּמַלְכוּת. דְּאִינוּן בֶּן וּבֵת, יִקְרָא דְּאַבִּיו וְאִמּוֹ, לְמַעַבְד צוּיָיָה, וְצוּי דִּילִיָּה, אִינוּן פְּקוּדִין דְּעֵשָׂה. וְהָא אוּקְמוּהָ מְאִרִי

לשון הקודש

נִקְרָאֵת כְּבוֹד, (תהלים כט) וּבְהִיכְלוֹ פְּלוֹ אֹמֵר כְּבוֹד. (יחזקאל ג) בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ. אִיָּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ. וְתִרְגּוּם כְּבוֹד אָבִיו - יִקְרָא דְּאַבּוּהִי. וְזֶה (תהלים יט) תוֹרַת ה' תְּמִימָה, עֲלֶיהָ נֶאֱמַר (משלי ו) יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים.

וַיִּשְׂרְאֵל שְׁנִקְרָאוּ בְּנִים, בְּכָלִל בֶּן וּבֵת, מִצַּד שֵׁל תַּפְאֲרַת וּמַלְכוּת, שְׁהִם בֶּן וּבֵת, הַכְּבוֹד שֵׁל אָבִיו וְאִמּוֹ לַעֲשׂוֹת אֶת הַצּוּי שֵׁלוֹ, וְהַצּוּי שֵׁלוֹ אוֹתָן מְצוּת עֲשָׂה. וְהִרִי פְּרִשׁוּהָ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, יֵשׁ מְצוּהָ וְעוֹשָׂהָ.

וְכֶךְ תְּקִינֵנוּ, שְׁיִהְיֶה קָטָן מְכַבֵּד אֶת הַגָּדוֹל שְׁלִמְעֵלָה מִמֶּנּוּ. אָב הוּא חֲכָמָה, הֵלֵא אָב אֶחָד לְכַלְנֹ, לְהִיּוֹת מְשֻׁמֵּשׁ תַּחֲתִיָּה, וְאַתָּה פֶתֶר עֲלִיּוֹן עַל רִאשׁוֹ. וְאִין עֲלִיד פֶתֶר, וְאִין אֱלֹהֵא אַחֲרָא. וְהָאִם לְשִׁמְשָׁא אֶת הָאָב, שְׁהִיא תַּחֲתִיָּה, לְהִיּוֹת כִּסָּא תַּחֲתִיָּה. וַיֹּאמֶר הוּא בְּכָל מֵאמָר עַד שְׁלִשִּׁים וּשְׁנַיִם, יְהִי בֶן, וְיְהִי בֶן. וְהִיא עֲשֵׂתָה מֵאמָרוֹ מִיד. וּמִשׁוּם שְׁעֵשֶׂתָה מֵאמָרוֹ וְצוּיָיו בְּלִי עֲבוּב בְּלִל בִּל"ב שְׁבִילִים שְׁבָהֶם נִבְרָא כָּל מַעֲשֵׂה בִּרְאשִׁית,

מִתְנִיתִין, יֵשׁ מְצוּהָ וְעוֹשָׁה. וּבְגִין כֵּךְ אִיהוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. וְהָאִי
אִיהוּ כְבוֹד דְּאָבָא וְאִימָא, דִּיעֲוָה לְבָרִיהּ דִּיעֲבַד חָכִי וְאִיהוּ עֲבִיד
מִיד, בְּלֹא עֲבוּבָא כָּלִל.

וְעַלֵּית עַל כָּלָא, אֲנָא בָּעִי לְאַשְׁתַּדְּלָא בִּיקְרָךְ, לְתַקֵּן מִדּוֹת
דְּאָבָא וְאִימָא, לִיקְרָךְ. תְּהֵא בְּעוּרִי לְסִדְרָא כָּלָא כְּדָקָא
יָאוּת. וְאַנְתָּ תְּסַדֵּר לִי, וּלְכָל מְאִירִי מִתִּיבְתָּאן עֵילָא וְתַתָּא,
וּמִשְׁרַיִין דְּמִלְאָכִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין, לְמַהוּי מִתְקַנִּין וּמִסְדְּרִין
לִיקְרָא דִּילָךְ, וְלִיקְרָא דְּאָבָא וְאִימָא, לְמַהוּי סְפָסֵל תַּחַת רַגְלֵי.
וְלְמַעֲבַד צוּוּיָהּ בְּכָל פְּקוּדִין דִּילִיָּה. וְלְמַדְחַל מְנִיָּה בְּכָל פְּקוּדִין
דְּלֹא תַעֲשֶׂה.

וְהָאִי אִיהוּ (דף פ"ב ע"א) אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ, וְסָמִיד לִיָּה וְאֶת
שְׁבִתוֹתֵי תִשְׁמֹרוּ. וּבִקְרָא אַחֲרִינָא וְאֶת מְצוֹתֵי תַעֲשׂוּ.
מִסְטָרָא דְּפְקוּדִין דִּיעֲשֶׂה דְּאִינוּן כְּבוֹד, אֶקְדִּים אָבָא לְאִימָא, וְדָא
י"ה. מִסְטָרָא דְּלֹא תַעֲשֶׂה, אֶקְדִּים אִימָא לְאָבָא, וְדָא ה"י. וְהִינוּ
כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסֵּתֵר דְּבָר. לְאֵלִין דְּלֹא מִשְׁתַּדְּלִי בְּהָאִי כְּבוֹד,
הַסֵּתֵר דְּבָר מְנִיָּיָהוּ.

לשון הקודש

וּמִשּׁוּם כֵּךְ הוּא נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. וְזִהוּ כְבוֹד
אָב וְאִם, שְׂיַצְוָה אֶת בְּנֵי שְׂיַעֲשֶׂה כֵּךְ,
וְהוּא עוֹשֶׂה מִיד כְּלִי עֲבוּב כָּלִל.
וְעַלֵּית עַל הַכָּל, אֲנִי רוּצָה לְהַשְׁתַּדֵּל
בְּכְבוֹדְךָ, לְתַקֵּן אֶת הַמִּדּוֹת שֶׁל אָבָא
וְאִמָּא לְכְבוֹדְךָ. תְּהִיָּה בְּעוּרִי לְסִדְרָא הַכָּל
כְּרָאוּי. וְאַתָּה תְּסַדֵּר אוֹתִי וְאֶת כָּל רְאִשֵׁי
הַיְשִׁיבוֹת מַעֲלָה וּמַטָּה, וּמַחֲנוֹת
הַמִּלְאָכִים הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים, לְהִיּוֹת
מִתְקַנִּים וּמִסְדְּרִים לְכְבוֹדְךָ וּלְכְבוֹד אָבָא
וְאִמָּא, לְהִיּוֹת סְפָסֵל תַּחַת רַגְלֵי,

וְלַעֲשׂוֹת צוּוּיָיו בְּכָל מְצוּוֹתָיו, וְלִירָא מִפְּנֵי
בְּכָל הַמְצוּוֹת שֶׁל לֹא תַעֲשֶׂה.
וְזִהוּ אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ, וְסָמִיד לוֹ
וְאֶת שְׁבִתוֹתֵי תִשְׁמֹרוּ. וּבְפִסּוּק אַחֵר וְאֶת
מְצוֹתֵי תַעֲשׂוּ. מִצַּד שֶׁל מְצוּוֹת עֲשֶׂה שְׁהֵם
כְּבוֹד, הַקְדִּים אָב לְאִם, וְזִה י"ה. מִצַּד שֶׁל
לֹא תַעֲשֶׂה הַקְדִּים אִם לְאָב, וְזִה ה"י,
וְהִינוּ (מִשְׁלִי כֹחַ) כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסֵּתֵר דְּבָר.
לְאֵלוּ שְׂאִינָם מִשְׁתַּדְּלִים בְּכְבוֹד הַזֶּה,
הַסֵּתֵר דְּבָר מֵהֶם.

וְעַל־יִידוֹ אֶתְמַר, (משלי ג) וּכְסִילִים מְרִים קָלוּן. אֵלֶּיךָ אֵינוֹן עָמִי
הָאָרֶץ, בְּתֵר דָּלָא מִשְׁתַּדְּלִין בְּהָאֵי כְבוֹד דְּאוֹרֵייתָא,
וְאִיךְ אֶמְרִין אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים שְׁמַע קוֹלְנוּ חוּם וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל
תְּפִלָּתֵנוּ. הָאֵל אֵיחֻו לִימָא לֹון, וְאִם אָב אָנִי אֵיחֻו כְּבוֹדִי, אֵיחֻו
אֶשְׁתַּדְּלוּתָא דְלָכוֹן בְּאוֹרֵייתָא, וּבְפִקוּדִין דִּילִי, לְמַעַבְד צוּוּי,
דְּמֵאן דָּלָא יָדַע בְּצוּוּיָה דְּמֵאֲרִיָּה, אִיךְ יַעֲבִיר לִיהָ.

בְּר מֵמֵאן דְּשָׁמַע מִחֲכָמִים וְעָבִיד, וְהָאֵי אֵיחֻו דְּקַבֵּיל גַּעֲשָׁה
וְנִשְׁמַע. וְעַם כָּל דָּא, מֵאן דָּלָא קַבֵּיל מֵמֵאֲרִיָּה, אֵלָא
מִשְׁלוּחִיָּה, אֵיכָא אֶפְרָשׁוּתָא. וּמֵאֵי אֶפְרָשׁוּתָא אֵיחֻו בֵּין דָּא
לְדָא. דְּהָא כְּתִיב, מֹשֶׁה קָבֵל תּוֹרָה מִסִּינַי, וּלְבַתֵּר וּמִסְרָה
לִיהוֹשֻׁעַ. אֲנָא קַבֵּילָנָא, וּלְבַתֵּר מוֹסְרָנָא לְכָלְהוּ. וְהָכִי מֵאן
דְּמִקַּבֵּל מֵאֲחֵרָא, בְּקַבְּלַת סִיחֵרָא וְכַכְבִּיָּא מִשְׁמִשָּׂא, וּבְהָאֵי
קַבּוּל אֶתְמַלִּי. וּמֵאן דְּמִקַּבֵּל יָכִיל לְאַסְתַּלְקָא מִנִּיהָ גְבִיעוּ, בְּמָה
דְּחִזִּינָא בְּשִׁמְשָׂא וְסִיחֵרָא, דְּאַסְתַּלְקַת נְהוּרָא דְלֵהוּן, בְּלִילִיָּא,
דָּלָא נְהִיר שְׁמִשָּׂא, אֵלָא בִּימָמָא. וְסִיחֵרָא בְּלִילִיָּא.

לשון הקודש

שְׁלֵא קַבֵּל מֵאֲדוֹנוּ, אֵלָא מִשְׁלוּחֻו, יֵשׁ
הַבְּדֵל. וְאֵיזָה הַבְּדֵל יֵשׁ בֵּין זֶה לְזֶה?
שְׁהֵרִי כְּתוּב, מֹשֶׁה קָבֵל תּוֹרָה מִסִּינַי,
וְאַחֵר כֶּךָ מִסְרָה לִיהוֹשֻׁעַ. אֲנִי קַבְּלַתִּי,
וְאַחֵר כֶּךָ מִסְרַתִּי לְכָלְם. וְכֶךָ מִי שְׁמִקַּבֵּל
מֵאֲחֵר, בְּקַבְּלַת הַלְבָנָה וְהַפּוֹכְכִים מִן
הַשֶּׁמֶשׁ, וּבְקַבּוּל הַזֶּה הוּא מִתְמַלָּא. וּמִי
שְׁמִקַּבֵּל, יְכוּלָה לְהַסְתַּלְק מִמֶּנּוּ הַגְבִיעָה,
כְּמוֹ שְׁרָאִיתִי בְּשִׁמְשׁ וּבְלְבָנָה, שְׁמִסְתַּלְק
הָאוֹר שְׁלָהֶם בְּלִילָה, שְׁאִין הַשֶּׁמֶשׁ מֵאִיר,
אֵלָא בְּיוֹם. וְהַלְבָנָה בְּלִילָה.

וְעַל־יִידוֹם נֶאֱמַר, (משלי ג) וּכְסִילִים מְרִים
קָלוּן. אֵלֶּיךָ הֵם עָמִי הָאָרֶץ, מֵאֲחֵר שְׁאִינִם
מִשְׁתַּדְּלִים בְּכְבוֹד הַזֶּה שֶׁל הַתּוֹרָה, וְאִיךְ
אוֹמְרִים, אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים שְׁמַע קוֹלְנוּ
חוּם וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל תְּפִלָּתֵנוּ? הָרִי
הוּא יֹאמֵר לָהֶם: וְאִם אָב אָנִי אֵיחֻו
כְּבוֹדִי? אֵיחֻו הַשְׁתַּדְּלוּתְכֶם בַּתּוֹרָה
וּבְמִצְוֹתַי לַעֲשׂוֹת אֶת הַצּוּוּיִם שְׁלִי?
שְׁמִי שְׁאִינוּ מְכִיר אֶת הַצּוּוּי שֶׁל אֲדוֹנוּ,
אִיךְ יַעֲשֶׂה אוֹתוֹ?

פֶּרֶט לְמִי שֶׁשּׁוּמַע מִחֲכָמִים וְעוֹשֶׂה, וְזֶהוּ
שְׁקַבֵּל גַּעֲשָׁה וְנִשְׁמַע. וְעַם כָּל זֶה, מִי

וְאִי תִימָא דִּהְיוּא נְהוּרָא דְסִיחָרָא מְשַׁמָּשׂא אִיהוּ, דְאָף עַל גַּב
דְּאַתְכַּנְיֵשׁ, נְהִיר בְּסִיחָרָא וְכַכְבִּיא, הָא חֲזִינָן מִסְטָרָא
אַחְרָא בְּלָקוּתָא דְסִיחָרָא וְשַׁמָּשׂא דְאַסְתִּילָק נְהוּרֵיִיחוּ, וְאַשְׁתָּאֲרוּ
כְּגוּפָא בְּלֹא נִשְׁמָתָא, דְאִית אָדוֹן עֲלֵיהֶם מְחַשִּׁיד מְאֻרִיָּהֶם.
אַבְל עֲקָרָא דְנְהוּרָא, הֵהוּא אֲתֵר דְנִבְיַע דְלִית פֶּסֶק לְנְהוּרָא
דִּילִיָּה, וְלֹא אִית עֲלִיהּ אֱלֹהָא אַחְרָא לְמַפְסֵק מִנִּיהּ נְהוּרִיָּה.

וְעַלֹת הָעֲלֹת, בְּתֵר דְאַנְתָּ תַּמָּן, לִית פֶּסֶק לְנִבְיַעוּ דְנְהוּרָא
דְּאֻרִיָּיתָא. יְהֵא רַעְוָא דִּילָךְ דְלֹא תַזוּז מֵאַפָּא וְאִמָּא
דִּילִי, וְלֹא מִבְּנִי. וְהָכִי מָאן דְאַמִּית גְּרַמִּיָּה עַל אֻרִיָּיתָא, דְהִיא
יְקָרָה, אֲתַקְיִימַת בֵּיהּ, וְלֹא מִפְּסִקַת מִנִּיהּ. מַה דְלֹא הָכִי, מָאן
דְלֹא יִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, אֱלֹא אָף עַל גַּב דְעֵבֶד צוּרֵי חֲכָמִים, אִיהוּ שַׁמָּשׁ
דְּלִהוֹן, עֶבֶד וְלֹא בֶן, אַבְל אִי אִיהוּ מְחִימָנָא, מְאֻרִיָּה אֲשֵׁלִיט
לִיָּה בְּכָל דִּילִיָּה.

אַבְל מָאן דְלֹא אֲשְׁתַּדֵּל בְּאֻרִיָּיתָא, וְלֹא מְשַׁמָּשׁ חֲכָמִים,
לְמִשְׁמַע מְנִיָּיְהוּ פְּקוּדִין, לְקָיִים נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע. אֱלֹא
דְפֶרַח וְעֵבֶר עַל לֹא תַעֲשֶׂה, אִיהוּ שְׁקִיל לְאוּמִין דְעֵלְמָא עוֹבְדֵי

לִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

שְׁלֹא תַזוּז מֵאַפָּא וְאִמָּא שְׁלִי וְלֹא מִבְּנִי.
וְכֵךְ מִי שְׁמִמִּית עֲצָמוֹ עַל הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא
יְקָרָה, מִתְקַיֶּמֶת בּוֹ וְאֵינָהּ מִפְּסִיקָה מִמֶּנּוּ.
מַה שְּׂאִין בֶּן מִי שְׂאִינוֹ מִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, אֱלֹא
אָף עַל גַּב שְׁעוּשָׁה צוּרֵי חֲכָמִים, הוּא
שַׁמָּשׁ שְׁלָהֶם, עֶבֶד וְלֹא בֶן. אַבְל אִם הוּא
נְאֻמָּן, אָדוּנוֹ מִשְׁלִיט אוֹתוֹ בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ.
אַבְל מִי שְׁלֹא מִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה וְלֹא
מְשַׁמָּשׁ חֲכָמִים לְשִׁמְעַ מֵהֶם מַצּוּת, לְקָיִים
נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, אֱלֹא שְׁפֶרַח וְעֵבֶר עַל לֹא
תַעֲשֶׂה, הוּא שְׁקוּל לְאֻמּוֹת הָעוֹלָם עוֹבְדֵי

וְאִם תֹּאמַר שְׂאוֹתוֹ אוֹר שֶׁל הַלְבָנָה הוּא
מִן הַשָּׁמֶשׁ, שְׂאָף עַל גַּב שְׁהִתְכַּנֵּס, הוּא
מְאִיר בְּלָבָנָה וּבְכּוֹכְבִים, הָרִי רְאִינוּ מַצֵּד
אַחֵר בְּלָקוּי הַלְבָנָה וְהַשָּׁמֶשׁ שְׁמִסְתִּילָק
אוֹרָם, וְנִשְׁאָרִים כְּמוֹ גּוֹף בְּלִי נִשְׁמָה,
שֵׁישׁ עֲלֵיהֶם אָדוֹן שְׁמַחֲשִׁיד אֶת
מְאֻרִיָּהֶם. אַבְל עֲקֵר הָאוֹר אוֹתוֹ מְקוֹם
שְׁנוּבֵעַ, שְׂאִין הַפֶּסֶק לְאוֹר שְׁלוֹ, וְאִין עֲלִיו
אֱלֹהֵי אַחֵר לְהַפְסִיק מִמֶּנּוּ אֶת מְאֻרוֹ.

וְעַלֹת הָעֲלֹת, מֵאַחֵר שְׂאֲתָה שָׁם, אִין
הַפֶּסֶק לְנִבְיַעַת אוֹר הַתּוֹרָה. יְהִי רַצוֹנָךְ

עבודה זרה, בני סמא"ל ונחש, דאתמר בהו, (משלי ג) ובסילים
מרים קלון, דלא פֿעו לקבלא אורייתא, דכל דלית ביה תורה,
לית ביה כבוד, דאתמר בהם (משלי ג) כבוד חכמים ינחלו.

ועם כל דא מארי מתיבתא, לא כל כבוד שוה, דהא (מלאכי
א) בן יכבד אב ועבד אדניו. בן יכבד, על מנת דלא
לקבלא אנרא, אבל מצוה הוא בכבוד אבא ואימא. ואי לא
בעי למעבד צווייה, יכתש ליה אבא ואימא, עד דיעבד על
כרחיה. ואי הוי בר אבא, בית דין כופין ליה. דאי לא בעי
למעבד מה כתיב ביה, (דברים כא) בגנו זה סורר ומורה איננו
שומע בקולנו, ודנין ליה בסקילה. אבל עבד דמשמש על מנת
לקבל פרס, אי לא עבד צווייה דרביה, מאריה אעבר ליה מגו
ביתיה, ויטול אחרא. מה דלא הוה יכול למעבד הכי לבריה,
אלא או יעבד צווייה או יקטול ליה.

אמר ליה בוצינא קדישא, מאן גרים דלא יעבד צווייה, הואיל
ובריה הוא. אמר רעיא מהימנא, ודאי תערוכת דרע,
ורוא דא גרם לישראל, למחטי גבי אבוהון דבשמיא. ורוא

לשון הקודש

לעשות, מה כתוב בו? (דברים כא) בגנו זה
סורר ומורה איננו שמע בקלנו, ודנים
אותו בסקילה. אבל עבד שמשמש על
מנת לקבל פרס, אם אינו עושה את צווי
רבו, אדונו מעביר אותו מתוך ביתו
ויקח אחר, מה שלא היה יכול לעשות
כך לבנו, אלא או שיעשה את הצווי
שלו, או שיהרג אותו.

אמר לו המורה הקדושה, מי גרם שלא
יעשה את צווי, הואיל ובנו הוא? אמר
הרועה הנאמן, ודאי תערכת של רע,
וסוד זה גרם לישראל לחטא לאביהם

עבודה זרה, בני סמא"ל ונחש, שנאמר
בהם (משלי ג) ובסילים מרים קלון, שלא
רצו לקבל את התורה, שכל שאין בו
תורה, אין בו כבוד, שנאמר בהם (שם)
כבוד חכמים ינחלו.

ועם כל זה, ראשי הישיבה, לא כל כבוד
שוה, שהרי בן יכבד אב ועבד אדניו. בן
יכבד, על מנת שלא לקבל שכר, אבל
הוא מצוה בכבוד אב ואם. ואם לא רוצה
לעשות צווי, יכו אותו האב והאם עד
שיעשה בעל כרחו. ואם היה בן גדול,
בית דין כופים אותו. שאם אינו רוצה

דָּא, (תהלים קו) וַיִּתְּעָרְבוּ בַּגּוֹיִם. וְדָא גַרְם קַטּוּלָא לְיִשְׂרָאֵל, וְחָרִיב בֵּי מִקְדָּשָׁא. וּבִגִּין דָּא, אֵין מִקְבָּלִים גָּרִים לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ, אֱלָא (דברים לב) יִי בָּדַד יִנְחֲנוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֹכַר.

דִּישְׁרָאֵל אֵינוֹן מְאִילָנָא דְחַיִּי, עֶבֶד טוֹב וְעֶבֶד רָע, מִסְטָרָא דְמִסְטָרוֹן עֶבֶד טוֹב, עֶבֶד נְאֻמָּן לְרַבִּיָּה. עֶבֶד רָע סָמָא"ל. מָאן דְּאִיהוּ מְאִילָנָא דְחַיִּי, אִיהוּ בֶן הָעוֹלָם הַבָּא, בֶּן מִסְטָרָא דְבֶן יִי"ה, בִּינָ"ה. וְיָרִית מַלְכוּתָא דְאִיהִי ה'. וְאִידָּךְ יָרִית לָהּ. אִי עֶבֶד צוּוּיָה דְאָבָא וְאִמָּא, בִּגִין דְּאִיהוּ מַלְכוּתָא מְצוּת הַמֶּלֶךְ, וְעָלִיהּ אֲתָמֵר, (אסתר ג) מְדוּעַ אֲתָה עוֹבֵר אֶת מְצוּת הַמֶּלֶךְ. אִיהִי מְצוּת, וְצוּוּיָא דְמַלְכָּא עַל עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה.

מְצוּתָא מְדֹאֲרִייתָא, דְּאִיהִי תַפְאֲרֵת. וְהָכָא לִית תַּמָּן פְּרוּדָא, קִדְשָׁא בְרִידָּה הוּא אֱמֶת, תּוֹרָתוֹ תּוֹרַת אֱמֶת, אִיהוּ תּוֹרָתוֹ וּמְצוּתוֹ. בִּגְוֹנָא דְבִינָה, תּוֹרָתוֹ וּמְצוּתוֹ דְּחֻקָּמָה. דְּאִית תּוֹרָה דְּבְרִיָּאָה, וְחֻקָּמָה דְּבְרִיָּאָה, וּבִינָה דְּבְרִיָּאָה, וְהָכִי בְּכָל מְדוּת. בְּהָאִי, יְכִיל בֶּן בְּהָאִי אֲוִרִייתָא, לְמַחְוֵי בְּלָא מְצוּת, וּמְצוּתָא בְּלָא תּוֹרָה בְּפְרוּדָא. וּמִהָכָא, (דף פ"ג ע"א) בֶּן סוּרֵר וּמוֹרָה.

לשון הקודש

משום שהיא מלכות מצות המלך, ועליו נאמר (אסתר ג) מדוע אתה עובר את מצות המלך. היא מצוה, וצוויי של המלך על עשה ולא תעשה.

מצוה מן התורה, שהיא תפארת. וכאן אין שם פרוד, הקדוש ברוך הוא אמת, תורתו תורת אמת, הוא תורתו ומצותו. כמו שבינה, תורתו ומצותו של חקמה. שיש תורה של בריאה, וחקמה של בריאה, ובינה של בריאה, וכך בכל המדות. בזה יכול בן בתורה הזו להיות בלי מצוה, ומצוה בלי תורה בפרוד.

שפשמים. וסוד זה - (תהלים קו) וַיִּתְּעָרְבוּ בַּגּוֹיִם. וְזֶה גַרְם הָרֶג לְיִשְׂרָאֵל, וְחָרִיב אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וּמִשּׁוּם זֶה אֵין מִקְבָּלִים גָּרִים לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ, אֱלָא - (דברים לב) ה' בָּדַד יִנְחֲנוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֹכַר.

שיששראל הם מעין החיים, עבד טוב ועבד רע. מצד של מסטרוֹן עבד טוב, עבד נאמן לרבו. עבד רע - סמא"ל. מי שהוא מעין החיים, הוא בן העולם הבא, בן מצד של בן י"ה, בינה. ויורש את המלכות שהיא ה'. ואידך יורש אותה? אם עושה את הצווי של אבא ואמא,

אֲבָל מִסְטָרָא דְאַצִּילוֹת, לִית אִפְרָשׁוּתָא תַּמּוֹן, וְכֵן מִתַּמּוֹן אִין חֲטָא בָּא עַל יָדוֹ וְלִית בֵּה עוֹנֵשׁ וְלֹא שָׁכַר וְלֹא מִיתָה.

וּבְגִין דָּא, אִוְרִייתָא דָּא אֵילָנָא דְחַיִּי, שָׁכַר הָעוֹלָם הַבָּא, וְאֵילָנָא דָּא, אֵילָנָא דְחַיִּי אֶתְקָרִי, וְאֶתְקָרִי הָעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא אֶתְקָרִי בֵּיה שָׁכַר. בְּגִין דְּאִיהוּ בִּין. מִתַּמּוֹן, לֹא אֶשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרִייתָא לְקַבְּלָא אֲנָרָא, לֹא בְּמַעֲשֵׂה וְלֹא בְּדִיבּוּר וְלֹא בְּמַחֲשָׁבָה.

אַתָּא בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, לְנִשְׁקָא לִיה יְדִיה. אָמַר, וְדַאי אַנְתָּ הוּא בִּין מִתַּמּוֹן, בְּדִיוֹקְנָא דְבָרָא בּוֹכְרָא דִילִיָּה, תַּפְאֶרֶת בְּרָא דְאָבָא וְאִימָא עֲלָאָה, אֲצִילוֹת דִּילִיָּה בְּלֹא הַפְסָקָה, לֹא קִדְמָךְ בְּרָא אַחֲרָא, לֹא בְּמַחֲשָׁבָה, וְלֹא בְּדִבּוּר, וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה. אָמַר רַעֲיָא מְחִימָנָא, וְאַנְתָּ, וְחִבְרִיָּא, וְרַאשֵׁי מְאִרִי מְתִיבְתָּאן, דְּמִזְמָנִין הָבָא, אַחֲרִי, בְּלֹא הַפְסָקָה כָּלֵל, וּבְלֹא תַעְרוּבָת. נִשְׁקוּ בְּלָהוּ דָּא לְדָא, וְאַשְׁתְּמוּדְעוּ בְּאַחֲוָה, וּבְכוּ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, עִם כָּל דָּא, בְּרָא בּוֹכְרָא חֲיִיבִין כָּל אַחֲוֵי בִיקְרִיָּה, דִּהָא כְּתִיב (שמות כ) כִּפֹּד אֶת אֲבִיךָ,

לשון הקודש

אָמַר, וְדַאי אַתָּה הוּא בִּין מַשֵּׁם, בְּדִיוֹקְנָא שֶׁל בְּנוֹ בְּכוּרוֹ, תַּפְאֶרֶת בִּין שֶׁל אָבָא וְאִמָּא הַעֲלִיּוֹנִים, הָאֲצִילוֹת שֶׁלֹּו בְּלִי הַפְסָקָה, לֹא קִדְּם אוֹתָךְ בִּין אַחֵר, לֹא בְּמַחֲשָׁבָה, וְלֹא בְּדִבּוּר, וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה. אָמַר הַרוּעָה הַנֶּאֱמָן, וְאַתָּה וְהַחֲבֵרִים, וְרַאשֵׁי מוֹרֵי הַיְּשִׁיבוֹת, שְׁמִזְמָנִים לְכָאן עָמִי בְּלִי הַפְסָקָה כָּלֵל וּבְלִי תַעְרוּבָת. נִשְׁקוּ כֻּלָּם זֶה לָזֶה, וְהִפִּירוּ בְּאַחֲוָה וּבְכוּ. פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, עִם כָּל זֶה, בִּין בְּכוּר חֲבִיבִים כָּל אַחֲוֵי בְּכִבּוּדוֹ, שְׁהִירִי

וּמִכָּאן בִּין סוֹרֵר וּמוֹרֵה. אֲבָל מִצַּד שֶׁל אֲצִילוֹת אִין הַבְּדֵל שֵׁם, וְכֵן מַשֵּׁם אִין חֲטָא בָּא עַל יָדוֹ, וְאִין בּוֹ עוֹשׂ וְלֹא שָׁכַר וְלֹא מִיתָה.

וּמִשּׁוּם כֵּן, הַתּוֹרָה זֶה עֵץ הַחַיִּים, שָׁכַר הָעוֹלָם הַבָּא, וְהָאֵילָן הַזֶּה נִקְרָא עֵץ הַחַיִּים, וְנִקְרָא הָעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא נִקְרָא בּוֹ שָׁכַר, מִשּׁוּם שֶׁהוּא בִּין. מַשֵּׁם לֹא מִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה לְקַבֵּל שָׁכַר, לֹא בְּמַעֲשֵׂה וְלֹא בְּדִבּוּר וְלֹא בְּמַחֲשָׁבָה.

בָּא הַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה לְנִשְׁקָא אֶת יָדוֹ.

וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנִן, אֶת לְרִבּוֹת אַחִיד הַגָּדוֹל. וְאַפִּילוּ מִכָּל סֵטְרָא אִיהוּ מִפְּרָשׁ עֲלֶיךָ בְּאוֹרֵייתָא, בְּשֵׁנ"ם זֶה הֶבֶל. וְלֹא הָיָה לְאָדָם קְדָמָאָה בְּרָא קְדָמָאָה מִנִּיהּ, וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנִן, בְּשֵׁנ"ם, זֶה מוֹשֶׁה. דְּבָרָא דְּמִלְכָּא בְּכָל אֲתָר, אֲנִתּוּ בּוֹכְרָא מִסֵּטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיִּי דְּטוֹב וְרָע, אֲנִתּוּ הוּא טוֹב. (בּוֹכְרָא) הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם כִּי טוֹב, (שְׁמוֹת ב) וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא.

וּבְמִתְפֹּן קָרָא יִתְדֵי קִדְשָׁא בְּרִידֵי הוּא עֶבֶד נְאֻמָּן. לְבִתָּר סְלִיקַת לְמַחְוֵי מִלְכָּא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים לג) וַיְהִי בִישְׁרוֹן מֶלֶךְ. לְבִתָּר בֶּן בֵּית לְעִילָא. מֶלֶךְ מִסֵּטְרָא דְּמַלְכוּת דְּבְרִיאָה. בֶּן בֵּית, מִסֵּטְרָא דְּבִינָה דְּבְרִיאָה. כַּעַן אֲנִתּוּ מֶלֶךְ, מִסֵּטְרָא דְּאִילָנָא דְּמַלְכוּת דְּאִצִּילוּת. בֶּן בֵּית, מִסֵּטְרָא דְּבִין י"ה, תְּפֹאֲרֵת דְּאִצִּילוּת, וּפֹאֲרָה חוּלְקָה. וּמֵאן גָּרִים לָךְ דָּא, בְּגִין דְּאִשְׁתַּדְּלוּתָךְ בְּתוֹרָה וּבְמִצְוָה, לִיַּחְדָּא קִדְשָׁא בְּרִידֵי הוּא וּשְׂכִינְתִּיהּ, לְאַעְלָא מִלְכָּא עַל אֲתָרֶיהּ, וְעַל מִשְׁרִייתֶיהּ לְעִילָא, וְעַל יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא.

לשון הקודש

זֶהוּ שְׁכֵנְטוּב (שְׁמוֹת ב) כִּבֵּד אֶת אֲבִיךָ, וּפְרִשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, אֶת – לְרִבּוֹת אַחִיד הַגָּדוֹל. וְאַפִּילוּ מִכָּל צֶדֶד הוּא מִפְּרָשׁ עֲלֶיךָ בְּתוֹרָה, בְּשֵׁנ"ם – זֶה הֶבֶל. וְלֹא הָיָה לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן בֶּן קְדָמוֹן מִמֶּנּוּ, וּפְרִשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, בְּשֵׁנ"ם – זֶה מוֹשֶׁה. שְׁבֵן הַמֶּלֶךְ בְּכָל מְקוֹם, אֲתָהּ הַבְּכוֹר מִצֵּד שֶׁל עֵץ הַחַיִּים שֶׁל טוֹב וְרָע, אֲתָהּ הוּא טוֹב. זֶהוּ שְׁכֵנְטוּב (בְּרֵאשִׁית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם כִּי טוֹב, (שְׁמוֹת ב) וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא. וּבְמִשְׁבֵּם קָרָא אוֹתָךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֶבֶד נְאֻמָּן. אַחֲרֵי כֵן עָלִיתָ לְהִיּוֹת מֶלֶךְ.

זֶהוּ שְׁכֵנְטוּב (דְּבָרִים לג) וַיְהִי בִישְׁרוֹן מֶלֶךְ. אַחֲרֵי כֵן בֶּן בֵּית לְמַעְלָה. מֶלֶךְ מִצֵּד שֶׁל מַלְכוּת שֶׁל בְּרִיאָה, בֶּן בֵּית מִצֵּד שֶׁל בִּינָה שֶׁל בְּרִיאָה. כַּעַת אֲתָהּ מֶלֶךְ מִצֵּד שֶׁל עֵץ הַמַּלְכוּת שֶׁל אִצִּילוּת. בֶּן בֵּית מִצֵּד שֶׁל בִּין י"ה. תְּפֹאֲרֵת שֶׁל אִצִּילוּת, אֲשֶׁרִי חֻלְקָה. וּמִי גָרִים לָךְ אֶת זֶה? מִשְׁוֹם הַשְׁתַּדְּלוּתָךְ בְּתוֹרָה וּבְמִצְוָה, לִיַּחְדָּא אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתּוֹ, לְהַעֲלוֹת אֶת הַמֶּלֶךְ עַל מְקוֹמוֹ וְעַל מַחְנֹתָיו לְמַעְלָה. וְעַל יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה.

וּבְגִין כֵּךְ (ס"א ובגין) יִרְתִּין בְּלָחוּ נִשְׁמָתִין דְּאַצִּילוֹת מִנִּיה, וְאַתְקִרְיָאוּ בְּנִין דִּילִיה, מִשֵּׁם יְהוָה דְּאַצִּילוֹת, דְּלִית תַּמָּן פְּרוּד וְקֻצוּץ. דְּבִקְדָּמִיתָא אֲתָמַר בְּהוּ בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתִּיה, מִצַּד יְהוָה דְּבִרְיָאָה, דְּאַתְמַר בֵּיה בְּרִאֲתִיו יִצְרָתִיו אַף עֲשִׂיתִיו, כְּגוֹן בָּנִים לִיהוָה דְּאַצִּילוֹת.

וּבְךְ אֲתַקִּיָּים פְּקוּדָא, דְּאִיהִי מִצְוָה עַל יִשְׂרָאֵל, לְהַעֲמִיד עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (דברים יז) שׁוּם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ. וְאַתְקִיָּים כֵּךְ (דברים לג) וַיְהִי בִישׁוּרוֹן מֶלֶךְ, כֵּךְ בְּקִדְמִיתָא. וְכָלְהוּ מִתְנַהֲגִין אֲבִתְרָךְ, כְּאַבְרִין דְּמִתְנַהֲגִין בְּלָחוּ בִתְנוּעָה דְנִשְׁמָתָא, דְּאַתְפְּשָׁטָא עַל כָּל אֲכָר. בְּנִין דְּכֶתֶר עֲלִיּוֹן אֲנִתָּ תְּהָא מְעוּטָר בֵּיה, דְּבִיהַ עֲלֵת הָעֲלֹת אִיהוּ כֶּתֶר עַל כָּלָא, טָמִיר וְגָנִיו מְלָגִיו מִנִּיה. וּמִנִּיה אֲתַפְּשָׁט עַל כָּל סְפִירָן, וּמִסְדֵּר לֹזֶן לְמַחֲוֵי דָא רַב, וְדָא זְעִיר, וְדָא בִּינוּנִי, וְאַנְהִיג לֹזֶן לְרַעוּתִיה, וְנִהִיר בְּהוּ, וּמְקַשֵּׁר לֹזֶן, וּמִיחָד לֹזֶן.

הָכֵי אֲנִתָּ תְּהָא מְנַהֲיג לְיִשְׂרָאֵל, בְּכָל מַדּוֹת טְבִין דִּילִיה, וְתַסְדֵּר כָּל חַד כְּדִחֲוֵי לִיה, הַכְּבוֹר כְּבִכּוּרְתּוֹ, וְהַצְעִיר

לשון הקודש

וּמִשׁוּם כֵּךְ (ובגין) כָּלֶם יוֹרְשִׁים נִשְׁמָתוֹת שֶׁל אֲצִילוֹת מִמֶּנּוּ, וְנִקְרְאִים בָּנִים שְׁלוֹ, מִשׁוּם יְהוָה שֶׁל אֲצִילוֹת שְׁאִין שֵׁם פְּרוּד וְקֻצוּץ. שֶׁפְּרָאשׁוּנָה נֹאמַר בְּהֶם בָּנִים לְקוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתּוֹ, מִצַּד יְהוָה שֶׁל בְּרִיָּאָה, שֶׁנֹּאמַר בּוּ בְּרִאֲתִיו יִצְרָתִיו אַף עֲשִׂיתִיו, כְּגוֹן בָּנִים לִיהוָה שֶׁל אֲצִילוֹת.

וּבְךְ הִתְקִימָה הַמִּצְוָה, שֶׁהִיא מִצְוָה עַל יִשְׂרָאֵל לְהַעֲמִיד לָהֶם מֶלֶךְ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב, (שם י) שׁוּם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ. וְהִתְקִיָּים כֵּךְ (שם לג) וַיְהִי בִישְׁרוֹן מֶלֶךְ, כְּפְרָאשׁוּנָה.

וְכָלֶם מִתְנַהֲגִים אַחֲרֶיךָ, כְּמוֹ אִיבְרִים שֶׁכָּלֶם מִתְנַהֲגִים בִּתְנוּעַת הַנִּשְׁמָה שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט עַל כָּל אִיבְר. מִשׁוּם שֶׁכֶּתֶר עֲלִיּוֹן אֲתָה תְּהִיָּה מְעוּטָר בּוּ, שֶׁבּוּ עֲלֵת הָעֲלֹת הוּא כֶּתֶר עַל הַכָּל, טָמִיר וְגָנִיו מְבַפְּנִים מִמֶּנּוּ. וּמִמֶּנּוּ מִתְפַּשֵּׁט עַל כָּל הַסְפִּירוֹת, וּמִסְדֵּר אוֹתָם לְהִיּוֹת זֶה גָּדוֹל, וְזֶה קָטָן, וְזֶה בִּינוּנִי, וּמִנְהִיג אוֹתָם לְרַעוּנוֹ וּמֵאִיר בְּהֶם, וּמְקַשֵּׁר אוֹתָם וּמִיחָד אוֹתָם. כְּכָה אֲתָה תְּהִיָּה מְנַהֲיג לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל הַמַּדּוֹת הַטּוֹבוֹת שְׁלוֹ, וְתַסְדֵּר כָּל אֶחָד כְּרָאוּי לוֹ – הַכְּבוֹר כְּבִכּוּרְתּוֹ, וְהַצְעִיר

בַּעֲעִירָתוֹ, וּבִינּוֹנֵי כָּפּוּם דְּרָגִיהַ. וּתְקַשֵּׁר לֹזֶן קָשֶׁר אֶחָד לְגַבִּי
אֲבוּהוֹן דְּבִשְׁמִיא. לְמַחְוֵי כָּלְהוּ בִּשְׁפָה בְּרוּרָה, לְבִרְכָּא לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. וּלְקַדְשִׁיהַ, וּלְיִיחֻדֶּיהַ, בְּדִרְגָּא דִּילָךְ, בְּמַחֲשָׁבָה
דִּילָךְ, בְּאַצִּילוֹת דִּילָךְ, דְּאַתְקִיָּים בְּךָ (במדבר יא) וְאַצְלֵתִי מִן הָרוּחַ
אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשִׁמְתִּי עֲלֵיהֶם. קוּם אַתָּעַר בְּפִקּוּדָא, לְהַכְרִית זִרְעוֹ
שֶׁל עֲמֶלֶק.

אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְגו' (ויקרא יט) פִּקּוּדָא דָּא, לְכַבֵּד אָב וְאִם,
דְּאַצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְמַדְחַל מֵאָבִיו וּמֵאִמִּיהַ, וּלְאַזְקִיר לֹזֶן.
כְּמָה דְּאַצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְאַזְקִיר לִיהַ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
מִסְטָרָא דְּרוּחָא דִּיחֵב בְּגִיָּה. וּלְמַדְחַל מִגִּיָּה. הָכִי אֲצְטְרִיךְ לִיהַ
לְאַזְקִיר לְאָבִיו וּלְאִמִּיהַ, מִסְטָרָא דְּגוּפָא דִּילִיהַ, וּלְמַדְחַל מִנְּחוֹן,
דְּהָא אֵינּוֹן מִשְׁתַּתְּפִין בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַבְדֵּי לִיהַ גּוּפָא,
וְהוֹאִיל וְאֵינּוֹן שׁוֹתֵתְפִין בְּעוּבָדָא, לִיהוּוֹ שׁוֹתֵתְפִין בְּדַחִילוֹ וִיקָרָא.

כְּגִוּוֹנָא דָּא, תִּלֵּת שׁוֹתֵתְפִין אֲשֶׁתְּכַחוּ לְעֵילָא בְּרָזָא דְּאָדָם. אָדָם
קְדָמָא, אַף עַל גַּב דְּגוּפָא דִּילִיהַ הָוָה מַעֲפָרָא, לָאו
מַעֲפָרָא דְּהָכָא הָוָה אֵלָּא מַעֲפָרָא דְּבִי מְקַדְשָׁא דְּלְעֵילָא. אָבָא

לשון הקודש

מֵאָבִיו וּמֵאִמּוֹ וּלְכַבֵּד אוֹתָם. כְּמוֹ שֶׁצִּירִיךְ
בֶּן אָדָם לְכַבֵּד אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִצַּד הָרוּחַ שֶׁנֶּתֶן בְּתוֹכוֹ וּלְיָרָא מִמֶּנּוּ, כְּךָ
צִירִיךְ לְכַבֵּד אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ מִצַּד שֶׁל
הַגּוּף שֶׁלוֹ וּלְיָרָא מֵהֶם, שֶׁהֵרִי הֵם
מִשְׁתַּתְּפִים עִם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעוֹשִׂים
לוֹ גּוֹף. וְהוֹאִיל וְהֵם שֶׁתְּפִים בְּמַעֲשֶׂה,
יֵהִיו שֶׁתְּפִים בִּירְאָה וְכַבּוֹד.

כְּמוֹ כֵּן, שְׁלִשָּׁה שֶׁתְּפִים נִמְצְאוּ לוֹ
לְמַעַלָּה בְּסוּד שֶׁל אָדָם. אָדָם הִרְאִשׁוֹן,
אַף עַל גַּב שֶׁגּוּפוֹ הָיָה מַעֲפָר, לֹא מַעֲפָר

בַּעֲעִירוֹתוֹ, וְהִבִּינּוֹנֵי כָּפִי דְּרָגָתוֹ. וּתְקַשֵּׁר
אוֹתָם קָשֶׁר אֶחָד לְאַבְיָהֶם שְׁבִשְׁמִים,
לְהִיּוֹת כָּלָם בִּשְׁפָה בְּרוּרָה, לְבִרְךְ אֶת
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּלְקַדְשׁוֹ וּלְיִחְדּוֹ
בְּדִרְגָּה שְׁלָךְ, בְּמַחֲשָׁבָה שְׁלָךְ,
בְּאַצִּילוֹת שְׁלָךְ, שֶׁהִתְקַיָּים בְּךָ (במדבר יא)
וְאַצְלֵתִי מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשִׁמְתִּי
עֲלֵיהֶם. קוּם הִתְעוֹרֵר בְּמַצְוָה, לְהַכְרִית
זִרְעוֹ שֶׁל עֲמֶלֶק.

אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְגו'. מַצְוָה זוֹ
לְכַבֵּד אָב וְאִם, שֶׁצִּירִיךְ בֶּן אָדָם לְיָרָא

וְאִמָּא אֲשֶׁתִּכְחוּ, וּמִלָּכָא עֲלָאָה אֲשֶׁתִּתַּף בְּהַדְיָיְהוּ, וְשָׁדֵר בִּיהַ
רוּחָא דְחַיִּי, וְאַתְבָּרִי. וּבְגוּוֹנָא דָא, אֲשֶׁתִּתַּכּ כְּלָא עֵילָא וְתַתָּא.
וְעַל דָּא אֲצַטְרִיד לִיהַ לִבֵּר נָשׁ לְמַדְחַל לְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא,
וּלְמַדְחַל לְאַבּוּי וּלְאַמִּיהַ.

בְּסִתְרֵי תוֹרָה, אָדָם קִדְמָאָה לָא הָוָה לִיהַ מִהֲאִי עֲלָמָא
כְּלוּם. חַד צְדִיק עֲבַד שְׁמוּשָׁא בְּנוֹקְבִיָּה, וְאַתְעָבִיד
מִהֲהוּא שְׁמוּשָׁא גּוּפָא חָדָא, דְּנִהֲרִי דִילִיָּה יִתִּיר מִכָּל אֵינוֹן
מִלְּאַכִּין שְׁלִיחִין לְעֵילָא. וְכֵד אֲתַבָּרִי הֵהוּא גּוּפָא מִלָּכָא עֲלָאָה,
שָׁדֵר בְּהֵהוּא צְדִיק תְּרִין וְעֶשְׂרִין אֲתוּוֹן, וְאַשְׁתַּתַּף בְּהַדְיָיְהוּ,
וְנִפְק לְעֲלָמָא.

כִּיּוֹן דְּנִפְק, חָמוּ לִיהַ שְׁמִשָּׁא וְסִיחָרָא, וְאַסְתִּימוּ (דף 9"ג ע"ב)
נְהוּרִיָּהוּ, דְּתַפּוּחָא דְּרַגְלִיָּה אַחֲשִׁיד נְהוּרָא דְלֵהוּן.
מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּמַעוּבְדָּא דְּשְׁמִשָּׁא וְסִיחָרָא עֲלָאָה נִפְק. כִּיּוֹן
דְּחֻטָּא, אֲתַחֲשֵׁד, וְאַזְעִיר גְּרַמִּיָּה, וְאַצְטְרִיד לְגּוּפָא אַחֲרָא
בְּמִשְׁכָּא וּבְבִשְׂרָא. דְּכֶתִיב, (בראשית ג) וַיַּעַשׂ יי' אֱלֹהִים לְאָדָם
וּלְאִשְׁתּוֹ כֶּתֶנֶת עוֹר וַיִּלְבִּישֵׁם. בְּהֵהוּא שְׁמוּשָׁא דְעֲבַד הֵהוּא

לשון הקודש

אוֹתוֹ הַגּוֹף, הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן שָׁלַח בְּאוֹתוֹ
הַצְדִּיק עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, וְהִשְׁתַּתַּף
עִמָּם וַיֵּצֵא לְעוֹלָם.

כִּיּוֹן שְׂיֵצָא, רָאוּ אוֹתוֹ הַשֹּׁמֵשׁ וְהַלְבֵּנָה
וְהַסְתִּירוּ אֶת אוֹרָם, שְׁתַּפּוּחַ רַגְלוֹ
הַחֲשִׁיד אֶת הָאוֹר שְׁלָהֶם. מַה הַטַּעַם?
מִשּׁוּם שֶׁמִּמַּעֲשֵׂה הַשֹּׁמֵשׁ וְהַלְבֵּנָה יֵצֵא.
כִּיּוֹן שְׁחֻטָּא, נְחֻשֵׁד, וְהַקְטִין עֲצוּמוֹ,
וְהַצְטְרִיד לְגּוּף אַחֵר בְּעוֹר וּבְבִשְׂרָא,
שְׁכָתוּב (בראשית ב) וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם
וּלְאִשְׁתּוֹ כֶּתֶנֶת עוֹר וַיִּלְבִּשֵׁם. כִּמוֹ אוֹתוֹ
הַשֹּׁמֵשׁ שְׁעָשֵׂה אוֹתוֹ צְדִיק עִם נִקְבָּתוֹ,

שֶׁל כָּאֵן הָיָה, אֵלָּא מַעֲפָר שֶׁל בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעֲלָה. הָאֵב וְהָאֵם נִמְצְאוּ,
וְהַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן הִשְׁתַּתַּף עִמָּם, וְשָׁלַח בּוֹ
רוּחַ שֶׁל חַיִּים וְנִבְרָא. וּכְמוֹ זֶה נִמְצָא
הַכֹּל לְמַעֲלָה וּלְמַטָּה. וְעַל כֵּן צְרִיד אָדָם
לִירָא מִהַקְדוּשׁ בְּרִידָא הוּא וְלִירָא מֵאַבּוּי
וְאַמּוּ.

בְּסִתְרֵי תוֹרָה, אָדָם הִרְאִשׁוֹן לֹא הָיָה לוֹ
מִהַעוֹלָם הַזֶּה כְּלוּם. צְדִיק אֶחָד עָשָׂה
שְׁמוּשׁ עִם נִקְבָּתוֹ, וְנַעֲשֵׂה מֵאוֹתוֹ הַשְׁמוּשׁ
גּוֹף אַחֵר, שְׁאוּרוֹ יוֹתֵר מִכָּל אוֹתָם
הַמִּלְּאַכִּים הַשְּׁלוּחִים לְמַעֲלָה. וּכְשֶׁנִּבְרָא

צָדִיק בְּנוֹקְבִייה, לֹא אֲשַׁתְּכַח מִקְדָּמַת דְּנָא, וּלְבִתֵּר דְּנָא, דְּהָא
עַד לֹא נָפֵק לְצוּרָה אוֹמְנָא.

עַד דְּאֵתָא חֲנוּךְ, וְנָטִיל לִיה קֳדָשָׁא בְּרִידָה הוּא מֵאַרְעָא, וְאַבְרִיר
פְּסוּלָת וְקִסְטוּרָא מִפְּסָפָא, וְכֵן בְּכָל אֵינּוֹן צָדִיקָיִיא דִּי
בְּאַרְעָא. לְבִתֵּר אֶתְתַּקֵּן הָהוּא אֶתֶר, וְאֶתְעַבִּידוּ רוּחִין וְנִשְׁמָתִין
בְּשִׁמוּשֵׁיהוּ וְגוּפָא מִתְתָּא בְּאַרְעָא. וְעַל דָּא בְּשׁוּתָפוּ דְלַעִילָא
וְתִתָּא, בַּר נֶשׁ אֲתִי לְעֵלְמָא, וְאַצְטְרִיד לְמִדְּחַל לְאֵינּוֹן שׁוּתָפִין,
וּלְאוּקִיר לֹון, בְּמָה דְּאֶתְמַר (ע"כ רעיא מִהִימְנָא).

זהר:

**אַל תִּפְּנוּ אֶל הָאֱלִילִים וְאֵלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ
לָכֶם.** (ויקרא יט) **רַבִּי חֵיִיא פִּתַּח,** (דברים ט) **אַל תִּפֶּן
אֶל קָשִׁי הָעֵם הַזֶּה וְגו'.** **אַל תִּפֶּן.** וְכִי מָאן הוּא
דִּיִּימָא לְמַלְכָּא, אֶל תִּפֶּן. וְהָא כְּתִיב (איוב לד) **כִּי עֵינָיו
עַל דְּרָכֵי אִישׁ.** וְכְתִיב (ירמיה כג) **אִם יִסְתֵּר אִישׁ
בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יי',** וְהָא בְּכָלֹא
אַשְׁנַח קֳדָשָׁא בְּרִידָה הוּא וְכָל עוֹבְדִין מִסְתַּפְּל, וְעֵייל

לשון הקודש

אותם, כמו שנתבאר. (עד כאן רעיא מִהִימְנָא).

זהר

**אַל תִּפְּנוּ אֶל הָאֱלִילִים וְאֵלֹהֵי מִסְכָּה לֹא
תַעֲשׂוּ לָכֶם.** רַבִּי חֵיִיא פִּתַּח, (דברים ט) **אַל
תִּפֶּן אֶל קָשִׁי הָעֵם הַזֶּה וְגו'.** **אַל תִּפֶּן,** וְכִי
מִי שִׂיאֹמַר לְמַלְךְ אֶל תִּפֶּן? וְהָרִי כְּתוּב
(איוב לד) **כִּי עֵינָיו עַל דְּרָכֵי אִישׁ.** וְכְתוּב
(ירמיה כד) **אִם יִסְתֵּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי
לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה',** וְהָרִי בְּכָל מִשְׁנֵיחַ
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמִסְתַּפְּל עַל כָּל

לֹא נִמְצָא מִקְדָּם לְכֵן וּלְאַחַר מִכּוֹן, שְׁחֲרִי
מֵרַם יֵצֵא לְצוּרָה אֲמֵן.

עַד שְׂבָא חֲנוּךְ, וְנָטִיל אוֹתוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מִן הָאָרֶץ, וְנִבְרְרָה הַפְּסֻלָּת וְהַזְהֻמָּה
מִן הַכֶּסֶף, וְכֵן בְּכָל אוֹתָם הַצְּדִיקִים
שְׂבָאָרִץ. אַחֵר כֵּךְ הִתְתַּקֵּן אוֹתוֹ הַמְּקוֹם,
וְנַעֲשׂוּ רוּחוֹת וְנִשְׁמוֹת בְּשִׁמוּשֵׁיהֶם וְהַגּוֹף
מְלֻמָּטָה בְּאַרְץ. וְעַל כֵּן, בְּשִׁתְּפוֹת
שְׁלֻמְעֵלָה וּלְמָטָה בָּא הָאָדָם לְעוֹלָם,
וְצָרִיד לִירָא מֵאוֹתָם הַשְׁתַּפֵּים וּלְכַבֵּד

בְּדִינָא עַל כְּלָהּ, אִם טַב וְאִם בִּישׁ, כְּמָה דְאַתְּ
אָמַר, (קהלת יב) הָאֱלֹהִים יָבִיא בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל נֶעְלָם
אִם טוֹב וְאִם רָע. וּמִשָּׁה אָמַר אֶל תַּפֵּן.

אֵלֶּא, כְּמָה בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַסְתְּמָרָא מְחֻבּוּי,
בְּגִין דְּלֹא יַחֲטִי קָמִי מִלְכָּא קְדִישָׁא. תָּא
חַוִּי, בַּר נָשׁ דְּעָבִיד מִצְוָה, הֵהִיא מִצְוָה סְלִקָּא,
וְקִימָא קָמִי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמְרָה אָנָּא
מִפְּלַנְיָא דְעָבֵד לִי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנִי לָהּ
קָמִיָּה, לְאַשְׁגָּחָא בָּהּ כָּל יוֹמָא לְאוֹטָבָא לִיָּה
בְּגִינָה. עָבֵר עַל פְּתֻגָּמִי אוֹרִייתָא, הֵהִיא עָבִידָה
סְלִקָּא קָמִיָּה, וְאָמְרָה אָנָּא מִפְּלַנְיָא דְעָבֵד לִי,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנִי לָהּ, וְקִימָא תַּפֵּן
לְאַשְׁגָּחָא בָּהּ, לְשִׁיעָצָה לִיָּה. הָדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (דברים לב) וַיֵּרָא יי' וַיִּנָּאץ מִבַּעַם בְּנֵי
וּבְנוֹתָיו. מִהוּ וַיֵּרָא. הֵהוּא דְקִימָא קָמִיָּה.

לשון הקודש

הוא ואומרת: אני מפלוני שעשה אותי.
והקדוש ברוך הוא מונה אותה לפניו,
להשגיח בה כל יום, להיטיב לו
בשבילה. עבר על דברי תורה – אותה
עברה עולה לפניו ואומרת: אני מפלוני
שעשה אותי. והקדוש ברוך הוא מונה
אותה, ועומדת שם להשגיח בה, לכלות
אותו. זהו שכתוב (דברים לב) וַיֵּרָא ה' וַיִּנָּאץ

המעשים, ומכנים בדין על כלם, אם טוב
ואם רע, כמו שנאמר (קהלת יב) הָאֱלֹהִים
יָבִיא בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל נֶעְלָם אִם טוֹב וְאִם
רָע, וּמִשָּׁה אָמַר אֶל תַּפֵּן!

אֵלֶּא כְּמָה צְרִיךְ אָדָם לְהַשְׁמֵר מִחֻטְאוֹ
כְּדִי שְׁלֹא יַחֲטֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. בֵּא
רְאָה, בֶּן אָדָם שֶׁעוֹשֶׂה מִצְוָה, אוֹתָהּ
מִצְוָה עוֹלָה וְעוֹמֶדֶת לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

תָּב בְּתִשּׁוּבָה, מֶה כְּתִיב. (שמואל ב יב) **גַּם יִי' הֶעֱבִיר**
חֲטֹאתֶיךָ לֹא תָמוּת. דָּאֶעְבֵּר הָהוּא חוֹבָא
מִקְמִיָּה, בְּגִין דְּלֹא יִסְתַּכֵּל בֵּיהּ. לְאוֹמְבֵּא לִיהּ. וְעַל
דָּא אֵל תִּפֶּן אֶל קִשֵּׁי הָעָם הַזֶּה וְאֵל רִשְׁעוֹ וְאֵל
חֲטֹאתוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכֵן מִחֲבָא מִשְׁמַע,
דְּכְתִיב, (ירמיה ב) נִכְתָּם עֲוֹנֶיךָ לְפָנַי.

רַבִּי יוֹסִי זַעֲיָרָא, עָאֵל קָמִיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן יוֹמָא
חַד, אֲשַׁכְחִיָּה דְּחֻזָּה יְתִיב וְקֶאֱרִי, כְּתִיב, (בראשית
א) וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי הִיא נְתָנָה
לִי מִן הָעֵץ וְאוֹכֵל. מִשְׁמַע דְּאָדָם וְחֻזָּה כְּחֻדָּא
אֲתַבְּרִיאוּ, וּבְגוּפָא חֻדָּא. דְּכְתִיב אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי,
וְלֹא כְתִיב אֲשֶׁר נָתַתְּ לִי, אָמַר לִיהּ, אִי הָכִי,
וְחֻכְתִּיב (שמואל א א) אֲנִי הָאִשָּׁה הַנִּצָּצֶת עִמָּכָה בְּזָה.
וְלֹא כְתִיב הַנִּצָּצֶת לְפָנֶיךָ. אָמַר לִיהּ, אִי כְתִיב

לשון הקודש

רַבִּי יוֹסִי הִקְטֵן נִכְנָם לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן
יוֹם אֶחָד, מִצָּא אוֹתוֹ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב וְקוֹרָא,
כְּתוּב (בראשית ב) וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר
נָתַתָּה עִמָּדִי הִיא נְתָנָה לִי מִן הָעֵץ וְאוֹכֵל.
מִשְׁמַע שְׁאָדָם וְחֻזָּה נִבְרָאוּ כְּאֶחָד וּבְגוּפָא
אֶחָד, שְׁכְּתוּב אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי, וְלֹא
כְּתוּב אֲשֶׁר נָתַתְּ לִי. אָמַר לוֹ, אִם כֵּן,
וְהִרִי כְּתוּב (שמואל א א) אֲנִי הָאִשָּׁה הַנִּצָּצֶת
עִמָּכָה בְּזָה, וְלֹא כְּתוּב הַנִּצָּצֶת לְפָנֶיךָ.

מִכַּעַם בְּגִין וּבְנִתָיו. מֶה זֶה וַיֵּרָא? אוֹתוֹ
שְׁעוּמֵד לְפָנָיו.

שָׁב בְּתִשּׁוּבָה – מֶה כְּתוּב? (שמואל ב יב) גַּם
ה' הֶעֱבִיר חֲטֹאתֶיךָ לֹא תָמוּת. שְׁהֶעֱבִיר
אוֹתוֹ הַחֲטָא מִלְּפָנָיו כְּדִי שְׁלֹא יִסְתַּכֵּל
בּוֹ, לְהִיטִיב לוֹ. וְעַל כֵּן, אֵל תִּפֶּן אֶל קִשֵּׁי
הָעָם הַזֶּה וְאֵל רִשְׁעוֹ וְאֵל חֲטֹאתוֹ. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, וְכֵן מִכָּאֵן מִשְׁמַע, שְׁכְּתוּב (ירמיה
ב) נִכְתָּם עֲוֹנֶיךָ לְפָנַי.

הַנִּתְּנָת עִמָּךְ, הָיָה אֲמִינָא הָכִי, בְּדִכְתִּיב אֲשֶׁר נָתַתָּ
עִמָּדִי, אֲבָל הִנָּצַבְתָּ בְּתִיב.

אָמַר לִיה, וְהָא בְּתִיב (בראשית ב) וַיֹּאמֶר יי' אֱלֹהִים
לֹא טוֹב הָיִית הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶזֶר
בְּנִגְדּוֹ. אֶעֱשֶׂה לוֹ הַשְׁתָּא. אָמַר לִיה הָכִי הוּא וְדָאִי,
דְּאָדָם לְבַדּוֹ הָיָה, דִּלָּא הָיָה לִיה סִמְךָ מִנּוּקְבִיָּה,
בְּגִין דְּחִוּת בְּסִטְרוֹי בְּמָה דְּאֻקִּימָנָא. וְמָה דְּאָמַר
אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶזֶר, הָכִי הוּא, דִּלָּא בְּתִיב אֲבָרָא לוֹ
עֶזֶר, בְּגִין דְּכְתִיב, (בראשית ה) זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָאם. אֲבָל
אֶעֱשֶׂה בְּתִיב. וְמָהוּ אֶעֱשֶׂה. אַתְקֵן. מִשְׁמַע דְּקוּדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא נָטִיל לָהּ מִסִּטְרוֹי, וְתִקֵּין לָהּ בְּתִקּוּנָא,
וְאֵייתִי לָהּ קַמִּיָּה. וּבְדִין אֶשְׁתַּמֵּשׁ אָדָם בְּאַנְתִּיתִיה,
וְחָוָה לִיה סִמְךָ.

לשון הקודש

בְּצִדּוֹ כְּפִי שְׂבָאֲרָנוּ. וְמָה שְׂאָמַר אֶעֱשֶׂה
לוֹ עֶזֶר – כִּךְ הוּא, שְׁלָא כְּתוּב אֲבָרָא לוֹ
עֶזֶר, מִשּׁוּם שְׂכַתוּב (שם ה) זָכָר וּנְקֵבָה
בָּרָאם. אֲבָל כְּתוּב אֶעֱשֶׂה. וְמָה הוּא
אֶעֱשֶׂה? אַתְקֵן. מִשְׁמַע שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא נָטִיל אוֹתָהּ מִצִּדּוֹ, וְתִקֵּן אוֹתָהּ
בְּתִקּוּן, וְהִבִּיא אוֹתָהּ לְפָנָיו. וְאֵז הַשְׁתַּמֵּשׁ
אָדָם בְּאַשְׁתּוֹ, וְהָיָה לוֹ סִמְךָ.

אָמַר לוֹ, אִם כְּתוּב הַנִּתְּנָת עִמָּךְ – הָיִיתִי
אוֹמֵר כִּךְ, כְּמוֹ שְׂכַתוּב אֲשֶׁר נִתְּתָה
עִמָּדִי, אֲבָל הִנָּצַבְתָּ כְּתוּב.

אָמַר לוֹ, וְהָרִי כְּתוּב (בראשית ב) וַיֹּאמֶר ה'
אֱלֹהִים לֹא טוֹב הָיִית הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה
לוֹ עֶזֶר בְּנִגְדּוֹ. אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶכְשָׁו. אָמַר לוֹ,
כִּךְ הוּא וְדָאִי, שְׂאָדָם הָיָה לְבַדּוֹ, שְׁלָא
הָיָה לוֹ סִמְךָ מִנּוּקְבָתוֹ, מִשּׁוּם שְׁהִיתָהּ

וְתִנִּינָן, שְׁפִירוּ דְאָדָם קְדֻתִּירָא דְקִיטְרָא עֲלָאָה,
 מְזִיחָרָא דְנִחָרָא. שְׁפִירוּ דְחֻוָּה, דִּלָּא חֻוָּ
 יִכְלִין כָּל בְּרִיין לְאַסְתַּכְּלָא בָּהּ. וְאַפִּילוּ אָדָם לָא
 חָזָה אֶסְתַּכֵּל בָּהּ, עַד הֵהוּא זְמַנָּא דְחָאבוּ,
 וְאַעֲדִיאת (ס"א וְאַעֲדִית) שְׁפִירוּ דְלַחֲוִין. כְּדִין אֶסְתַּכֵּל
 בָּהּ אָדָם, וְאַשְׁתַּמּוּדַע בָּהּ לְשִׁמְשָׁא בָּהּ. הָדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (בראשית ד) וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת אִשְׁתּוֹ. וַיֵּדַע:
 כִּכְלָא. וַיֵּדַע: בְּתִשְׁמִישׁ. וַיֵּדַע: דְּאַשְׁתַּמּוּדַע בָּהּ
 וְאַסְתַּכֵּל בָּהּ.

וְתִנִּינָן, אָסִיר לִיָּה לְבַר נָשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בְּשְׁפִירוּ
 דְּאַנְתָּתָא, בְּגִין דִּלָּא יִיְתִי בְּהִרְהוּרָא
 בִּישָׂא, וַיִּתְעַקֵּר (דף 9"ד ע"א) לְמַלְחָה אַחֲרָא. וְכֹךְ חָזָה רַבִּי
 שְׁמַעוֹן עָבִיד, כִּד חָזָה אָזִיל בְּמַתָּא, וְחֻוָּ חֲבֵרִיָּא
 אֶזְלִין אֲבַתְרִיָּה, וְחָמָא לְאַיְנֵתוֹ שְׁפִירָאן, מְאִיד
 עֵינֵיהּ, וְחָזָה אָמַר לְחֲבֵרִיָּא אַל תִּפְנוּ.

לשון הקודש

בכל וידע - בְּתִשְׁמִישׁ. וידע - שֶׁהִכִּיר
 בָּהּ וְהִסְתַּכֵּל בָּהּ.
 וְשִׁנִּינָנוּ, אָסוּר לוֹ לְאָדָם לְהִסְתַּכֵּל
 בְּיָפִיָּהּ שֶׁל אִשָּׁה, כְּדִי שֶׁלֹּא יָבֹא לְהִרְהוּר
 רַע, וְעַקֵּר לְדָבָר אַחֵר. וְכֹךְ הָיָה רַבִּי
 שְׁמַעוֹן עוֹשֶׂה - כְּשֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּעִיר וְהָיוּ
 הַחֲבֵרִים הוֹלְכִים אַחֲרָיו וְרָאָה נָשִׁים
 יּוֹפֹת, הִשְׁפִּיל אֶת עֵינָיו, וְהָיָה אוֹמֵר

וְשִׁנִּינָנוּ, יָפִיו שֶׁל אָדָם כְּפֹא שֶׁל הַקֶּשֶׁר
 הָעֵלְיוֹן, מִחֲזוּר הַמַּאִיר. יָפִיָּהּ שֶׁל חֻוָּה,
 שֶׁלֹּא הָיוּ יְכוּלִים כָּל הַבְּרִיּוֹת לְהִסְתַּכֵּל
 בָּהּ. וְאַפִּילוּ אָדָם הָרֹאשׁוֹן לֹא הָיָה
 מִסְתַּכֵּל בָּהּ, עַד אוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁחָטְאוּ,
 וְהוֹסֵר (וְהִקְטִין) הִיכִי שֶׁלָּהֶם. אִזּוֹ הִסְתַּכֵּל בָּהּ
 אָדָם וְהִכִּיר בָּהּ לְשִׁמְשׁ עִמָּהּ. וְהוּא שְׁכַתּוֹב
 (שם ד) וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת אִשְׁתּוֹ. וַיֵּדַע -

וְכָל מָאן דִּי־סִתְּבַל בְּשִׁפּוּרֵי דְאַנְתָּתָא בִּימָמָא, אֲתִי
 לְהִרְחוּרֵי בְּלִילְיָא. וְאִי סָלִיק תְּהוּא הִרְחוּרָא
 בִּישָׂא עֲלִיָּיה, אַעֲבַר מְשׁוּם וְאַלְהִי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ
 לָכֶם. תְּנוּ, אִי שְׂמִיִּשׁ בְּאַנְתָּתִיָּה בְּזִמְנָא דְסָלִיק בֵּיה
 תְּהוּא הִרְחוּרָא בִּישָׂא, אִינוּן בְּנִין דְּאוּלִּידוּ אֱלֹהִי
 מִסְכָּה אֶקְרוּן. וְעַל דָּא בְּתִיב, (ויקרא יט) אֶל תִּפְנוּ אֶל
 הָאֱלִילִים וְאַלְהִי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם. רַבִּי אָבָא
 אָמַר, אֲסִיר לִיה לָבַר נָשׁ לְאַסְתְּבָּלָא בְּאֱלִילֵי
 עֲבוּדָה זָרָה, וּבְנָשֵׁי דְעַמּוּן, וְלֹא לְאַתְהֲנִיָּא מִנִּיָּהוּ,
 וְלֹא לְאַתְרַפָּאָה בָּהוּ, דְּאֲסִיר לִיה לָבַר נָשׁ
 לְאַסְתְּבָּלָא בְּאַתֵּר דִּלֹּא אַצְטְרִיד.

רַבִּי אָבָא פָּתַח, (תהלים פו) פְּנִיָּה אֵלַי וְחַנּוּנִי תִּנֶּה עֲזֹדְךָ
 לְעַבְדְּךָ, פְּנִיָּה אֵלַי וְחַנּוּנִי, וְכִי לֹא הָיָה לִי
 לְקוּדְשָׁא בְּרִידְךָ הוּא בְּעַלְמָא שְׂפִירָא כְּדוּד, דְּאִיהוּ

לשון הקודש

הָאֱלִילִים וְאַלְהִי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם.
 רַבִּי אָבָא אָמַר, אֲסוּר לֹא לְאַדָּם
 לְהִסְתְּבַל בְּאֱלִילֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּבְנָשׁוֹת
 הָעַמּוּם, וְלֹא לְהִנּוּת מִתָּהוּ, וְלֹא לְהִתְרַפֵּא
 בָּהֶן. שְׂאֲסוּר לֹא לְאַדָּם לְהִסְתְּבַל בְּמָקוֹם
 שְׂלֵא צְרִיד.

רַבִּי אָבָא פָּתַח, (תהלים פו) פְּנִיָּה אֵלַי וְחַנּוּנִי
 תִּנֶּה עֲזֹדְךָ לְעַבְדְּךָ. פְּנִיָּה אֵלַי וְחַנּוּנִי, וְכִי לֹא

לְחֻבְרִים: אֶל תִּפְנוּ.

וְכָל מִי שֶׁמִּסְתְּבַל בִּיפֵי שֶׁל אִשָּׁה בְּיוֹם,
 בָּא לְהִרְחוּר בְּלִילָהּ. וְאִם עוֹלָה אוֹתוֹ
 הִרְחוּר רַע עָלָיו, עוֹבֵר מְשׁוּם וְאַלְהִי
 מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם. וְעוֹד, אִם שְׂמִיִּשׁ
 עִם אִשְׁתּוֹ בְּזִמְן שְׁעוֹלָה בּוֹ אוֹתוֹ הִרְחוּר
 הָרַע, אוֹתָם בָּנִים שְׂמוּלִידִים נִקְרָאִים
 אֱלֹהִי מִסְכָּה. וְעַל זֶה כְּתוּב אֶל תִּפְנוּ אֶל

אָמַר פֶּנֶה אֵלַי וְחַנּוּנִי. אֵלֹא הָכִי תַנִּינָן, דָּוִד אַחֲרָא
 אֵית לֵיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְהוּא מְמַנָּא עַל כְּמָה
 אוּכְלוּסִין עֲלָאִין וּמִשְׁרִיִין. וְכַד בָּעֵי קֻדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא לְרַחֲמָא עַל עֲלָמָא, אִסְתַּכֵּל בְּהַאי דָּוִד, וְנִהִיר
 לֵיה אֲנָפִין, וְהוּא נָהִיר לְעֲלָמִין, וְחַיִּים עֲלָמָא.

וְשִׁפִּירוּ דְּהַאי דָּוִד, נָהִיר לְעֲלָמִין כְּלָהוּ, רִישִׁיה
 גּוֹלְגֻלְתָּא דְּדַהֲבָא, אֶתְרַקִּימַת בְּשִׁבְעָה
 תַּכְשִׁימֵי זִינִין דְּדַהֲבָא. וְהָא אוּקְמוּה. וְחִבִּיבוּתָא
 דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְקַבְלִיה, וּמִסְגִּיאוֹת רַחֲמוֹתָא
 דִּילֵיה גַּבִּיה, אָמַר לֵיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דִּיֶּהֱדַר
 עֵינָיו לְקַבְלִיה, וְיִסְתַּכֵּל בֵּיה. בְּגִין דְּאֵינוּן שְׁפִירוּן
 בְּכֹלָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שיר השירים ו) הָסְבִי עֵינֶיךָ
 מִנְּגִדִי וְגו'. הָסְבִי עֵינֶיךָ מִנְּגִדִי דְּבִשְׁעָתָא דְּאֵלִין
 עֵינִין מִסְתַּכְּלִין בֵּיה בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּדִין

לשון הקודש

הַעוֹלָמוֹת, ראשׁוֹ גִּלְגֻּלַת זָהָב שְׁנַרְקָמָה
 בְּשִׁבְעָה תַכְשִׁימֵי מִינִים שֶׁל זָהָב, וְהָרִי
 פְּרֻשָׁה. וְחִבִּיבוּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 כְּנֻגָדוֹ, וּמִרְבֵּי אֲהָבָתוֹ אֵלָיו אָמַר לְקוּדְשׁ
 בְּרוּךְ הוּא שִׁיחֲזִיר עֵינָיו כְּנֻגָדוֹ וְיִסְתַּכֵּל
 בּוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהֵם יָפִים בְּכָל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (שיר ו) הָסְבִי עֵינֶיךָ מִנְּגִדִי וְגו'. הָסְבִי עֵינֶיךָ
 מִנְּגִדִי, שֶׁבִשְׁעָה שֶׁהָעֵינִים הִלְלוּ
 מִסְתַּכְּלוֹת בּוֹ בְּקוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲזִי

הָיָה לוֹ לְקוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם יָפָה
 כְּדוֹר, שֶׁהוּא אוֹמֵר פֶּנֶה אֵלַי וְחַנּוּנִי? אֵלֹא
 כִּךְ שְׁנִינּוּ, דָּוִד אַחֵר יֵשׁ לְקוּדְשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, וְהוּא מְמַנָּה עַל כְּמָה אוּכְלוּסִים
 עֲלִיוֹנִים וּמַחְנוֹת. וּכְשֶׁרוּצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְרַחֵם עַל הָעוֹלָם, מִסְתַּכֵּל בְּדוֹד
 הַזֶּה, וּמֵאִיר לוֹ פָּנִים, וְהוּא מֵאִיר
 לְעוֹלָמוֹת וְחֵם עַל הָעוֹלָם.
 וַיִּפְּזוּ שֶׁל הַדּוֹד הַזֶּה מֵאִיר לְכָל

מִתְעָרִין בְּלִבִּיה קִסְטִין דְּבִלְסִטְרַאי, בְּרַחֲמֵימוֹתָא
עֲלָאָה, וּבִסְגִיאוֹת שְׁלַחֲבִיתָא דְרַחֲמֵימוֹ עֲלָאָה לְגַבִּיה,
אָמַר הֶסְבִּי עֵינֶיךָ מִנְּגִדִי, אֶסְתַּר עֵינֶיךָ לִסְטֵר אַחֲרָא
מִנִּי, דְּאֵינוֹן מוֹקְדִין לִי בְּשְׁלַחֲבִי רַחֲמֵימוֹתָא. וְעַל
דָּא כְּתִיב בִּיה בְּדוֹד, (שְׁמוּאֵל א טז) וְהוּא אֲדַמּוּנִי עִם
יָפָה עֵינַיִם וְטוֹב רֹאִי. וּבְגִין הָהוּא דָּוִד עֲלָאָה
שְׁפִירָא, רַחֲמִימָא וְתִיאֻבְתָּא דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְאַדְבָקָא בִּיה. אָמַר דָּוִד פִּנָּה אֵלַי וְחַנּוּנִי.

בְּגִוּוֹנָא דָּא, (בְּרַשִׁית כז) וַיֹּאמֶר רֵאֶה רֵיחַ בְּנֵי כְרִית
שָׂדֶה אֲשֶׁר בִּרְכוּ יי'. מִשְׁמַע דְּעָאֵל עֲמִיה
עִם יַעֲקֹב גִּנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּאִיהוּ שָׂדֶה דְּתַפּוּחִין
קַדִּישִׁין. וְכִי חֵיד יָכִיל גִּנְתָּא דְּעֵדֶן לְאַעְלָא עֲמִיה,
דְּהָא גִנְתָּא דְּעֵדֶן כְּמָה רַב הוּא בְּפוֹתִיא וּבְאַרְכָּא.
כְּמָה זִינִין דְּבִייתִין עֲלָאִין קַדִּישִׁין, דְּרַגִּין עַל דְּרַגִּין,
מְדוּרִין עַל מְדוּרִין אֵית תַּמָּן.

לשון הקודש

שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַדְבֵּק עִמּוֹ, אָמַר
דָּוִד פִּנָּה אֵלַי וְחַנּוּנִי.

כְּמוֹ זֶה, (בְּרַשִׁית כז) וַיֹּאמֶר רֵאֶה רֵיחַ בְּנֵי
כְרִית שָׂדֶה אֲשֶׁר בִּרְכוּ ה'. מִשְׁמַע שְׁנֵכֶנֶם
עִם יַעֲקֹב גֵּן עֵדֶן, שֶׁהוּא שָׂדֶה הַתַּפּוּחִים
הַקָּדוֹשִׁים. וְכִי אֵיךְ יָכֹול גֵּן עֵדֶן לְהַכְנִים
עִמּוֹ, שֶׁהֵרִי גֵן עֵדֶן כְּמָה הוּא גְדוֹל בְּרַחֲב
וּבְאַרְךָ, כְּמָה מִינִים שֶׁל בָּתִּים עֲלִיוֹנִים

מִתְעוֹרְרִים בְּלִבּוֹ חֲצִי בְּלִיסְטְרָאוֹת
בְּאַהֲבָה עֲלִיוֹנָה, וּמִגְדֵּל הַשְּׁלֹהֶבֶת שֶׁל
הָאַהֲבָה הָעֲלִיוֹנָה אֵלָיו, אָמַר הֶסְבִּי עֵינֶיךָ
מִנְּגִדִי, סוֹבְבִי עֵינֶיךָ לְצַד אַחֵר מִמֶּנִּי,
שֶׁהֵם שׁוֹרְפִים אוֹתִי בְּשְׁלֹהֶבוֹת אַהֲבָה.
וְעַל כֵּן כָּתוּב בְּדוֹד, (שְׁמוּאֵל א טז) וְהוּא
אֲדַמּוּנִי עִם יָפָה עֵינַיִם וְטוֹב רֹאִי. וּבִשְׁבִיל
אוֹתוֹ דָּוִד עֲלִיוֹן הִנָּאָה, אַהֲבָתוֹ וְתִשׁוּקָתוֹ

אֵלֶּא גִּנְתָּא אַחְרָא עֲלָאָה קְדִישָׁא אִית לִיה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָהוּא גִּנְתָּא
 רְחִימוּתָא דִּילִיה, וְאַתְדַּבֵּק בֵּיה, וְלֹא אֶתְנַטִּיר אֵלֶּא
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי, דִּהוּא עֵייל בֵּיה. וְדָא
 אַחֲסִין קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַשְׁתַּכְּחָא תְּדִיר עֲמַהוּן
 דְּצַדִּיקָיָא. וְכָל שָׁכֵן לְאַשְׁתַּכְּחָא בֵּיה בִּיעֲקֵב, וְדָא
 זִמִּין לִיה קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲלָאָה עֲמִיה
 לְסִייעָא לִיה.

בְּגִוּוֹנָא דָּא, (בראשית כח) אֲנִי יי' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
 אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ וְגו'. תַּנּוּ,
 מְלֻמֵּד שְׁנִתְקַפְּלָה לוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְכִי אֶרֶץ
 יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי ד' מֵאוֹת פַּרְסָה עַל ד' מֵאוֹת
 פַּרְסָה, הֵיךְ אֶתְעַקְרַת מֵאַתְרָהּ, וַיִּתְּבֹא תַּחֲתוּי.
 אֵלֶּא אֶרֶץ אַחְרָא עֲלָאָה קְדִישָׁא אִית לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֶקְרִי. וְהִיא תַּחֲתוּ

לשון הקודש

וְזֶה מַה שְׁזָמַן לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהַכְנִים עַמּוֹ לְסִיעַ לוֹ.

כְּמוֹ כֵּן, (שם כח) אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
 אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ וְגו'. שְׁנִינּוּ,
 מְלֻמֵּד שְׁנִתְקַפְּלָה לוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְכִי
 אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא אַרְבַּע מֵאוֹת פַּרְסָה
 עַל אַרְבַּע מֵאוֹת פַּרְסָה, אֵיךְ נִעְקְרָה
 מִמְּקוֹמָהּ וַיִּשְׁבָּה תַּחֲתֵיו? אֵלֶּא אֶרֶץ

קְדוּשִׁים, דְּרַגּוֹת עַל דְּרַגּוֹת, מְדוּרִים עַל
 מְדוּרִים יֵשׁ שָׁם?

אֵלֶּא גַּם אַחֲרַ עֲלִיזוֹן קְדוּשׁ יֵשׁ לְקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְאוֹתוֹ הֵגֵן הוּא אֶתְהַבְתּוּ,
 וְנִדְבָק בּוֹ, וְאִינוּ שְׁמוֹר אֵלֶּא לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְבִדּוֹ, שֶׁהוּא נִכְנָס בּוֹ. וְזֶה הוֹרִישׁ
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַמְצִיא תְּמִיד עִם
 הַצַּדִּיקִים, וְכָל שָׁכֵן לְהַמְצִיא בּוֹ עִם יַעֲקֹב,

בְּרִנָּה דִּיעֲקֹב דְּקָאִים עָלֶיהָ, וְאַחֲסִין לָהּ קְדָשָׁא
בְּרִידָה הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּגִין רְחִימוּתָא דְּלַהוֹן,
לְדִירָא עֲמַהוֹן, וְלִדְבָרָא לַהוֹן, וְלֹאֲגָנָא לַהוֹן
מִכְּלָא, וְאַקְרִי אֶרֶץ חַיִּים.

תָּא חַיִּי, אָסִיר לִיה לְבַר נָשׁ, לְאַסְתַּכְּלָא בְּאַתֵּר
דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא מָאִים בֵּיה, וְרְחִיקָא בֵּיה
נַפְשִׁיהָ. וּמַה בְּמַה דְּרַחֲמִים קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא, אָסִיר
לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה, בְּמַה דְּרַחֲמִין עַל אַחַת בְּמַה וּכְמַה.
דְּתָא חַיִּי, אָסִיר לִיה לְבַר נָשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בְּקִשְׁתָּא,
בְּגִין דְּאִיהוּ חִיזוּ דְּדִיוִקְנָא עֲלָאָה. אָסִיר לִיה לְבַר
נָשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בְּאַתֵּר קִימָא דִּילִיהָ, בְּגִין דְּהוּא
רְמִיז לְצַדִּיקָא דְּעֲלָמָא. אָסִיר לִיה לְבַר נָשׁ
לְאַסְתַּכְּלָא, בְּאַצְבָּעֵן דְּכַהֲנִי, בְּשַׁעֲתָא דְּפָרְסִי
יְדֵיהּ, בְּגִין דְּתַמָּן שְׂרִיא יְקָרָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה.

לשון הקודש

הקדוש ברנך הוא אסור להסתכל בו –
במה שרחוק על אחת כמה וכמה. שבא
ראה, אסור לו לאדם להסתכל בקשת,
משום שהיא מראה של דיוקן עליון.
אסור לו לאדם להסתכל באות הברית
שלו, משום שהוא רמז לצדיק של
עולם. אסור לו לאדם להסתכל
באצבעות הכהנים בשעה שפורשים
ידיהם, משום ששם שרוי כבוד המלך

אחרת עליונה קדושה יש לקדוש ברנך
הוא, ונקראת ארץ ישראל. והיא תחת
דרגת יעקב שעומד עליה, והוריש אותה
הקדוש ברנך הוא לישראל בשביל
אהבתם, לדור עמם ולהנהיג אותם ולהגן
עליהם מהכל, ונקראת ארץ חיים.

בא ראה, אסור לו לאדם להסתכל
במקום שהקדוש ברנך הוא מואס בו
ונפשו רחוקה ממנו. ומה במה שאוהב

וְיָמָה בְּאַתֵּר קִדְיָשָׁא עֲלָאָה אָסִיר ^(דף ט"ז ע"ב)
 לְאַסְתִּכְלָא, בְּאַתֵּר מְסֻאָבָא רְחִיקָא לָא כָּל שְׁכָן.
 בְּגִינֵי בָךְ, אֵל תִּפְנֹו אֶל הָאֱלִילִים. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
 וְיָמָה לְאַסְתִּכְלָא בְּהוּ אָסִיר, לְמַפְלַח לְהוּ, אוּ
 לְמַעְבֵּד לְהוּ, עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה.

וּבְגִינֵי בָךְ, אֵל תִּפְנֹו אֶל הָאֱלִילִים. הֵכָא אַתָּא
 לְאַזְהָרָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּקִדְמִיתָא.
 לְקַבִּיל ^(שמות כ) לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי.
 וְאֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֹׂו לָכֶם, לְקַבִּיל לֹא תַעֲשֶׂה
 לָךְ פֶּסֶל אֲנִי יי' אֱלֹהֵיכֶם. לְקַבִּיל אֲנֹכִי יי' אֱלֹהֶיךָ,
 אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ. לְקַבִּיל כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת
 אִמְךָ. וְאֶת שַׁבָּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ, זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת
 לְקַדְּשׁוֹ. לֹא תַשְׁבְּעוּ בְּשִׁמִּי לַשָּׁקֶר. לֹא תִשָּׂא אֶת
 שֵׁם יי' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא. לֹא תִגְנוּבוּ, לֹא תִגְנוּב. וְלֹא

לשון הקודש

עַל פְּנֵי. וְאֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֹׂו לָכֶם,
 בְּנִגּוּד לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל אֲנִי ה'
 אֱלֹהֵיכֶם. בְּנִגּוּד אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ - אִישׁ
 אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ. בְּנִגּוּד כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ
 וְאֶת אִמְךָ - וְאֶת שַׁבָּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ, זָכוֹר
 אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. לֹא תַשְׁבְּעוּ
 בְּשִׁמִּי לַשָּׁקֶר - לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה'
 אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא. לֹא תִגְנוּבוּ - לֹא תִגְנוּב.
 וְלֹא תִכְחָשׁוּ - וְלֹא תַשְׁקִרוּ אִישׁ

הָעֵלְיוֹן. וְיָמָה בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ עֲלִיוֹן אָסִיר
 לְהַסְתִּכֵּל - בְּמָקוֹם טָמֵא רְחוֹק לֹא כָּל
 שְׁכָן. מִשּׁוּם בָּךְ, אֵל תִּפְנֹו אֶל הָאֱלִילִים.
 רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְיָמָה לְהַסְתִּכֵּל בְּהֵם
 אָסִיר - לְעַבֵּד אוֹתָם אוּ לַעֲשׂוֹת אוֹתָם
 עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה.

וּמִשּׁוּם בָּךְ, אֵל תִּפְנֹו אֶל הָאֱלִילִים. כָּאֵן
 בָּא לְהַזְהִיר אֶת יִשְׂרָאֵל כְּבִרְאשׁוֹנָה,
 בְּנִגּוּד ^(שמות כ) לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים

תִּבְחֶשׁוּ, וְלֹא תִשְׁקְרוּ אִישׁ בְּעַמִּיתוֹ. לֹא תַעֲנֶה
 בִּרְעֵךְ עַד שָׁקֶר. מוֹת יוֹמָת הַנוֹאֵף וְהַנוֹאֶפֶת, לֹא
 תִּנָּאֵף. לֹא תַעֲמֹד עַל דַּם רֵעֶךְ, לֹא תִרְצֶחַ. וְהָא
 אוֹקְמוּהָ, וְעַל דָּא כָּלְלָא דְּאוֹרֵייתָא, בְּפִרְשֵׁתָא דָּא.
 אָמַר רַבִּי חֲזִיא, בְּקִדְמִיתָא, אָנְכִי יי' אֱלֹהֶיךָ. זְכוֹר
 אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת. לֹא תִשָּׂא. לֹא תִרְצֶחַ. לֹא
 תִּנָּאֵף. לֹא תִגְנוֹב. בְּלִישָׁנָא יְחִידָאִי. וְהִכָּא, אָנִי יי'
 אֱלֹהֶיכֶם. אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי
 תִּשְׁמְרוּ. אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים. בְּלִישָׁנָא דְּסִגְיָאִין.
 אֵלָּא תָּא חֲזִי, מִיּוֹמָא דְּחֻזִּי יִשְׂרָאֵל שְׂכִיחִין בְּעֵלְמָא,
 לָא אִשְׁתַּבְּחוּ קָמִי קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, בְּלִבָּא חַד,
 וּבִרְעוּתָא חַדָּא, בְּמָה בְּהִחוּא יוֹמָא דְּקִיּוּמוֹ בְּטוֹרָא
 דְּסִינִי. וְעַל דָּא כָּלָא אֶתְמַר בְּלָשׁוֹן יְחִידָאִי. לְבַתֵּר
 בְּלִישָׁנָא דְּסִגְיָאִין, דְּהָא לָא אִשְׁתַּבְּחוּ כָּל כֶּךָ
 בְּהִחוּא רְעוּתָא.

לשון הקודש

ואביו תיראו, ואת שבתתי תשמרו. אל
 תפנו אל האלילים. בלשון רבים. אלא
 בא ראה, מיום שהיו ישראל מצויים
 בעולם, לא נמצאו לפני הקדוש ברוך
 הוא בלב אחד וברצון אחד כמו באותו
 יום שעמדו בהר סיני, ועל בן הכל נאמר
 בלשון יחיד. אחר בלשון רבים, שהרי
 לא נמצאו כל כך באותו הרצון.

בעמיתו, לא תענה ברעך עד שקר. מות
 יומת הנאף והנאפת – לא תנאף. לא
 תעמד על דם רעך – לא תרצח. והרי
 פרשה, ועל בן כלל התורה בפרשה חזו.
 אמר רבי חזיא, בראשונה – אנכי ה'
 אלהיך. זכור את יום השבת. לא תשא.
 לא תרצח. לא תנאף. לא תגנוב. בלשון
 יחיד. וכאן – אני ה' אלהיכם. איש אמו

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה אָזִיל לְמַחְמֵי לְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֶּן לָקוֹנְיָא חֲמוּי, וְהָיוּ עֲמִיּה רַבִּי חֵיָא
 וְרַבִּי יוֹסִי, בַּד מָטוּ חַד בִּי חֶקֶל, יִתְּבוּ תַּחֲוֹת אֵילָנָא
 חֲדָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל חַד לִימָא מְלָה
 דְּאוּרִייתָא. פִּתַּח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (הושע יג) וְאַנְכִי יי'
 אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֱלֹהִים זִוְלְתִּי לֹא תִדַּע. לֹא
 כָּתִיב אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲלֹא אֲנֹכִי יי'
 אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְכִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה לְהוֹ
 מְלָכָא, וְלֹא מִקְדָּמַת דִּנְא, וְהָא כָּתִיב (בראשית לה)
 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל בָּנָיו הֲסִירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֹּכַח אֲשֶׁר
 בְּתוֹכְכֶם. וְכָתִיב (בראשית לה) וְנִקְוָמָה וְנַעֲלָה בֵּית אֵל,
 וְאֵת אֲמֶרֶת מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

אֲלֹא, מִן יוֹמָא דְּהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֵלְמָא, לֹא
 אֲשֶׁתְּמוּדְעוּ יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא.

לשון הקודש

מִצְרַיִם, אֲלֹא אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם. וְכִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה לְהוֹ
 מְלָכָא, וְלֹא מִקְדָּם לָבֵן? וְהָרִי כְּתוּב
 (בראשית לה) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל בָּנָיו הֲסִירוּ אֶת
 אֱלֹהֵי הַנֹּכַח אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם, וְכָתוּב
 וְנִקְוָמָה וְנַעֲלָה בֵּית אֵל, וְאֵתְּהָ אֲמֶרֶת
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם!?

אֲלֹא, מִיּוֹם שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם, לֹא

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה הוֹלֵךְ לְרֹאוֹת אֶת רַבִּי
 יוֹסִי בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקוֹנְיָא חֲמוּי, וְהָיוּ
 עִמּוֹ רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי. בְּשֶׁהִגִּיעוּ לְשֶׁדָּה
 אַחֲתָא, יִשְׁבּוּ תַּחַת אֵילָן אַחֲדָא. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, כָּל אַחֲדָא יֹאמַר דְּבַר תּוֹרָה. פִּתַּח
 רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (הושע יג) וְאַנְכִי ה'
 אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֱלֹהִים זִוְלְתִּי לֹא
 תִדַּע. לֹא כְּתוּב אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ

בַּר בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, דִּהּוּ בְּהָיָא פּוֹלְחָנָא קְשִׁיָּא,
 וְצוּחוּ לְקַבְּלִיהּ, וְלֹא אֲשַׁתְּנוּ מְנִימוּסָא דְּלַחוּן
 לְעֵלְמִין. וְתַמָּן אֲתַבְּחִינוּ אֲבַהֲתָנָא, בְּדַהֲבָא מִגּוֹ
 שְׂפַכָּה. (ס"א בְּהַתּוּכָא דְּדַהֲבָא מִגּוֹ טַפְסָא) וְעוֹד, דִּהּוּ חֲמָאן
 בְּכָל יוֹמָא, בְּמָה חֲרָשִׁין, בְּמָה זִינִין בִּישִׁין, לְאַטְעָא
 לֹון לְבָנֵי נָשָׂא, וְלֹא סָטוּ מֵאַרְחָא לִימִינָא
 וְלִשְׂמָאלָא. וְאַף עַל גַּב דִּלֹּא הוּוּ יִדְעִי כָּל כּוּךְ
 בִּיקְרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, אֵלֹא הוּוּ אֲזִלִּין בְּתַר
 גִּימוּסֵי אֲבַהֲתָחוּן.

וּלְבַתַּר, חָמוּ בְּמָה נִסִּין, וּבְמָה גְבוּרָאן, וְנָטַל לֹון
 קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא לְפּוֹלְחָנִיהּ. וּבְגִין
 דְּכָלְהוּ חָמוּ בְּמָה נִסִּין וְאַתִּין בְּעִינִיחוּן, וְכָל אֵינוֹן
 אֲתִין וּגְבוּרָן. אָמַר וְאַנְכִי יי' אֱלֹהֶיךָ מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם.
 דִּתַּמָּן הָיָה בְּאַתְנָלְיָא יְקָרָא דִּילִיָּהּ. וְאַתְנָלְיָא עַלִּיָּהּ
 עַל יַמָּא, וְחָמוּ זִיו יְקָרָא עַלְאַה דִּילִיָּהּ אַפִּין בְּאַפִּין.

לשון הקודש

על גב שלא היו מפירים כל כך בכבודו
 של הקדוש ברוך הוא, אלא היו הולכים
 אחר מנהגי אבותיהם.

ואחר כך ראו כמה נסים וכמה גבורות,
 ולקח אותם הקדוש ברוך הוא לעבודתו.
 ומשום שכלם ראו כמה נסים ואותות
 בעיניהם, וכל אותם נסים וגבורות, אמר
 ואנכי ה' אלהיך מארץ מצרים. ששם

הפירו את כבוד הקדוש ברוך הוא, רק
 בארץ מצרים, שהיו באותה עבודה קשה
 וצוחו כנגדו, ולא שנו מנימוסייהם
 לעולמים. ושם נבחנו האבות, כזהב
 מתוך הפסלת (בהתוך הזהב מתוך השלכת). ועוד,
 שהיו רואים בכל יום כמה כשפים, כמה
 מינים רעים, להטעות את בני האדם,
 ולא סטו מן הדרך לזמין ולשמאל. ואף

דָּלָא תִּימְרוּן אֱלֹהָא אַחֲרָא הוּא דְּמִלִּיל עֲמָנָא, אֱלֹא
אֲנָא הוּא דְּחִמִּיתוּן בְּאַרְעָא דְּמַצְרִים, אֲנָא הוּא
דְּקַטְלָנָא סְנַאיכוּן בְּאַרְעָא דְּמַצְרִים. אֲנָא הוּא
דְּעִבְדְנָא כָּל אִינוּן עֶשֶׂר מִחָאן בְּאַרְעָא דְּמַצְרִים.
וּבְגִינִי כֹךְ, וְאֱלֹהִים זִוְלָתִי לֹא תִדַּע, דָּלָא תִימָא
דְּאַחֲרָא הוּא, אֱלֹא אֲנָא הוּא כְּלָא.

תַּוּ פְּתַח, (ויקרא יט) לֹא תַעֲשׂוּק אֶת רֵעֶךָ וְלֹא תִגְזוּל
לֹא תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר אֶתְּךָ עַד בֹּקֶר. לֹא
תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר אֲמַאי. אֱלֹא מִקְרָא אַחֲרָא
אַשְׁתַּמַּע, דְּכַתִּיב, (דברים כד) בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא
תָבֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עֲנִי הוּא וְאֵלָיו הוּא נוֹשֵׂא
אֶת נַפְשׁוֹ. לֹא תָבֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ, אֲזִידְהֵר דָּלָא
תַּתְּכַנִּישׁ בְּגִינִי מַעְלָמָא, עַד לֹא יִמְטִי זְמַנְךָ
לְאַתְּכַנְשָׂא. בְּמָה דַּאֲתָּ אָמַר, (קהלת יב) עַד אֲשֶׁר לֹא

לשון הקודש

הוא הכל.

עוֹד פְּתַח, לֹא תַעֲשֹׁק אֶת רֵעֶךָ וְלֹא תִגְזוּל
וְלֹא תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר עַד בֹּקֶר. לָמָּה לֹא
תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר? אֱלֹא מִכְתוּב אַחֵר
נִשְׁמַע, שְׂכֵתוֹב (דברים כד) בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ
וְלֹא תָבֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עֲנִי הוּא וְאֵלָיו
הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ. לֹא תָבֹא עָלָיו
הַשֶּׁמֶשׁ, הַזֹּהַר שֶׁלֹּא תַתְּכַנִּישׁ בְּגִלְלוֹ מִן
הָעוֹלָם טָרָם יִגִּיעַ זְמַנְךָ לְהַתְּכַנֵּם, כְּמוֹ

הָיָה כְבוֹדוֹ בְּהַתְּגַלּוּת. וְהַתְּגַלּוּת עֲלֵיהֶם
עַל הַיָּם, וְרָאוּ אֶת זֵיו הַכְּבוֹד הַעֲלִיּוֹן פָּנִים
בְּפָנִים. שֶׁלֹּא תֹאמְרוּ שְׁאֵלֻהָ אַחֵר הוּא
שְׂדֵבֶר עֲמָנוּ, אֱלֹא אֲנִי הוּא שְׂרָאִיתֶם
בְּאַרְצָן מַצְרִים, אֲנִי הוּא שְׁהַרְגָתִי אֶת
שׁוֹנְאֵיכֶם בְּאַרְצָן מַצְרִים, אֲנִי הוּא
שְׁעִשִׁיתִי כָּל אוֹתָן עֶשֶׂר מִכּוֹת בְּאַרְצָן
מַצְרִים. וּמִשּׁוֹם כֹּךְ, וְאֱלֹהִים זִוְלָתִי לֹא
תִדַּע, שֶׁלֹּא תֹאמַר שְׂאֵחַר הָיָה, אֱלֹא אֲנִי

תַּחֲשֹׁךְ הַשָּׁמַיִם וְגו'. מִהֲבֵא אוֹלִיפָנָא מְלָה אַחֲרָא,
מָאן דְּאִשְׁלִים לְנַפְשָׁא דְּמִסְכְּנָא. אֲפִילוּ (דף ט"ז ע"ב)
דְּמָטוּ יוֹמוֹי לְאַסְתִּלְקָא מֵעֲלָמָא, קִדְשָׁא בְּרִיד
הוּא אִשְׁלִים לְנַפְשִׁיהּ, וַיְהִיב לִיה חֲיִין יְתִיר.

לֹא תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר, תָּא חֲזִי, מָאן דְּנָטִיל אֲגָרָא
דְּמִסְכְּנָא, בְּאִילוּ נָטִיל נַפְשִׁיהּ, וּדְאֲנִשִּׁי בִיתִיהּ.
הוּא אֲזַעֵר נַפְשִׁיָּהּ, קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא אֲזַעִיר יוֹמוֹי,
וְאֲזַעֵר נַפְשִׁיהּ, מִתְּהוּא עֲלָמָא. דִּהָא כָּל אֵינוֹן
הֶבְלִים דְּנַפְקִי מִפּוּמִיָּה, כָּל הֵהוּא יוֹמָא, כְּלָחוּ
סְלָקִין קַמִּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא, וְקַיִימִין קַמִּיהּ,
לְבַתָּר סְלָקָא נַפְשִׁיהּ, וְנַפְשִׁיָּהּ דְּאֲנִשִּׁי בִיתִיהּ,
וְקַיִימִין, בְּאֵינוֹן הֶבְלִים דְּפּוּמִיָּה. וְכִדִּין, אֲפִילוּ
אֲתַגְזֹר עַל הֵהוּא בֵּר נֶשׁ כְּמָה יוֹמִין, וְכְמָה טָבָאן,
כְּלָחוּ מִתַּעֲקָרָאן מַנִּיהּ, וּמִסְתַּלְקִי מַנִּיהּ.

לשון הקודש

את יָמֵיו ומקְטִין את נַפְשׁוֹ מאוּתוֹ הָעוֹלָם.
שְׁהָרִי כָּל אוֹתָם הֶהְבְּלִים שְׂוִיָּצָאִים מִפּוּ
כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם, כָּלָם עוֹלִים לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְעוֹמְדִים לִפְנָיו, אַחֵר כֶּךָ עוֹלָה
נַפְשׁוֹ וְנַפְשׁוֹת בְּנֵי בֵיתוֹ, וְעוֹמְדִים עִם
אוֹתָם הֶהְבְּלִים שֶׁל פִּיּוֹ. וְאִזּוֹ, אֲפִילוּ נִגְזֹר
עַל אוֹתוֹ הָאִישׁ כְּמָה יָמִים וְכְמָה טוֹבוֹת,
כָּלָם נַעֲקְרִים מִמֶּנּוּ וּמִסְתַּלְקִים מִמֶּנּוּ.

שְׁנַאֲמַר (קהלת יב) עַד אֲשֶׁר לֹא תַחֲשֹׁךְ
הַשָּׁמַיִם וְגו'. מִכָּאן לְמַדְנוּ דְּבַר אַחֵר – מִי
שֶׁמִשְׁלִים לְנַפְשׁוֹ הָעֲנִי, אֲפִילוּ שֶׁהִגִּיעוּ יָמָיו
לְהַסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִשְׁלִים לְנַפְשׁוֹ וְנוֹתֵן לוֹ יוֹתֵר חַיִּים.

לֹא תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר. בֹּא רֵאֵה, מִי
שֶׁנּוֹטֵל אֶת שְׂכָר הָעֲנִי, כְּאִילוּ נָטִיל אֶת
נַפְשׁוֹ וְאֶת שֶׁל אֲנִשִּׁי בֵיתוֹ. הוּא הַקְטִין
אֶת נַפְשָׁם – הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַטֵּין

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְנִפְשָׁא דִּילִיָּה לָא סִלְקָא לְעִילָא,
וְהֵינּוּ דְאָמַר רַבִּי אַבָּא, רַחֲמֵנָא לְשׁוֹבִינֵן
מִנִּיָּהּ, וּמַעֲלִבוֹנִיָּהּ. וְאוֹקְמוּהָ אֲפִילוּ עָשִׂיר הוּא,
וְאֵלֶּיּוּ הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ דְּיִיקָא, אֲפִילוּ מִכָּל בֵּר
נָשׁ נָמִי, וְכָל שָׂבֵן מִסְכָּנָא. וְהֵינּוּ דְהוּזָה רַב הַמְנוּנָא
עָבִיד, בֵּר הָזֶה הָהוּא אָגִיר מִסְתַּלֵּק מִעֲבִידְתֵּיהּ,
הָזֶה יְהִיב לִיה אַגְרִיָּה, וְאָמַר לִיה, טוֹל נַפְשָׁךְ
דְּאַפְקִידַת בִּידָאִי, טוֹל פִּקְדוֹנָךְ.

וְאֲפִילוּ אָמַר יְהֵא בִידָךְ, דְּאַנָּא (לֹא) בְּעִינָא
לְסִלְקָא אַגְרִי. לָא הָזֶה בְּעִי. אָמַר
פִּקְדוֹנָא דְגוֹפֶךְ, לָא אֶתְחַזִּי לְאַתְפִּקְדָּא בִידִי, כָּל
שָׂבֵן פִּקְדוֹנָא דְנִפְשָׁא. דְּהָא פִּקְדוֹנָא דְנִפְשָׁא לָא
אַתְיְהִיבַת, אֶלָּא לְקוֹדֶשָׁא בְּרִידָךְ הוּא.
דְּכַתִּיב, (תהלים לא) בִּידָךְ אֲפִקִיד רוּחִי, אָמַר רַבִּי

לשון הקודש

וְאָמַר לוֹ: טוֹל אֶת נַפְשָׁךְ שְׁהַפְקִידַת
בִּידִי, טוֹל אֶת פִּקְדוֹנָךְ.
וְאֲפִילוּ אָמַר יְהִי בִידָךְ, שְׂאֵנִי (לֹא) רוּצָה
לְוֹתֵר עַל שְׂכָרִי – לָא הָזֶה רוּצָה. אָמַר:
פִּקְדוֹן שֶׁל גּוֹפֶךְ לֹא רָאוּי לְהִיּוֹת מִפְּקִיד
בִּידִי, כָּל שָׂבֵן פִּקְדוֹן הַנֶּפֶשׁ, שְׁהִרִי פִּקְדוֹן
הַנֶּפֶשׁ לֹא נָתַן אֶלָּא לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שְׂכֵתוֹב (תהלים לא) בִּידָךְ אֲפִקִיד רוּחִי. אָמַר

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שְׁנַפְשׁוֹ אֵינֶה עוֹלָה
לְמַעְלָה, וְהֵינּוּ מַה שְׂאָמַר רַבִּי אַבָּא:
הִרְחֵמֵן יִצְיָלְנוּ מִהֶם וּמַעֲלִבוֹנֵם.
וּפְרָשׁוּהָ, אֲפִילוּ שְׁהוּא עָשִׂיר, וְאֵלֶּיּוּ הוּא
נִשָּׂא אֶת נַפְשׁוֹ דְּיוֹקָא, אֲפִילוּ מִכָּל אָדָם
גַּם כּוֹ, וְכָל שָׂבֵן עָנִי. וְהֵינּוּ מַה שְׁהָזֶה
עוֹשֶׂה רַב הַמְנוּנָא, בְּשִׁהָזֶה אוֹתוֹ שְׂכִיר
מִסְתַּלֵּק מִעֲבִידְתּוֹ, הָזֶה נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ

חַיִּיא, וּבִידָא דְאַחְרָא שְׁאֲרִי. אָמַר לִיה, אָפִילוּ
בִידֵיה, בְּתַר דִּיהִיב.

כְּתִיב לֹא תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר, וּכְתִיב וְלֹא תִבָּא
עָלֶיךָ הַשֶּׁמֶשׁ. אֲלֹא הָא אוּקְמוּה, אֲבָל תָּא
חַיִּי לִית לָךְ יוֹמָא וַיּוֹמָא, דְּלֹא שְׁלֵטָא בֵּיה יוֹמָא
עַלְאַה אַחְרָא. וְאִי אִיהוּ לֹא יְהִיב לִיה נַפְשָׁא דִּילִיה
בְּהִהוּא יוֹמָא, כְּמָאן דְּפָגִים לְהִהוּא יוֹמָא עַלְאַה.
וּבְגִינִי כִּךְ בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ, וְלֹא תִבָּא עָלֶיךָ
הַשֶּׁמֶשׁ. וְהָא דְאַתְמַר לֹא תִלִּין, בְּגִין דְּנַפְשִׁיה לֹא
סָלִיק, וְסָלִיק הִהוּא נַפְשָׁא דְּמִסְכְּנָא, וְדִאנְשִׁי
בִּיתִיה, כְּמָה דְאַתְמַר.

רַבִּי חַיִּיא פָּתַח וְאָמַר קָרָא אֲבִתְרִיה, (ויקרא יט) לֹא
תִקְלָל חֵרֶשׁ וְלִפְנֵי עוֹר וְגו', הֵאִי קָרָא
כְּמִשְׁמְעוּ. אֲבָל פִּרְשֵׁתָּא דָּא, כִּלְא אוּלִּיפְנָא מִינָה
מִלִּין אַחֲרֵנִין, וּכְלָהוּ תִלְיִין דָּא בְּדָא. תָּא חַיִּי, מָאן

לשון הקודש

בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תִבּוֹא עָלֶיךָ הַשֶּׁמֶשׁ.
זֶה שְׁנֵאמַר לֹא תִלִּין, מִשּׁוּם שְׁנַפְשׁוֹ לֹא
עוֹלָה, וְעוֹלָה אוֹתָהּ נֶפֶשׁ הָעֲנִי וְשֵׁל אֲנָשִׁי
בֵּיתוֹ, כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאָר.

רַבִּי חַיִּיא פָּתַח וְאָמַר פְּסוּק אַחֲרָיו, לֹא
תִקְלָל חֵרֶשׁ וְלִפְנֵי עוֹר וְגו'. פְּסוּק זֶה
כְּמִשְׁמְעוּ, אֲבָל מִפְּרָשָׁה זֹאת כִּלְא לְמַדְנֵה
מִמֶּנָּה דְּבָרִים אַחֲרִים, וּכְלָם תְּלוּנִים זֶה

רַבִּי חַיִּיא, וּבִידָא אַחֲרָא מְתָר. אָמַר לוֹ,
אָפִילוּ בִידוֹ, אַחֲרָא שְׁנַתְנָן.

כְּתוּב לֹא תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר, וּכְתוּב
וְלֹא תִבּוֹא עָלֶיךָ הַשֶּׁמֶשׁ. אֲלֹא הֲרִי
פִּרְשִׁיה, אֲבָל בֹּא רְאָה, אִין לָךְ יוֹם וַיּוֹם
שְׁלֵטָא בּוֹ יוֹם אַחֲרָא עָלֶיךָ. וְאִם הוּא
אִינוּ נֹתֵן לוֹ אֶת נַפְשׁוֹ בְּאוֹתוֹ יוֹם, כְּמִי
שְׁפּוֹגִים אֶת אוֹתוֹ יוֹם עָלֶיךָ. וּמִשּׁוּם כִּךְ

דְּלִיט לְחִבְרִיה, וְאִיהוּ קַמִּיה, וְאַכְסִיף לִיה, בְּאֵלוֹ
אוֹשִׁיד דְּמִיה, וְהָא אוֹקִימָנָא. וְהָא קָרָא, דְּלֹאוֹ
תְּחִרִיה עַמִּיה, וְהוּא לִיט לִיה, תְּהִיא מְלָה סְלָקָא.

דְּלִית לָךְ מְלָה וּמְלָה דְּנַפִּיק מִפּוֹמִיה, דְּלֹא אִית
לִיה קָלָא, תְּהוּא קָלָא סָלִיק לְעִילָא, וְכַמָּה
קַסְטְרִין מִתְּחַבְּרִין עַמִּיה דְּתְּהוּא קָלָא, עַד דְּסְלָקָא
וְאַתְעֵר אֶתְר דְּתְּהוּמָא רַבָּא, בְּמָה דְּאוֹקְמוּהּ וְכַמָּה
מִתְעֵרִין עָלֶיהָ דְּתְּהוּא בְּר נָשׁ. וְוִי לְמָאן דְּאַפִּיק
מְלָה בִישָׁא מִפּוֹמִיה, וְהָא אוֹקְמוּהּ.

וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל, כְּמִשְׁמָעוֹ. וְאוֹקְמוּהּ,
בְּמָאן דְּגָרִים לְאַחֲרָא לְמַחֲטִי. וְכֵן מָאן
דְּמַחֲי לְבְּרִיה רַבָּא. וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן וְגו', בְּמָאן
דְּלֹא מָטָא לְהוֹרָאָה וְאוֹרִי, (בְּמָה דְּאֵת אֶמֶר) דְּכִתִּיב, (משלי
י) כִּי רַבִּים חֲלָלִים הִפִּילָה וַעֲצוּמִים פָּל תְּרוּגִיָּה.

לשון הקודש

כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְחָה, וְכַמָּה הֵם שְׁמֵתְעוֹרְרִים עַל
הָאָדָם. אוֹי לְמִי שְׁמוּצִיא דְּבֶר רַע מִפּוֹי,
וְהָרִי פֶּרְשׁוּהּ.

וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל, כְּמִשְׁמָעוֹ.
וּפֶרְשׁוּהּ, בְּמִי שְׁגוֹרִם לְאַחֵר לְחֻטָּא. וְכֵן
מִי שְׁמַכָּה אֶת בְּנוֹ הַגָּדוֹל. וְלִפְנֵי עוֹר לֹא
תִתֵּן וְגו', בְּמִי שְׁלֹא הִגִּיעַ לְהוֹרָאָה
וּמוֹרָה, (כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר) שְׁכֵתוֹב (משלי י) כִּי רַבִּים

בָּזָה. בֹּא רֹאה, מִי שְׁמַקְלֵל אֶת חֲבֵרוֹ,
וְהוּא לְפָנָיו, וּמִבִּישׁ אוֹתוֹ, בְּאֵלוֹ שְׁפָךְ אֶת
דְּמוֹ, וְהָרִי בְּאַרְגָּנוֹ. וּפְסוּק זֶה כְּשֶׁאֵין חֲבֵרוֹ
עִמּוֹ, וְהוּא קָלֵל אוֹתוֹ, אוֹתוֹ הַדְּבוּר עוֹלָה.
שְׁאֵין לָךְ דְּבוּר וְדְּבוּר שְׁיֹצֵא מִפּוֹי שְׁאֵין
לוֹ קוֹל. אוֹתוֹ קוֹל עוֹלָה לְמַעְלָה, וְכַמָּה
מְלָאכִי חֲבֵלָה מִתְּחַבְּרִים לְאוֹתוֹ הַקּוֹל,
עַד שְׁעוֹלָה וּמַעִיר אֶת הַתְּהוּם הַגָּדוֹל,

וְהָאִי אַעְפֹּר, מִשּׁוּם וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל,
בְּגִין דְּאַכְשִׁיל לִיָּה לְחִבְרִיָּה לְעֶלְמָא דְאַתִּי.

דְּתַנִּינָן מָאן דְּאָזִיל בְּאוֹרַח מִיִּשְׂר בְּאוֹרֵייתָא,
וּמָאן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא בְּדָקָא יָאוּת,
אִית לִיָּה חוּלְקָא טָבָא תְּדִיר לְעֶלְמָא דְאַתִּי.
דִּהֲהִיא מֶלֶךְ דְּאוֹרֵייתָא דְאַפִּיק מִפּוּמִּיָּה, אִזְלָא
וּשְׂאָטָא בְּעֶלְמָא, וְסִלְקָא לְעִילָא. וּבִמָּה עֲלָאִין
קִדִּישִׁין מִתְחַבְּרָאן בְּהִיא מֶלֶךְ, וְסִלְקָא בְּאוֹרַח
מִיִּשְׂר, וְאַתְעֵטֵר בְּעֵטְרָא קִדִּישָׁא, וְאַסְתַּחֲי בְּנִהְרָא
דְּעֶלְמָא דְאַתִּי, דְּנָגִיד וְנָפִיק מִעֵדָן, וְאַתְקַבֵּל בֵּיה,
וְאַשְׁתַּאֲב בְּגִיָּה, וְאַתְעַנֵּג (ס"א וְאַתְנַשֵּׁע) סוּחְרָנִיָּה דִּהֲהוּא
נִהְרָא, אִילָנָא עֲלָאָה. וּבְדִין נָגִיד וְנָפִיק נִהְרָא
עֲלָאָה וְאַתְעֵטֵר בֵּיה בְּהִיא בְּנִהְרָא בְּרַ נֶשׁ כָּל יוֹמָא,
כְּמָה דְּאַתְמֵר.

לשון הקודש

עליונים קדושים מתחברים עם אותו
הדבר, ועולה בדרך ישרה, ומתעטר
בעטרה קדושה, ורוחץ הנהר של העולם
הבא, שופע ויוצא מעדן, ומתקבל בו
ונשאב לתוכו, ומתענג (ונשע) סביב אותו
הנהר, העץ העליון. ואז שופע ויוצא אור
עליון ומתעטר עם אותו אדם כל יום,
כמו שנתבאר.

חללים הפילה ועצמים כל הרגיה. וזה
עבר, משום ולפני עור לא תתן מכשול,
משום שהכשיל את חברו לעולם הבא.
ששנינו, מי שהולך בדרך ישרה
בתורה ומי שמשתדל בתורה פראוי, יש
לו תמיד חלק טוב לעולם הבא. שאותו
דבר התורה שהוציא מפיו, הולך
ומשומט בעולם, ועולה למעלה. וכמה

וּמֵאֵן דְּלָעִי (נ"א דְּלָעִי) בְּאוּרֵייתָא, וְלֹא אֲשַׁתְּדַּל בָּהּ
בְּאוּרָח קָשׁוּט, (דף פ"ה ע"ב) וּבְאוּרָח מִיִּשְׂרָא.
הֵהוּא מִלָּה סְלָקָא, וְסִטִּי אוּרְחִין, וְלִית מָאן
דִּיתְחָבֵר בָּהּ, וְכִלָּא דְחִינָן לָהּ לְבַר, וְאָזִיל וְשָׂאט
בְּעֵלְמָא וְלֹא יִשְׁבַּח אֲתֵר. מָאן גָּרִים לִיהּ הֵאִי.
הֵהוּא דְסֵאטִי לִיהּ מְאוּרָח מִיִּשְׂרָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב
וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל. וּבְגִינִי כֶּךָ כְּתִיב,
וַיֵּרֶאֶת מַאֲלֵהֶיךָ אֲנִי יְיָ.

וּמֵאֵן דְּתִיאֻבְתִּיהּ לְמַלְעִי בְּאוּרֵייתָא, וְלֹא אֲשַׁבַּח
מָאן דִּיזְלִיף לִיהּ, וְהוּא בְּרַחֲמֵימוּתָא
דְּאוּרֵייתָא, לָעִי בָּהּ, וּמְגֻמְגֻם בָּהּ, בְּגֻמְגֻמָּא דְלֹא
יֵדַע. כָּל מִלָּה וּמִלָּה סְלָקָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
חֲדֵי בְּתַחֲיָא מִלָּה, וְקַבִּיל לָהּ, וְנִטַּע לָהּ סַחְרָנִיָּה
דִּתְהוּא נַחְלָא, וְאַתְעֵבִידוּ מֵאֲלִין מִלִּין אֵילָנִין
רַבְרַבִּין, וְאַקְרוּן עֲרַבִי נַחַל, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי
ה) בְּאַהֲבַתָּהּ תִּשְׁגָּה תַמְיֹד.

לשון הקודש

תתן מכשול. ומשום כך כתוב, ויראת
מאלהיך אני ה'.

ומי שתשוקתו לעסק בתורה ולא מוצא
מי שילמד אותו, והוא באהבת התורה
לומד אותה, ומגמגם בה בגמגום שאינו
יודע – כל דבור ודבור עולה, והקדוש
ברוך הוא שמח באותו דבור ומקבל

ומי שעוסק (שלומד) בתורה ולא משתדל
בה בדרך אמת ובדרך ישרה, אותו
הדבר עולה וסוטה בדרךים, ואין מי
שיתחבר עמו, והכל דוחים אותו החוצה,
והולך ומשוטט בעולם ולא ימצא מקום.
מי גרם לו את זה? אותו שהסטה אותו
מדרך הישר. והו שכתוב ולפני עור לא

וְדָוִד מִלְכָּא אָמַר, (תהלים פו) הוֹרֵנִי יְיָ דִּרְכְּךָ אֶהְיֶה
בְּאַמְתֶּךָ. וּבְתִיב (תהלים כז) וְנִחַנֵּנִי בְּאַרְחַ מִישׁוֹר
לְמַעַן שׁוֹרְרִי. וּבְאִין אֵינּוֹן דִּידְעִין אֹרְחוֹי
דְּאוֹרֵייתָא, וּמִשְׁתַּדְּלִי בָּהּ בְּאַרְחַ מִישׁוֹר, דְּאֵינּוֹן
נִטְעִין אֵילָנִין דְּחִיּוֹן לְעֵילָא, דְּכֻלְּהוּ אִסּוּתָא. וּבְגִין
כֶּךָ בְּתִיב, (מלאכי ב) תּוֹרַת אֱמֶת הִיְתָה בְּפִיהוּ. וְכִי אִית
תּוֹרָה דְּלֹא אִיהִי אֱמֶת. אִין כְּגִוּוֹנָא דְּאַמְרָן, דְּאוֹרִי
מָאן דְּלֹא יָדַע, וְלֹא אִיהִי קְשׁוּט וְהִהוּא דְּאוֹלִיף
מְלָה מִיְנִיה, אוֹלִיף מְלָה דְּלֹא אִיהִי אֱמֶת. וּבְגִינִי
כֶּךָ בְּתִיב, תּוֹרַת אֱמֶת הִיְתָה בְּפִיהוּ.

וְעַם כָּל דָּא, מִיבְעִי לִיָּה לְבַר נָשׁ לְמִילָף מְלִי
דְּאוֹרֵייתָא מְכַל בַּר נָשׁ, אֶפִּילוּ מִמָּאן דְּלֹא
יָדַע. בְּגִין דְּעַל דָּא יתַעַר בְּאוֹרֵייתָא, וַיִּיתִי לְמִילָף
מִמָּאן דִּידְעַ, וּלְבַתַּר אֲשַׁתְּכַח, דְּאָזִיל בָּהּ בְּאוֹרֵייתָא

לשון הקודש

כתוב, (מלאכי ב) תּוֹרַת אֱמֶת הִיְתָה בְּפִיהוּ.
וכי יש תורה שאינה אמת? כן, כמו
שאמרנו, שמורה מי שלא יודע, ואינו
אמת, ואותו שלומד ממנו, לומד דבר
שאינו אמת. ומשום כך כתוב, תּוֹרַת
אֱמֶת הִיְתָה בְּפִיהוּ.

ועם כל זה, צריך אדם ללמד דברי
תורה מכּל אדם, אפלו ממי שאינו יודע.
משום שעל כן יתעורר בתורה, ויבא
ללמד ממי שידע, ואחר כך נמצא

אותו, ונוטע אותו סביב אותו הנחל,
ונעשים מאותם דבורים עצים גדולים,
ונקראים ערבי נחל. זהו שכתוב (משלי ח)
בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁנֶה תְּמִיד.

וְדָוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר, (תהלים פו) הוֹרֵנִי ה' דִּרְכְּךָ
אֶהְיֶה בְּאַמְתֶּךָ. וּכְתוּב (שם כז) וְנִחַנֵּנִי בְּאַרְחַ
מִישׁוֹר לְמַעַן שׁוֹרְרִי. אֲשֶׁרִי אוֹתָם
שִׁידְעִים אֵת דְּרָכֵי הַתּוֹרָה וּמִשְׁתַּדְּלִים
בָּהּ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם נִוְטְעִים עֲצֵי חַיִּים
לְמַעַלָּה, שֶׁכֵּלֶם רְפוּאָה. וּמִשׁוּם כֶּךָ

בְּאַרְחָה קָשׁוּט. תָּא חֲזִי, יִשְׁתַּדַּל בֵּר נָשׁ בְּעֵלְמָא
בְּאוּרֵייתָא וּבְקוּדוּי, אִפִּילוּ דְלֹא עֲבִיד לְשִׁמְהָ,
דְּמִתּוּךְ שְׂלֵא לְשִׁמְהָ בָּא לְשִׁמְהָ.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח קָרָא אֲבִתְרִיהּ וְאָמַר, (ויקרא יט) לֹא
תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט וְגו'. לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל
בְּמִשְׁפָּט, בְּמִשְׁמְעוּ. אֲבָל הָא אֲתִמֹר, דְּפִרְשִׁתָּא דָּא
מַלִּין עֲלָאין וְיִקְוִרִין אִית בָּהּ בְּפִקּוּדֵי אוּרֵייתָא. הָא
קָרָא מִסּוּפִיָּה קָא מִשְׁמַע, דְּכִתִּיב בְּצִדְקָא תִשְׁפּוּט
עֲמִיתֶךָ. תָּא חֲזִי, תִּרִי דְרַגִּין אֵינוֹן הָכָא: מִשְׁפָּט,
וְצִדְקָא. מַה בֵּין הָא לְהָא. אֵלֹא חַד רַחֲמִי, וְחַד
דִּינָא, וְדָא אֲתַבְּסָם בְּדָא.

כִּד אֲתַעֲר צִדְקָא, דָּאִין דִּינָא לְכֻלָּא בְּחֻדָּא, דִּלִּית
בֵּיה רַחֲמִי, וְלֹא וְתַרְנוּתָא. כִּד אֲתַעֲר מִשְׁפָּט,
אִית בֵּיה רַחֲמִי. יָכוֹל יְהִי כֻלָּא בְּמִשְׁפָּט. אָתָּא
קָרָא וְאָמַר, בְּצִדְקָא תִשְׁפּוּט עֲמִיתֶךָ. מָאִי טַעְמָא.

לשון הקודש

וּנְכַבְּדִים בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה. מִסּוּף הַפְּסוּק
הַזֶּה מִשְׁמַע, שְׂכָתוֹב בְּצִדְקָא תִשְׁפּוּט
עֲמִיתֶךָ. בָּא רָאָה, שְׁתֵּי דְרָגוֹת הֵן כָּאן –
מִשְׁפָּט וְצִדְקָא. מַה בֵּין זֶה לָזֶה? אֵלֹא אֶחָד
רַחֲמִים וְאֶחָד דִּין, וְזֶה מִתְבַּשֵּׁם עִם זֶה.
פְּשֻׁמְתַּעֲוִיר צִדְקָא, הוּא דִּין אֶת הַכֹּל
בְּאֶחָד, שְׂאִין בּוֹ רַחֲמִים וְלֹא וְתַרְנוּת.
כְּשִׁמְתַּעֲוִיר מִשְׁפָּט, יֵשׁ בּוֹ רַחֲמִים. יָכוֹל

שְׁהוּלָךְ בַּתּוֹרָה בְּדֶרֶךְ אֱמֶת. בָּא רָאָה,
יִשְׁתַּדַּל אָדָם בְּעוֹלָם בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹתֶיהָ
אִפִּילוּ שְׂאִין עוֹשֶׂה לְשִׁמְהָ, שְׁמִתּוּךְ שְׂלֵא
לְשִׁמְהָ בָּא לְשִׁמְהָ.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח בְּפְסוּק אַחֲרֵיוֹ וְאָמַר, לֹא
תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט וְגו'. לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל
בְּמִשְׁפָּט, בְּמִשְׁמְעוּ. אֲבָל הָרִי נֹאמַר,
שְׁבִפְרָשָׁה הַזֶּה יֵשׁ בָּהּ דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים

בְּגִין דְּצֶדֶק לֹא דָאִין לְדָא וְשָׁבִיק לְדָא, אֶלָּא בְּלָהוּ
בַּחֲדָא בְּשִׁקּוּלָא חָדָא. בְּגִוּוֹנָא דָּא לֹא תִשָּׂא פְּנֵי דָל
וְלֹא תִהְדַּר פְּנֵי גָדוֹל, אֶלָּא בְּלָהוּ בְּשִׁקּוּלָא חָדָא,
בְּצֶדֶק. יָכוֹל יֵהֵא כָּלָא דִּינָא בְּצֶדֶק בְּלַחֲדוּי. אָתָּא
קָרָא וְאָמַר תִּשְׁפּוּט, דְּבַעֵי לְחַבְרָא לְהוּ בַּחֲדָא, דְּלֹא
יִשְׁתַּבַּח דָּא בְּלֹא דָּא, וְהָאִי שְׁלִימוּ דְּדִינָא.

וְכָל כֶּךָ לְמָה. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂכִיחַ
תַּמָּן. וּבְגִינֵי כֶּךָ בַּעֵי לְאַשְׁלֵמָא דִּינָא. בְּגִוּוֹנָא
דְּאִיְהוּ עָבִיד לְתַתָּא, בְּגִוּוֹנָא דִּילִיָּה מִמָּשׁ עָבִיד
לְעִילָא. וְתָא חַיִּי, קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁנֵי בּוֹרְסֵי
דְּדִינָא, בְּשַׁעֲתָא דְּדִינֵי יִתְבִּין, חָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (תהלים ט) בּוֹנֵן לְמִשְׁפָּט כֶּסֶּא. וּמִתַּמָּן אֶתְתַּקֵּן
בּוֹרְסֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמֵאֵן אִיְהוּ בּוֹרְסֵיהּ.
אֵלִין אֵינּוֹן צֶדֶק וּמִשְׁפָּט. חָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים

לשון הקודש

יִהְיֶה הַכֹּל בְּמִשְׁפָּט? בָּא הַכְּתוּב וְאָמַר, בְּצֶדֶק תִּשְׁפָּט עַמִּיתְךָ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁצֶדֶק לֹא דָן אֶת זֶה וְעוֹזֵב אֶת זֶה, אֶלָּא כָּלֶם בְּאַחַד בְּמִשְׁקַל אֶחָד. כִּמוֹ כֵּן, לֹא תִשָּׂא פְּנֵי דָל וְלֹא תִהְדַּר פְּנֵי גָדוֹל, אֶלָּא כָּלֶם בְּמִשְׁקַל אֶחָד, בְּצֶדֶק. יָכוֹל יִהְיֶה הַכֹּל בְּצֶדֶק בְּלִבְדּוֹ? בָּא הַכְּתוּב וְאָמַר תִּשְׁפָּט, שְׁצַרְיָךְ לְחַבֵּר אוֹתָם בְּאַחַד שְׁלֹא יִמָּצֵא זֶה בְּלִי זֶה, וְזוֹהֵי שְׁלֵמוֹת הַדִּין.

וְכָל כֶּךָ לְמָה? מִשּׁוּם שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצוֹי שָׁם. וּמִשּׁוּם כֶּךָ צָרִיךְ לְהִשְׁלִים אֶת הַדִּין. כִּמוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לְמַטָּה, כִּמוֹ שֶׁלּוֹ מִמָּשׁ עוֹשֶׂה לְמַעְלָה. וּבֹא רְאֵה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁם כֶּסֶּא שֶׁל דִּין בְּשַׁעֲרֵה שְׁיֹשְׁבִים הַדִּינִים, וְהוּא שֹׁכֵן בְּכֶסֶּא (תהלים ט) בּוֹנֵן לְמִשְׁפָּט כֶּסֶּא. וּמִשָּׁם נִתְקַן כֶּסֶּא שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמִי הוּא הַכֶּסֶּא? אֵלּוּ הֵם צֶדֶק

(ט) צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוּן בְּסֶאֱדָה. וּמֵאֵן דִּדְאִין דִּינָא, בְּעֵי לְמִידָן (ס"א לְמִיתָב) בְּכוּרְסִיָּה דְּמִלְכָּא. וְאִי פָּגִים חַד מְנִיִּיחוּ, בְּאֵלוּ פָּגִים לְכוּרְסִיָּה דְּמִלְכָּא. וּבְדִין קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אִסְתָּלַק מִבִּינִיָּיְחוּ דְּרִינִי, וְלֹא קָאִים בְּדִינִיָּיְחוּ. וּמֵאִי אָמַר. (תהלים יב) עֲתֵּה אָקוּם יֹאמַר יי' וְגו'. וְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא אָמַר, (תהלים נד) רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים.

רעיא מהימנא

לֹא תִשָּׁנָא אֶת אַחֲדָא בְּלִבְבָךְ הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ (ויקרא יט) וְגו'. פְּקוּדָא דָּא, לְאוֹכְחָא לְהַחֲוֹא דְּחֻטִּי, לְמַחְזִי לִיה רַחֲמֵי סְגִיָּא, דְּרַחֲמִים לִיה, בְּגִין דְּלֹא יִתְעַנֵּשׁ אִיהוּ. דְּהָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא כְּתִיב, (משלי ג) כִּי אֶת אֲשֶׁר יֵאָהֵב יי' יוֹכִיחַ. וּכְמָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא עֶבֶד וְאוֹכַח לְמֵאֵן דְּרַחֲמִים לִיה, הָכִי יוֹלִיף בְּרַ נֶשׁ מִהַחֲוֹא אֲרַחָא, וְיוֹכַח לְחַבְרִיָּה. קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא בְּמֵאִי אוֹכַח לְבֵר נֶשׁ. אוֹכַח לִיה בְּרַחֲמֵי בְּסִתְרָא, אִי יִקְבֵּל לִיה יָאוּת.

לשון הקודש

רעיא מהימנא

לֹא תִשָּׁנָא אֶת אַחֲדָא בְּלִבְבָךְ הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ וְגו'. מַעֲוָה זֹו לְהוֹכִיחַ אֶת אוֹתוֹ שְׁחָטָא לְהִרְאוּת לוֹ אֲהָבָה רַבָּה, שְׂאוּהֵב אוֹתוֹ, כְּדִי שֶׁהוּא לֹא יַעֲנֵשׁ. שְׁהֲרִי כְּתוּב בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי אֶת אֲשֶׁר יֵאָהֵב ה' יוֹכִיחַ. וּכְמוֹ שֶׁעוֹשֶׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמוֹכִיחַ אֶת מִי שְׂאוּהֵב אוֹתוֹ, כֵּךְ יִלְמַד אָדָם מֵאוֹתָהּ הַדְרָךְ

וּמִשְׁפָּט. וְהוּ שְׂבִתוּב (שם פט) צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוּן בְּסֶאֱדָה. וּמִי שְׁדָן דִּין, צָרִיד לְדוֹן (לְשִׁבָּת) בְּכֶסֶף הַמֶּלֶךְ. וְאִם פּוֹגֵם אַחַד מֵהֶם, בְּאֵלוּ פָּגִים אֶת כֶּסֶף הַמֶּלֶךְ. וְאִזּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסִתָּלַק מִבִּין הַדִּינִים, וְלֹא עוֹמֵד בְּדִינֵיהֶם. וּמָה אוֹמַר? עֲתֵּה אָקוּם יֹאמַר ה' וְגו'. וְרוּחַ הַקְדֶּשׁ אוֹמְרָת, (שם נד) רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים.

וְאִי לָא, אוֹכַח לִיה בֵּין רְחִימוּי. אִי יִקְבֵּל יָאוֹת. וְאִי לָא, אוֹכַח לִיה בְּאַתְנָלְיָא לְעִינְיָהוֹן דְּכָלָא. אִי יִקְבֵּל יָאוֹת. וְאִי לָאו, שְׂרִי לִיה, וְלָא אוֹכַח לִיה, וְשָׁבִיב (דף פ"ו ע"א) לִיה יִיזִיל וַיַּעֲבִיד רְעוּתִיהָ.

בְּקַדְמִיתָא אוֹדַע לִיה בְּסִתְרָא, בְּגִין לְאוֹכְחָא לִיה, וְלֹאֲתַעְרָא לִיה, דְּלָא יִנְדַּע בֵּיה בֵּר נָשׁ. וְדָא אִיהוּ בִּינְיָה לְבִינְיָה. אִי מְקַבֵּל יָאוֹת. וְאִי לָאו, אוֹדַע לִיה בֵּין רְחִימוּי, בְּזִמְנָא דְּכַהֲנָא רַבָּא הָוָה בְּעֶלְמָא, יְהִיב לִיה מְרַעִין בְּעַרְסִיָּה, וְאַתּוּ רְחִימוּי דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִידָא הוּא, וְאוֹדַעִין לִיה, אִי אִית בֵּיה חוֹבָא דִּייתוּב מִנִּיה, וְלַעֲיִין בְּמִלְיָה. אִי מְקַבֵּל יָאוֹת, וְאִי לָאו אוֹכַח לִיה בְּאַתְנָלְיָא, בְּמִמוּנִיָּה, בְּבִנּוּי, דְּכָלָא מְלַחֲשֵׁן עָלֶיהָ, וַיִּיתוּן לְגַבִּיָּה. אִי מְקַבֵּל יָאוֹת. וְאִי לָאו שְׂאֲרִי לִיה מְאַרְיָה לְמַעֲבַד רְעוּתִיהָ, וְלָא יִתְקִיף בֵּיה לְעֶלְמִין. בְּנוּנָא דָּא אַצְטְרִידָא לִיה לְאוֹכְחָא לְחַבְרִיָּה בְּקַדְמִיתָא בְּסִתְרָא. לְבִתָּר בֵּין רְחִימוּי. לְבִתָּר בְּאַתְנָלְיָא. מִפָּאן וְלַהֲלָאָה יִשְׁבּוּק לִיה וַיַּעֲבִיד רְעוּתִיהָ.

לשון הקודש

בעולם, נתן לו מחלה במסתו, ובאו אוֹהֲבֵי שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמוֹדִיעִים לוֹ, שְׂאֵם יֵשׁ בּוֹ חוֹבָה שִׁיָּשׁוּב מִמֶּנָּה וַיַּעֲזֵן בְּדַבְּרֵי. אִם מְקַבֵּל – מוֹטֵב, וְאִם לֹא – מוֹכִיחַ אוֹתוֹ בְּגִלּוּי, בְּמִמוּנָא, בְּבִנּוּי, שְׁפִלְמִן מְדַבְּרִים עָלָיו וַיְבֹאוּ אֵלָיו. אִם מְקַבֵּל – מוֹטֵב, וְאִם לֹא – מוֹכִיחַ לוֹ קוֹנֵי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ, וְלֹא מוֹחֲזִיק בּוֹ לְעוֹלָמִים. בְּגוֹן זֶה צְרִיךְ לוֹ לְהוֹכִיחַ לְחַבְרֵי פְּרָאשׁוּנָה בְּסִתְרָא, וְאַחֲרַיִךְ בֵּין אוֹהֲבֵי, וְלִבְסוּף בְּגִלּוּי. מִפָּאן וְלַהֲלָאָה יַעֲזֹב לוֹ וַיַּעֲשֶׂה כְּרְצוֹנוֹ.

וַיּוֹכִיחַ אֶת חֲבֵירוֹ. בְּמָה מוֹכִיחַ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם? הוּא מוֹכִיחוֹ בְּאַהֲבָה בְּסִתְרָא. אִם יִקְבֵּל אוֹתוֹ – יִפָּה. וְאִם לֹא מוֹכִיחוֹ בֵּין אוֹהֲבֵי, אִם יִקְבֵּל – יִפָּה, וְאִם לֹא – מוֹכִיחוֹ בְּגִלּוּי לְעִין כָּל. אִם יִקְבֵּל – יִפָּה. וְאִם לֹא – מְנִיחַ אוֹתוֹ וְלֹא מוֹכִיחַ אוֹתוֹ, וְעוֹזֵב אוֹתוֹ שִׁילְיָא וַיַּעֲשֶׂה אֶת רְצוֹנוֹ.

פְּרָאשׁוּנָה מוֹדִיעָה לוֹ בְּסִתְרָא, כְּדִי לְהוֹכִיחַ אוֹתוֹ וְלַעֲזוֹר אוֹתוֹ, שְׁלֹא יִפִּיר בּוֹ בֶּן אָדָם. וְזֶה הוּא בִּינוּ לְבִינוּ. אִם מְקַבֵּל – טוֹב, וְאִם לֹא – מוֹדִיעַ לוֹ בֵּין אוֹהֲבֵי. בְּזִמְן שֶׁחֲבֵינָן הַגָּדוֹל הִזָּה

וְעַל דָּא כְּתִיב הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ. הוֹכֵחַ: בְּסִתְרָא, דְּלֹא יִגְדַע בִּיהּ
 בַּר נֶשׁ. תּוֹכִיחַ: בֵּין חֲבֵרָיו וּרְחִימוֹי. אֵת עֲמִיתְךָ:
 בְּאַתְנָגְלִיָּא. וְעַל דָּא לֹא כְּתִיב בְּקִדְמִיתָא תּוֹכִיחַ, אֲלֵא הוֹכֵחַ.
 תּוֹ הוֹכֵחַ, אִי אִיהוּ בַר נֶשׁ דִּיכְסוּף, לֹא יִימָא לִיהּ וְלֹא יוֹכִיחַ
 לִיהּ אֲפִילוּ בְּסִתְרָא, אֲלֵא יִימָא קַמִּיהּ, כְּמָאן דְּמִשְׁתַּעֵי בְּמִלִּין
 אַחֲרָנִין. וּבְגוֹ אֵינוֹן מִלִּין, יְדַבֵּר מָאן דְּעֵבֵד הַהוּא חוֹבָא הוּא כְּדִ
 וְכַד, בְּגִין דְּאִיהוּ יָדַע בְּגִרְמִיהּ, וַיִּשְׁתַּבֵּיכ מַהֲהוּא חוֹבָא. וְעַל דָּא
 הוֹכֵחַ. וְאִם לֹא, תּוֹכִיחַ. וּלְבַתֵּר אֵת עֲמִיתְךָ בְּאַתְנָגְלִיָּא. מְכָאן
 וְלִהְלָאָה וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֲטָא.

דְּבַר אַחֵר וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֲטָא, דְּהָא בֵּינוֹן דְּבַר נֶשׁ אוֹכֵחַ
 לְחֲבֵרִיהּ, וְאַזְדַּמֵּן לְאוֹכְחָא לִיהּ בְּאַתְנָגְלִיָּא, לֹא יִסְלַק
 קַמִּיהּ הַהוּא חוֹבָה דְּעֵבִיד, דְּאָסִיר לִיהּ וְדָאִי, אֲלֵא יִימָא סְתָם,
 וְלֹא יִסְלַק עָלָיו הַהוּא חוֹבָא בְּאַתְנָגְלִיָּא, וְלֹא יִרְשִׁים עָלָיו חוֹבָא,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא חָס עַל יִקְרָא דְּבַר נֶשׁ, אֲפִילוּ בְּחֵיבָא. (ע"ב
 רעיא מהימנא).

לשון הקודש

וְעַל זֶה כְּתוּב הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ. הוֹכֵחַ –
 בְּסִתְרָא, שְׁלֹא יָדַע בּוֹ בֶּן אָדָם. תּוֹכִיחַ –
 בֵּין חֲבֵרָיו וְאוֹהֲבָיו. אֵת עֲמִיתְךָ –
 בְּגִלּוּי. וְעַל כֵּן לֹא כְּתוּב בְּרֵאשׁוֹנָה
 תּוֹכִיחַ, אֲלֵא הוֹכֵחַ. וְעוֹד הוֹכֵחַ – אִם
 הוּא אָדָם שְׂוִיתִיבִישׁ, לֹא יֹאמֶר לוֹ וְלֹא
 יוֹכִיחַ אוֹתוֹ אֲפִילוּ בְּסִתְרָא, אֲלֵא יֹאמֶר
 לְפָנָיו כְּמִי שְׁמִסְפֵּר בְּדִבְרִים אַחֲרִים.
 וּבִתְוֹךְ אוֹתָם דְּבָרִים יִזְכִּיר מִי שְׁעוֹשָׂה
 אוֹתוֹ הַחֲטָא הוּא כְּדִ וְכַד, כְּדִי שְׁהוּא
 יָדַע בְּעִצְמוֹ וַיַּעֲזֹב אֵת אוֹתוֹ הַחֲטָא. וְעַל

כֵּן הוֹכֵחַ. וְאִם לֹא – תּוֹכִיחַ. וְאַחֲרֵי כֵּן
 אֵת עֲמִיתְךָ – בְּגִלּוּי. מְכָאן וְלִהְלָאָה –
 וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֲטָא.
 דְּבַר אַחֵר וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֲטָא – שְׁהָרִי
 בֵּינוֹן שְׁאָדָם מוֹכִיחַ אֵת חֲבֵרוֹ וּמִזְדַּמֵּן
 לְהוֹכִיחוֹ בְּגִלּוּי, לֹא יַעֲלֶה לְפָנָיו אוֹתוֹ
 חֲטָא שְׁעֵשָׂה, שְׁאָסוּר לוֹ וְדָאִי, אֲלֵא
 יֹאמֶר סְתָם, וְלֹא יַעֲלֶה עָלָיו אוֹתוֹ חֲטָא
 בְּגִלּוּי, וְלֹא יִרְשֵׁם עָלָיו חֲטָא. שְׁהַקְדוּשׁ
 בְּרִידָא הוּא חָס עַל כְּבוֹדוֹ שֶׁל אָדָם אֲפִילוּ
 בְּרִשְׁעִים. (ע"ב כֵּאן רעיא מהימנא).

פִּתְחָה וְאָמַר, וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְגו'. וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר, הָבָא אֶתְפָּלְגוּ סִפְרֵי קִדְמָאִי וְכו', עַד דְּאָתוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יְהוּדָה, וְאוּדוּ לִיהַ לְרַבִּי אֲחָא.

קָמוּ, עַד דִּהְיוּ אֲזִילִי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לֹא תִלְךְ רַבִּיל בְּעַמְךָ לֹא תִשָּׁנָא אֶת אַחִיךָ לֹא תִקּוּם וְלֹא תִטּוֹר. הָא אֲזִיקִימָנָא לֹון, וְכִלְהוּ אֶתְעֵרוּ עַל־יְהוּדָה חֲבֵרִיא, אֲבָל גִּימָא מִלָּה בְּפִרְשָׁתָא דָּא, בְּתִיב, אֶת חֲקוּתִי תִשְׁמֹרוּ בְּהִמְתָּךְ לֹא תִרְבִּיעַ בְּלֵאִים שָׂדֶךְ לֹא תִזְרַע בְּלֵאִים וּבְגֵד בְּלֵאִים שְׁעִטְנִי לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ.

פִּתְחָה רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה מג) אַתֶּם עַדִּי נְאֻם יי' וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בְּחִרְתִּי לְמַעַן תִּדְּעוּ וְתִאֲמִינוּ וְגו'. אַתֶּם עַדִּי, אֵלִין אֵינֻן יִשְׂרָאֵל. וְתִנִּינֻן, אֵלִין אֵינֻן שְׁמִיָּא וְאַרְעָא, דְּבְתִיב (דברים ל)

לשון הקודש

הַחֲבֵרִים. אֲבָל נֶאֱמַר דְּבַר בְּפִרְשָׁה הַזֹּו. בְּתוּב אֶת חֲקוּתִי תִשְׁמֹרוּ, בְּהִמְתָּךְ לֹא תִרְבִּיעַ בְּלֵאִים, שָׂדֶךְ לֹא תִזְרַע בְּלֵאִים, וּבְגֵד בְּלֵאִים שְׁעִטְנִי לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ. **פִּתְחָה** רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, אַתֶּם עַדִּי נְאֻם ה' וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בְּחִרְתִּי לְמַעַן תִּדְּעוּ וְתִאֲמִינוּ וְגו'. אַתֶּם עַדִּי, אֵלִין הֵם יִשְׂרָאֵל. וְשִׁנִּינוּ, אֵלִין הֵם שְׁמִים וְאַרְץ, שְׁבִתוּב

פִּתְחָה וְאָמַר, וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְגו'. וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר, כָּאֵן נִחְלָקוּ סִפְרֵי הַקִּדְמוֹנִים וְכו', עַד שֶׁבָּאוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יְהוּדָה, וְאוּדוּ לְרַבִּי אֲחָא. **קָמוּ**. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לֹא תִלְךְ רַבִּיל בְּעַמִּיךָ, לֹא תִשָּׁנָא אֶת אַחִיךָ, לֹא תִקּוּם וְלֹא תִטּוֹר. הָרִי בְּאַרְגָּנוּ אוֹתָם, וְכֻלָּם הִתְעוֹרְרוּ עֲלֵיהֶם

הַעֲיִדוּתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. אֲבָל
 יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן סֹהֲדִין אֵלָיון עַל אֵלָיון, וְשָׁמַיָא וְאָרְעָא
 וְכָלֵא, סֹהֲדִין עָלֵיהוּ. וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בַּחֲרָתִי, דָּא
 יַעֲקֹב, דְּכֹתִיב (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל
 אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר, וְכֹתִיב, (ירמיה ל) וְאַתָּה אֵל תִּירָא
 עַבְדִּי יַעֲקֹב. וְאִית דְּאִמְרִי דָּא דָּוִד. וְדָוִד עַבְדִּי
 אִקְרִי, דְּכֹתִיב, (ישעיה לז) לְמַעַנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי
 אֲשֶׁר בַּחֲרָתִי, דָּא דָּוִד עַלְלָא.

לְמַעַן תִּדְּעוּ וְתִאֲמִינוּ לִי וְתִבְנִינוּ כִּי אֲנִי הוּא. מָאִי
 כִּי אֲנִי הוּא. דְּאֶתְרַעִיתִי בְּחָהוּא דָּוִד,
 וּבְחָהוּא יַעֲקֹב. אֲנָא, הוּא אֵינּוֹן מִמֶּשׁ. לְפָנֵי לֹא
 נּוֹצֵר אֵל, דְּתַנִּינוּ, קָרָא קֳדָשׁ בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב
 אֵל, דְּכֹתִיב, (בראשית לג) וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.
 קֳדָשׁ בְּרִיךְ הוּא קָרָא לְיַעֲקֹב אֵל. הָדָא הוּא
 דְּכֹתִיב, לְפָנֵי לֹא נּוֹצֵר אֵל וְאַחֲרֵי לֹא יִהְיֶה. וּבְגִין

לשון הקודש

עבדי אשר בחרתי, זה דוד העליון.
 לְמַעַן תִּדְּעוּ וְתִאֲמִינוּ לִי וְתִבְנִינוּ כִּי אֲנִי
 הוּא (ישעיה מט). מַה זֶה כִּי אֲנִי הוּא?
 שֶׁתַּרְצִיתִי בְּאוֹתוֹ דָּוִד וּבְאוֹתוֹ יַעֲקֹב,
 אֲנִי הוּא הֵם מִמֶּשׁ. לְפָנֵי לֹא נּוֹצֵר אֵל,
 שְׁשִׁנּוּ, קָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיַעֲקֹב
 אֵל, שֶׁכְּתוּב (בראשית לו) וַיִּקְרָא אֵל אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָא לְיַעֲקֹב

(דברים ד) הַעֲיִדוּתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם
 וְאֶת הָאָרֶץ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל הֵם עֲדִים אֵלָיו
 עַל אֵלָיו, וְשָׁמַיִם וְאָרֶץ וְכָל עֲדִים עָלֵיהֶם.
 וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בַּחֲרָתִי – זֶה יַעֲקֹב, שֶׁכְּתוּב
 (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל
 אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר, וְכְתוּב אֵל תִּירָא עַבְדִּי
 יַעֲקֹב. וַיֵּשׂ אוֹמְרִים, זֶה דָּוִד. וְנִקְרָא דָּוִד
 עַבְדִּי, שֶׁכְּתוּב (שם לו) לְמַעַנִי וּלְמַעַן דָּוִד

כָּךְ, אֲנִי הוּא. כֹּלָא כְּמָה דְּאַתְמַר. וְאַחֲרֵי לֹא יְהִיָּה,
דְּהָא דָּוִד הָכִי אֶקְרִי, וְלֹא אֵית בִּתְרִיה אַחֲרָא.

תָּא חַוִּי, בַּד בָּרָא קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא עֲלֵמָא, אֲתַקִּין
כָּל מַלְאָה וּמַלְאָה, כָּל חַד וְחַד בְּסִטְרוֹי. וּמִנִּי
עֲלִיָּיהוּ חִילִין עֲלָאִין. וְלִית לָךְ אֲפִילוּ עֲשָׂבָא זַעֲרָא
בְּאַרְעָא, דְּלִית לִיה חִילָא עֲלָאָה לְעִילָא. וְכָל מַה
דְּעֵבְדִין בְּכָל חַד וְחַד, (תרי נוסחתי) וְכָל מַה דְּכָל חַד
וְחַד עֵבִיד, כֹּלָא הוּא בְּתַקִּיפּוּ דְּהַחֲוָא חִילָא עֲלָאָה,
דְּמִכְּמָנָא עֲלִיה לְעִילָא. וְכִלְהוּ נְמוּסִין גְּזִירִין מְדִינָא,
עַל דִּינָא נְטִלִין, וְעַל דִּינָא קִיִּימִין. לִית מָאן
דְּנַפִּיק (דף 91 ע"ב) מִן קִיּוּמִיָּה לְבַר.

וְכִלְהוּ מְמָנָן, מִן יוֹמָא דְּאַתְבָּרִי עֲלֵמָא, מִתְּפַקְדָּן
שְׁלִטוֹנִין עַל כָּל מַלְאָה וּמַלְאָה. וְכִלְהוּ נְטִלִין
עַל גִּימוּסָא אַחֲרָא עֲלָאָה, דְּנְטִלִין כָּל חַד וְחַד.

לשון הקודש

כָּל אֶחָד וְאֶחָד, (שתי נוסחאות) וְכָל מַה שֶּׁכָּל
אֶחָד וְאֶחָד עוֹשֶׂה, הַכֹּל הוּא בְּחֻקְךָ שֶׁל
אוֹתוֹ הַכֹּחַ הָעֲלִיּוֹן שֶׁמְמַנֶּה עָלָיו
מְלַמְעֵלָה. וְכָל הַהִנְהָגוֹת גְּזוּרוֹת מִן הַדִּין,
עַל דִּין הֵם נוֹסְעִים, וְעַל הַדִּין הֵם עוֹמְדִים.
אֵין מִי שִׁיוָצָא מִמְּקוֹמוֹ הַחוּצָה.

וְכָל הַמְּמָנִים, מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם,
נִתְמַנּוּ שְׁלִיטִים עַל כָּל דְּבַר וְדְבַר, וְכֻלָּם
מִתְנַהֲגִים עַל הַנְּהָגָה אַחֲרֵת עֲלִיוֹנָה

אֵל. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב לִפְנֵי לֹא נִוצַר אֵל וְאַחֲרֵי
לֹא יְהִיָּה. וּמִשּׁוֹם כָּךְ אֲנִי הוּא, הַכֹּל, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר. וְאַחֲרֵי לֹא יְהִיָּה, שְׁתַּרְי דָּוִד
נִקְרָא כָּךְ, וְאֵין אַחֲרָיו אַחֵר.

בַּא רְאָה, כִּשְׁבָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֶת הָעוֹלָם, תִּשְׁנֶן כָּל דְּבַר וְדְבַר, כָּל אֶחָד
וְאֶחָד בְּצִדּוֹ, וּמִנָּה עֲלֵיהֶם בַּחוֹת עֲלִיוֹנִים.
וְאֵין לָךְ אֲפִילוּ עֲשָׂב קָטָן בְּאַרְצֵי שְׂאִין לוֹ
כֹּחַ עֲלִיּוֹן לְמַעֲלָה. וְכָל מַה שֶּׁעוֹשִׂים עִם

בְּמַה דְּכַתִּיב, (משלי לא) וַתִּקָּם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טָרֶף
 לְבֵיתָהּ וְחֶק לְנַעֲרֹתֶיהָ. בֵּינוֹן דְּנִטְלִין תַּהוּא חֶק,
 כְּלָהּ אֶקְרוֹן חֻקוֹת, וְתַהוּא חֶק דְּאֶתִּיחִיב לָהּ, מִן
 שְׂמִיָּא קָא אֶתִּי, וּכְדִין אֶתְקָרוֹן חֻקוֹת שְׂמִיָּם. וּמִנְגָּל
 דְּמִן שְׂמִיָּם קָא אֶתִּיין. דְּכַתִּיב (תהלים פא) כִּי חֶק
 לְיִשְׂרָאֵל הוּא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, אֵת חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ בְּגִין דְּכָל
 חַד וְחַד מִמֶּנָּה עַל מַלְכָּה יִדְעָא בְּעִלְמָא,
 בְּתַהוּא חֶק. בְּגִין כִּד אָסִיר לְמַחֲלָף זִינִין, וְלֹאֲעֵלָא
 זִינָא בְּזִינָא אַחֲרָא. בְּגִין דְּאֶעְקָר לְכָל חֵילָא
 וְחֵילָא מֵאֶתְרֵיהּ, (ומבכיש פמליא של מעלה) וְאַבְחִישׁ
 פּוֹמְבִי דְּמִלְכָּא.

כְּלָאִים, מַהוּ כְּלָאִים. כְּמָאן דִּיחִיב אַחֲרָא בְּבִי
 מִטָּרָא, בְּמַה דְּאֶתְ אָמַר (ירמיה לז) אֵל בֵּית

לשון הקודש

וְעַל בֶּן כְּתוּב אֵת חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ,
 מְשׁוּם שְׂכַל אַחַד וְאַחַד מִמֶּנָּה עַל דְּכָר
 יָדוּעַ בְּעוֹלָם, בְּאוֹתוֹ הַחֶק. מְשׁוּם כִּד
 אָסִיר לְהַחֲלִיף מִיָּנִים וּלְהַכְנִים מִין בְּמִין
 אַחֵר, מְשׁוּם שְׁעוּקָר אֵת כָּל כַּח וְכַח
 מִמְּקוֹמוֹ, (ומבכיש פמליא של מעלה) וּמִבְּחִישׁ אֵת
 פְּרָסוּם הַמֶּלֶךְ.

כְּלָאִים, מַהוּ כְּלָאִים? כְּמִי שְׁנוֹתֵן מִישְׁהוּ

שְׁנוּטִלִים כָּל אַחַד וְאַחַד, כְּמוֹ שְׂכָתוּב
 (משלי לא) וַתִּקָּם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טָרֶף
 לְבֵיתָהּ וְחֶק לְנַעֲרֹתֶיהָ. בֵּינוֹן שְׁנוּטִלִים
 אוֹתוֹ חֶק, כָּלִם נִקְרָאִים חֻקוֹת, וְאוֹתוֹ
 הַחֶק שְׁנוֹתֵן לָהֶם בָּא מְשָׁמִים, וְאִז
 נִקְרָאִים חֻקוֹת שְׂמִיָּם. וּמִנְגָּל שְׂבָאִים
 מְשָׁמִים? שְׂכָתוּב (תהלים פא) כִּי חֶק
 לְיִשְׂרָאֵל הוּא.

הַפֿלא, בְּגִין דִּלָּא לְמַעַבְד מִיְדִי. פֿלאַים: מְנִיעוּתָא,
דְּמָנַע לְכָל אֵינוֹן חִילִין מַעֲבִידָתָא דְלַהוֹן. פֿלאַים:
עֲרַבּוּבִיא, דְּעָבִיד עֲרַבּוּבִיא בְּחִילָא דְלַעִילָא,
וְאַכְחִישׁ פּוּמְבִי דְמַלְכָּא, כְּמָה דְאַתְמַר, (וּבְגִין כֹּד) וּבְגִיד
פֿלאַים שְׁעָטִינוּ לֹא יַעֲלָה עָלֶיךָ.

תָּא חַזִּי, כְּתִיב (בראשית ב) וּמַעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא
תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֶכְלֶךָ מִמֶּנּוּ מוֹת
תָּמוּת. וְהָא אַתְמַר, דְּשָׁנִי פֿקוּדוּי דְמַלְכָּא, וְאַחֲלֶפּ
עֵץ חַיִּים, דְּבִיָּה אֲשַׁתְּלִים פֿלא, וּבִיָּה תִלִּיא
מִהִימָנוּתָא, וְאַתְדַּבֵּק בְּאַתֵּר אַחֲרָא. וְהָא תְּנִינוּ,
בְּכָלֹא בְּעִי בֵּר נָשׁ לְאַחֲזָא עוּבָדָא כְּגוּוֹנָא
דְלַעִילָא, וְלְמַעַבְד עוּבָדָא כְּמָה דְאַצְטְרִיךְ. וְאִי
אֲשַׁתְּנִי בְּמַלְכָּא אַחֲרָא, הוּא אֲנִגִּיד עָלֶיהָ לְשַׁרְיָא
בִּיה מַלְכָּא אַחֲרָא דִּלָּא אַצְטְרִיךְ.

לשון הקודש

טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך
ממנו מות תמות. והרי נתבאר, ששנה
מצות המלך, והחליף עץ חיים, שבו
השתלם הכל ובו תלויה האמונה, ונדבק
במקום אחר. והרי שנינו, בכל צריך
אדם להראות מעשה כמו שלמעלה
ולעשות מעשה כמו שצריך. ואם שנה
בדבר אחר, הוא משפיע להשרות בו
דבר אחר שלא צריך.

אחר בבית האסורים, כמו שנאמר (ירמיה
ל) אל בית הפלא, כדי לא לעשות דבר.
פלאים - מניעה, שמונע את כל אותם
הפחות מן המעשה שלהם. פלאים -
ערבוביה, שעושה ערבוביה בכת
שלמעלה ומכחיש את פרסום המלך,
כמו שנאמר ובגד פלאים שעטנו לא
יעלה עליך.

בא ראה, כתוב (בראשית ב) ומעץ הדעת

וְתָא חַיִּי, בְּשַׁעֲתָא דְּבֵר נָשׁ אַחֲזִי עוֹבְדָא לְתַתָּא
בְּאַרְחַ מִישָׁר, בְּמָה דְּאַצְטְרִיךְ, נָגִיד וְנָפִיק
וְשָׂרְיָא עֲלֹוי רוּחַ קְדִישָׁא עֲלָתָהּ. וּבְשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ
אַחֲזִי עוֹבְדָא לְתַתָּא בְּאַרְחָא עֲקִימָא, דְּלִית אִיהוּ
אַרְחַ מִישָׁר, בְּדִין נָגִיד וְנָפִיק וְשָׂרְיָא עֲלֹוי רוּחַ
אַחֲרָא, דְּלֵא אַצְטְרִיךְ, דְּסִטִּי לִיהּ לְבַר נָשׁ לְסִטְר
בִּישׁ. מָאן מְשִׁיךְ עָלֶיהָ הַחֲוָא רוּחָא. הַיִּי אֹמֵר,
הַחֲוָא עוֹבְדָא דְּאַחֲזִי בְּסִטְר אַחֲרָא.

כְּתִיב (משלי לא) דְּרִשָּׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים. דְּרִשָּׁה, מַהוּ
דְּרִשָּׁה. דְּבַעֲיָא וְדָרִישׁ עַל צֶמֶר וּפִשְׁתִּים,
מָאן דְּמַחְבֵּר לֹון בַּחֲדָא, וְאִי תִימָא בְּצִיצִית אֲמַאי
שָׂרְיָא. הָא אֹקְמוּנָהּ. אֲבָל הָתָם הוּא הַחֲוָא לְבוּשָׁא
בְּתַקוּנָוִי, בְּאַשְׁלָמוֹת עוֹבְדָא בְּדָקָא חַיִּי.

(נ"א וְדָא) תָּנוּ, דְּרִשָּׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים, לְמַעַבְדַּ נּוֹקְמָא
בְּמָאן דְּמַחְבֵּר לֹון בַּחֲדָא. אֲבָל אִימַתִּי שָׂרְיָא.

לשון הקודש

אומר, אותו מעשה שהראה בצד אחר.
כְּתוּב (משלי לא) דְּרִשָּׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים.
דְּרִשָּׁה, מהו דְּרִשָּׁה? שְׂמִיכְשֵׁת וְדוּרְשֵׁת
עַל צֶמֶר וּפִשְׁתִּים, מִי שְׂמִיכְבֵּר אוֹתָם
בְּאַחֲד. וְאִם תֹּאמַר לָמָּה בְּצִיצִית מְתָר?
הֲרִי פִרְשׁוּהָ. אֲבָל שֵׁם הוּא אוֹתוֹ לְבוּשׁ
בְּתַקוּנָוִי, בְּהַשְׁלָמַת הַמַּעֲשֶׂה כְּרָאוּי.

(תת) עוד, דְּרִשָּׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים – לַעֲשׂוֹת

וּבֹא רְאָה, בְּשַׁעֲה שְׂאָדָם מְרָאָה לְמַטָּה
בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָא בְּמֹו שְׂצָרִיךְ, שׁוֹפַעַת
וְיוֹצֵאת וְשׁוֹרָה עֲלֵיו רוּחַ קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה.
וּבְשַׁעֲה שְׁהוּא מְרָאָה מַעֲשֶׂה לְמַטָּה
בְּדֶרֶךְ עֲקָמָה, שְׂאִינָה דֶּרֶךְ יִשְׂרָא, אִז
שׁוֹפַעַת וְיוֹצֵאת וְשׁוֹרָה עֲלֵיו רוּחַ אַחֲרָת,
שְׁלֵא צְרִיכָה, שְׂמִסְמָה אֶת הָאָדָם לְצַד
רַע. מִי מוֹשֵׁךְ עֲלֵיו אוֹתָהּ הָרוּחַ? הַיִּי

בִּשְׁעָתָא דְּאִיהוּ בְּאַשְׁלֻמוֹתָא, דְּכִתִּיב, וַתַּעַשׂ בְּחֶפְזָא
בְּפִיָּהּ. וְצִיצִית, הָא אֲוִקִּימָנָא דְּהָתָם בְּתַהוּא כְּלָלָא
דְּשְׁלִימוֹתָא אֲשֶׁתִּכַּח, וְלֹא עָבִיד מִדִּי. אָבֵל בִּשְׁעָתָא
דְּלֹא אֲשֶׁתִּכַּח בִּשְׁלִימוֹתָא, מָאן דְּאִתִּי לְחַבְרָא לֹון
בְּתַדָּא, אֶתְעַר עָלֶיהָ רוּחָא דְּלֹא אֲצִטְרִיד.

מַלְּה דָּא מָאן אוֹכַח. קִין וְהֶבֶל אוֹכְחֵן. דְּדָא אֶתִּי
מִסְטָרָא חַד, וְדָא אֶתִּי מִסְטָרָא אַחְרָא. וּבְגִין
כִּד לֹא לְבַעֵי לֹון לְחַבְרָא לֹון בְּתַדָּא. (ס"א ל"ג מַלְּה דָּא
מָאן אוֹכַח. קִין וְהֶבֶל אוֹכְחֵן) וְקַרְבְּנָא דְּקִין, אֶתְרַחֵק מִקַּמִּי
קַרְבְּנָא דְּהֶבֶל.

וְעַל דָּא וּבְגִיד בְּלָאִים שְׁעֻטְנֹו לֹא יַעֲלָה עָלֶיךָ.
לֹא יַעֲלָה עָלֶיךָ סֶתֶם, לֹא יַעֲלָה עָלֶיךָ
רוּחָא אַחְרָא לְשִׁלְטָאָה כִּד. וְאַצִּטְרִיד לִיָּה לְבַר
נֶשׁ לְאַחֲזָאָה עוֹבְדָא דְּבִשְׂרָא כְּמָה דִּיאֹות,

לשון הקודש

שְׁוָה בָּא מִצִּד אַחֵד, וְזֶה בָּא מִצִּד אַחֵר,
וּמִשּׁוּם כִּד אֵינְנוּ צְרִיכִים לְחַבְרָם יַחַד. (מי
מוֹכִיחַ דְּבַר זֶה? קִין וְהֶבֶל מוֹכִיחִים) וְקַרְבְּנֹו שֶׁל קִין
הִתְרַחֵק מִלִּפְנֵי קַרְבְּנֹו שֶׁל הֶבֶל.

וְעַל כֵּן, וּבְגִיד בְּלָאִים שְׁעֻטְנֹו לֹא יַעֲלָה
עָלֶיךָ. לֹא יַעֲלָה עָלֶיךָ סֶתֶם, לֹא יַעֲלָה
עָלֶיךָ רוּחַ אַחֲרֵת לְשִׁלְטָא כִּד. וְצִיצִית לֹו
לְאַדָּם לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה כָּשֶׁר כְּמוֹ שְׂרָאוֹי,

נִקְמָה בְּמִי שֶׁמַּחְבֵּר אוֹתָם יַחַד. אָבֵל מִתִּי
שׁוֹרָה? בִּשְׁעָה שֶׁהוּא בִּשְׁלֻמוֹת, שְׁכַתּוֹב
וַתַּעַשׂ בְּחֶפְזָא בְּפִיָּהּ. וְצִיצִית, הִרִי בְּאַרְנו
שֶׁשֶׁם בְּאוֹתוֹ הַכָּלֵל שֶׁל הַשְׁלֻמוֹת נִמְצָא,
וְלֹא עוֹשֶׂה דְּבַר. אָבֵל בִּשְׁעָה שֶׁלֹּא נִמְצָא
בִּשְׁלֻמוֹת, מִי שֶׁבָּא לְחַבְרָם יַחַד, מַעֲוֵר
עָלָיו רוּחַ שְׂאִינָה צְרִיכָה.

מִי מוֹכִיחַ דְּבַר זֶה? קִין וְהֶבֶל מוֹכִיחִים,

וּבְהִיּוֹא עוֹבְדָא שְׂרִיא עָלֶיהָ רוּחַ קְדִישָׁא, רוּחַ
עֲלָאָה, לְאַתְקַדְשָׁא בֵּיהּ, אַתָּא לְאַתְקַדְשָׁא
מִקְדָּשִׁין לֵיהּ, דְּכְתִיב וְהִתְקַדְשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם
קְדוּשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יי'.

כְּתִיב וַיַּעַן הַדַּעַת טוֹב וָרַע, וַיֵּמָּה עַל דָּא גָּרִים
אָדָם מִיתָה בְּעֵלְמָא, מָאן דְּאַחֲזִי עוֹבְדָא
אַחֲרָא דְלֹא אֶצְטְרִיךְ, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. שׁוֹר
וְחִמּוֹר אוֹכְחֵן. מִסְטָרָא דָּא אֶקְרִי שׁוֹר, וּמִסְטָרָא
דָּא אֶקְרִי חִמּוֹר, וְעַל דָּא כְּתִיב (דְּבָרִים כב) לֹא
תִּחְרֹשׁ בְּשׁוֹר וּבְחִמּוֹר יַחְדָּו. לֹא תַעֲבִיד עֲרֻבּוּבִיא
בְּחִדָּא, בְּגִין דְּאַתְעֵר לְאַתְחַבְּרָא סְטָרָא אַחֲרָא
בְּחִדָּא, לְאַבְאָשָׁא עֲלֵמָא. וַיֵּמָּה דְּפָרִישׁ לֹון, אֲסִגִּי
שְׁלָמָא בְּעֵלְמָא. אוֹף חָבָא, מָאן דְּפָרִישׁ לֹון
בְּהִיּוֹא גִוּוּנָא כְּמָה דְּאַמְרוּ, דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח שׁוּעָא (דף
ט"ז ע"א) טוֹוִי וְנוֹז בְּחִדָּא, תְּאִי בַר נָשׁ אֲסִגִּי שְׁלָמָא
עָלֶיהָ, וְעַל כָּל עֲלֵמָא.

לשון הקודש

וּבִּאֲתוֹ מַעֲשֵׂה שׁוֹרָה עָלָיו רוּחַ קְדוּשָׁה,
רוּחַ עֲלִיוֹנָה, לְהִתְקַדֵּשׁ בּוֹ. בָּא לְהִתְקַדֵּשׁ
– מִקְדָּשִׁים אוֹתוֹ, שְׂכָתוֹב וְהִתְקַדְשְׁתֶּם
וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה'.

כְּתוּב וַיַּעַן הַדַּעַת טוֹב וָרַע. וַיֵּמָּה עַל זֶה
גָּרִם אָדָם מִיתָה בְּעוֹלָם – מִי שְׁמַרְאָה
מַעֲשֵׂה אַחֵר שְׁלֹא צְרִיךְ עַל אַחַת כְּמָה

קִרְבָּנָא דְקִין הוּא פִּשְׁתִּים, וְקִרְבָּנָא דְהָבֵל הוּא
צֶמֶר, לֹא דָא כְּדָא, וְלֹא דָא כְּדָא. רְזָא
דְּמִלָּה, קִין בְּלֵאִים הוּא, עֲרֻבִיָּא דְלֹא אֶצְטְרִיךְ,
סְטָרָא אַחְרָא, דְּלֹא זִינָא דְחִוָּה וְאַדָּם. וְקִוְרְבָנִיה
מִתְּהוּא סְטָרָא קָא אַתְיָא. הָבֵל מְזִינָא חֲדָא דְאַדָּם
וְחִוָּה. וּבְמַעְהָ דְחִוָּה אַתְחַבְּרוּ אֱלִין תִּרִין סְטָרִין.
וּבְגִין דְאַתְחַבְּרוּ בְּחֲדָא, לֹא אַתְיָא מִנִּיחוּ תוֹעֲלָתָא
לְעֵלְמָא, וְאַתְאֲבִידוּ.

וְעַד יוֹמָא דִּין, סְטָרָא דְלִחֹן קִימָא. וּמֵאן דְאַחֲזִי
גִרְמִיָּה בְּעֻבְדָּא דְחַבּוּרָא דָא, אַתְעַר עָלֶיהָ
אֵינֹן סְטָרִין בְּחֲדָא, וְיָכִיל לְאַתְזָקָא, וְשָׂאֲרֵי עָלֹי
רוּחָא אַחְרָא, דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ. וְיִשְׂרָאֵל בְּעָאן
לְאַתְעָרָא עַל־יְהוּ רוּחָא קַדִּישָׁא לְמַחֲזִי קַדִּישִׁין,
לְאַשְׁתַּבְּחָא בְּשֵׁלְמָא, בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.

לשון הקודש

הָלָלוּ. וּמִשּׁוּם שֶׁהִתְחַבְּרוּ בְּאַחַד, לֹא בָּאָה
מֵהֶם תוֹעֲלַת לְעוֹלָם וּנְאֻבָּדוּ.
וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה הֵצֵד שְׁלָהֶם קִיָּם. וּמִי
שֶׁמֶרְאָה אֶת עֲצָמוֹ בְּמַעֲשֵׂה שֶׁל הַחֲבוּר
הַזֶּה, מְעוֹרֵר עָלָיו אֶת אוֹתָם הַצִּדְדִּים
בְּאַחַד, וְיָכֹל לְהַנָּזֵק, וְשׁוֹרֵה עָלָיו רוּחַ
אַחֶרֶת שְׂאִינָה צְרִיכָה. וְיִשְׂרָאֵל צְרִיכִים
לְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם רוּחַ קִדְשָׁה לְהִיּוֹת
קְדוּשִׁים, לְהַמְצֵא בְּשָׁלוֹם בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא.

בְּאוֹתוֹ גִּנֵּן כְּמוֹ שְׂאֻמְרוֹ, שְׁלֹא נִמְצָא שׁוֹעַ
מְוִי וְנָזוּ בְּאַחַד, זֶה אָדָם שֶׁמֶרְבֵּה שְׁלוֹם
עָלָיו וְעַל כָּל הָעוֹלָם.

קִרְבָּנֹו שֶׁל קִין הָיָה פִּשְׁתִּים, וְקִרְבָּנֹו שֶׁל
הָבֵל הָיָה צֶמֶר, לֹא זֶה בָּזָה, וְלֹא זֶה בָּזָה.
סוּד הַדְּבָר - קִין הָיָה בְּלֵאִים, עֲרֻבִיָּה
שְׂאִינָה נִצְרָכָה, הֵצֵד הָאֲחֵר, שְׂאִינֹו מִינָם
שֶׁל אָדָם וְחִוָּה, וְקִרְבָּנֹו מֵאוֹתוֹ הֵצֵד הוּא
בָּא. הָבֵל מֵצֵד אַחֵר שֶׁל אָדָם וְחִוָּה.
וּבְמַעֲיָה שֶׁל חִוָּה הִתְחַבְּרוּ שְׁנֵי הַצִּדְדִּים

כְּתִיב (ויקרא ו') וְלִבֶּשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנָסֵי בַד יִהְיוּ עַל בְּשָׂרוֹ וּבִאֲבִנֵי בַד יִחְגוּר אֲמֵאֵי אֲקָרִי בַד, יַחֲדָאֵי. בְּגִין דְּלֹא בָעֵי לְחַבְרָא לְהֵאֵי פִשְׁתִּים בְּאַחֲרָא, וְעַל דָּא לֹא כְתִיב מִדּוֹ פִשְׁתִּים, אֲלֹא בַד יַחֲדָאֵה.

וּכְהֵנָּה אֲמֵאֵי אֵיחוּ בָּעֵי לְאַתְחִזָּא בְּהֵאֵי. אֲלֹא אֵלִין מֵאֵנִי בַד, בָּעֵי לְאַתְחִזָּא בְּהוּ עַל מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה, בַּד חוּה מִפְּנֵי קִטְרָא (ס"א קטמא) דְּדִשְׁנָא דְּעוֹלָה, דְּהָא עוֹלָה מִסְטָרָא דְּעִבּוּדָה זָרָה וְהִרְהוּרָא בִישָׂא קָא אֲתִיָּא. וּבְגִין כֵּךְ, בָּעֵי לְאַתְחִזָּא בְּהוּ בְּלַחֲדֵיִיחוּ, וְלֹא בְּעִרְבוּבִיָּא כְּמָה דְּאֲמָרֵן, בְּגִין דִּיתַכְפֹּר לֵיהּ לְבַר נָשׁ כָּל אֵינוֹן חוּבִין דְּאֲתִיִּין מִחֵהוּא סְטָרָא.

וְכַד עֵייל לְמַקְדָּשָׁא, אֲתֵר דְּשְׁלִימוֹ אֲשַׁתְּכַח, וְכַל אֵינוֹן פּוֹלְחֵנִי דְּשְׁלִימוֹתָא, אֵף עַל גַּב

לשון הקודש

כְּתוּב (ויקרא ו') וְלִבֶּשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנָסֵי בַד יִהְיוּ עַל בְּשָׂרוֹ, (שם טז) וּבִאֲבִנֵי בַד יִחְגוּר. לָמָּה נִקְרָא בַד, יַחֲדִידִי? מִשּׁוּם שֶׁלֹּא צָרִיד לְחַבֵּר אֶת הַפִּשְׁתִּים הַזֶּה עִם אֲחֵר, וְעַל כֵּן לֹא כְתוּב מִדּוֹ פִשְׁתִּים, אֲלֹא בַד, יַחֲדִידִי.

וְלָמָּה הִכְהֵן צָרִיד לְהִרְאוֹת בְּזוּה? אֲלֹא לְבוּשֵׁי הַבַּד הָלְלוּ צָרִיד לְהִרְאוֹת בְּהֵם

עַל מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה, בְּשִׁתְּהִי מִפְּנֵי אֶת הַדִּשָּׁן (הַאֲפֹר) שֶׁל דִּשָּׁן הָעוֹלָה, שֶׁהָרִי הָעוֹלָה בָּאָה מֵהַצֵּד שֶׁל עִבּוּדָה זָרָה וְהִרְהוּרָא רַע. וּמִשּׁוּם כֵּךְ צָרִיד לְהִרְאוֹת בְּהֵם בְּלִבְדָּם, וְלֹא בְּעִרְבוּבִיָּה כְּפִי שְׁאֲמָרְנוּ, כְּדֵי שִׁיתַּכְפֹּרוּ לְאָדָם כָּל אוֹתָם חֲטָאִים שֶׁבָּאִים מֵאוֹתוֹ הַצֵּד.

וּבְשִׁנְכֵנֵם לְמַקְדָּשׁ, הַמָּקוֹם שֶׁשֶּׁם

וְאֶתְחַבְּרוּ, לִית לָן בָּה, בְּמָה דְאַמְרָן בְּצִיצִית, בְּגִין
 דְּתַמָּן אֲשַׁתְּכְּחוּ וְאֶתְחַבְּרוּ כָּל אֵינוֹן זַיִינִין דְּלַעֲיִלָא,
 וְכָל אֵינוֹן מְאֵנִי מִקְדָּשָׁא, מִשְׁתַּבְּחִין בֵּיה בְּמָה זַיִינִין
 מִשְׁנַיִין דָּא מִן דָּא, וְכִלְהוּ אֶתְכִּלְלוּ תַמָּן בְּגוּוֹנָא
 דְּלַעֲיִלָא. וּבְאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא
 יְהִיב לָהּ אוֹרֵייתָא דְקָשׁוּט, אוֹרֵייתָא דְמַהֲיִמְנוּתָא,
 וְרִיחָם לָהּ מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה,
 דְּכַתִּיב, (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אֲמַר יי'.

פְּתַח רַבִּי חֲזִיָּא אֲבַתְרִיה וְאָמַר, כִּי תִבְאוּ אֶל
 הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶּם כָּל עֵץ מֵאֲכַל וְגו'. וּבִשְׁנָה
 הָרְבִיעִית יִהְיֶה כָּל פְּרִיו קֹדֶשׁ הַלּוּלִים לַיי'. כִּי
 תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ, הָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא, אֲבָל תָּא
 חֲזִי, דִּהָא אֵילָנָא לֹא עֶבֶד פִּירִין, אֶלָּא בְּאַרְעָא.
 וְאַרְעָא אֲפִיק לָהּ, וְאַחֲזִי הֵהוּא אֵיבָא לְעֵלְמָא.

לשון הקודש

וְאֶהֱבֵ אוֹתָם מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים עוֹבְדֵי
 עֲבוּדָה זָרָה, שְׁכָתוּב (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי
 אֶתְכֶם אֲמַר ה'.

פְּתַח רַבִּי חֲזִיָּא אַחֲרֵיו וְאָמַר, כִּי תִבְאוּ
 אֶל הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶּם כָּל עֵץ מֵאֲכַל וְגו',
 וּבִשְׁנָה הָרְבִיעִית יִהְיֶה כָּל פְּרִיו קֹדֶשׁ
 הַלּוּלִים לָה'. כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ, הֲרִי
 פְּרִשׁוּהָ הַחֲבָרִים. אֲבָל בֹּא רְאֵה, שְׁחֲרִי
 הָאֵילָן אֵינוֹ עוֹשֶׂה פְרוֹת, אֶלָּא בְּאַרְץ,

נִמְצָאת הַשְּׁלֵמוֹת וְכָל אוֹתָן עֲבוּדוֹת
 הַשְּׁלֵמוֹת, אֵף עַל גַּב שְׁהִתְחַבְּרוּ, אֵין לָנוּ
 בְּזוּה עֲנִין, כְּמוֹ שְׁאַמְרָנוּ בְּצִיצִית, מִשּׁוּם
 שְׁשֵׁם נִמְצָאוּ וְהִתְחַבְּרוּ כָּל אוֹתָם
 הַמִּינִים שְׁלֹמְעֵלָה, וְכָל אוֹתָם כְּלִי
 הַמִּקְדָּשׁ, נִמְצָאִים בּוֹ בְּמָה מִינִים שׁוֹנִים
 זֶה מִזֶּה, וְכֻלָּם נִכְלְלוּ שֵׁם כְּמוֹ שְׁלֹמְעֵלָה.
 אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל, שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 נָתַן לָהֶם תּוֹרַת אֱמֶת, תּוֹרָה שֶׁל אֱמוּנָה,

וְאַרְעָא לָא עֲבָדָא פִּירִין אֶלָּא מִגּוּ חֵילָא אַחֲרָא
דְּעָלָה. בְּמָה דְּנוֹקְבָא לָא עֲבָדָא פִּירִין, אֶלָּא מִגּוּ
חֵילָא דְּדְכוּרָא.

וְהָהוּא אִיבָא, לָא אֲשַׁתְּלִים בְּאַשְׁלֻמוּתָא, עַד תִּלְתַּת
שָׁנִין. וְחֵילָא לָא אֲתַפְקָדָא עָלֶיהָ לְעֵילָא
עַד דְּאֲשַׁתְּלִים. בְּתַר דְּאֲשַׁתְּלִים אֲתַפְקָדָא עָלֶיהָ
חֵילָא וְאַרְעָא אֲתַתְקַנְתָּ בֵּיהּ. דְּהָא עַד תִּלְתַּת שָׁנִין
אַרְעָא לָא אֲתַתְקַנְתָּ בֵּיהּ וְלָא (אֲשַׁתְּבַחַת) אֲשַׁתְּלִימַת
(ס"א אֲתַבְסַּמַּת) (ג"א אֲסַתְבַּמַּת) עֲמִיּוּהָ. בְּתַר דְּאֲשַׁתְּלִים
וְאֲתַתְקַנּוּ בְּחֻדָּא בְּדִין הוּא שְׁלִימוּתָא.

תָּא חֲזִי, נּוֹקְבָא, עַד תִּלְתַּת זְמָנִין דְּאֲתַעֲבָרָא, אִיבָא
דְּמַעָּהָ לָא אֲשַׁתְּלִים. בְּתַר ג' עִידוּאָן, נּוֹקְבָא
אֲתַתְקַנְתָּ בְּהָהוּא אִיבָא, וְאַסְתַּכְּמוּ בְּחֻדָּא. בְּדִין
הָהוּא אִיבָא שְׁלִימוּ דְּכֻלָּא, וְשִׁפּוּרוּ דְּכֻלָּא. בְּתַר

לשון הקודש

שְׁהָרִי עַד שְׁלֹשׁ שָׁנִים אִין הָאָרֶץ
מִתְתַּקְנַת בּוּ וְלָא (נִמְצָאָת) מִשְׁתַּלְמַת
(מִתְבַּשְׁמַת) (מִסְבִּימַת) עֲמֹ. אַחֲרָא שְׁהַשְׁתַּלְמוּ
וְהַתְתַּקְנוּ כְּאַחֲדָא, אֲזִי זֹו שְׁלֻמוּתָא.
בְּאֵרָא, הִנְקְבָהּ, עַד שְׁמַתְעֲבַרְתָּ שְׁלֹשׁ
פְּעָמִים, פְּרִי מַעֲיָה לָא נִשְׁלָם. אַחֲרָא
שְׁלֹשָׁה הִרְיוֹנוֹת הִנְקְבָהּ מִתְתַּקְנַת בְּאוּתוּ
הַפְּרִי, וּמִסְבִּימִים כְּאַחֲדָא. אֲזִי אוּתוּ הַפְּרִי
הוּא שְׁלֻמוּתָא הַכֹּל וְהַיְפִי שֶׁל הַכֹּל. אַחֲרָא

וְהָאָרֶץ מוֹצִיָּאָה אוּתָם וּמִרְאָה אֶת אוּתוּ
הַפְּרִי לְעוֹלָם. וְאִין הָאָרֶץ עוֹשָׂה פְרוּת
אֶלָּא מִתּוֹךְ אוּתוּ כַּח אַחֲרָא שְׁמַעֲלִיָּה, כְּמוֹ
שְׁהַנְקְבָהּ אִינְהָ עוֹשָׂה פְרוּת אֶלָּא מִתּוֹךְ
כַּח הַזְכָּר.

וְאוּתוּ הַפְּרִי לָא נִשְׁלָם בְּשְׁלֻמוּתָא עַד
שְׁלֹשׁ שָׁנִים, וְהַכֹּחַ לָא נִפְקָד עָלָיו
לְמַעַלָּה עַד שְׁנֵשְׁתַּלָּם. אַחֲרָא שְׁהַשְׁתַּלָּם,
נִפְקָד עָלָיו הַכֹּחַ, וְהָאָרֶץ מִתְתַּקְנַת בּוּ.

דְּנִפְק, עַד ג' שָׁנִין לָא אֵית לִיה חֵילָא לְעִילָא,
דְּהָא כִּדִּין אֲשַׁתְּלִים בְּשׁוּלָא דִּילִיה. לְוִי אֲתֵרְעִי
מִכְּלָא, תְּלִיתָאָה לְאַמִּיה, דְּאֲתֵתְקַנַּת בֵּיתָה,
וְאַסְתַּכְּמַת (ס"א וְאֲתַבְּסַמַּת) בְּתֵרִיה.

בְּתֵר ג' שָׁנִין, אֲתַפְקַדַּת עָלֶיהָ (ס"א אֲתַפְקַד עָלֶיהָ) חֵילָא
עָלָאָה לְעִילָא. וּבִשְׁנָה הָרְבִיעִית, יְהִיָּה כָּל
פְּרִיז קֹדֶשׁ הַלּוּלִים. מָאִי קֹדֶשׁ הַלּוּלִים. תִּשְׁבַּחְתָּן,
לְשַׁבְּחָא לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. עַד הָכָא. מִכָּאן
וְאֵילָךְ רָזָא דְּמַלְאָה, דְּבִשְׁנָה (דף ט"ז ע"ב) הָרְבִיעִית
מִזְדוּנְגַת כְּנָסַת יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהַלּוּלָא
חַד אֲשַׁתְּבַח. דְּכַתִּיב קֹדֶשׁ הַלּוּלִים, הַלּוּלָא וְחִדּוּהָ
בְּזִמְנָא (ס"א בְּזוּנְגָא) חָדָא.

מָאִי שָׁנָה (הָרְבִיעִית) דָּא קֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְתַנִּינָן,
שָׁנָה הָרְבִיעִית, דָּא כְּנָסַת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי
קַיִימָא רְבִיעָאָה לְכוּרְסִיָּא, וְכָלָא חַד, דְּהָא כִּדִּין

לשון הקודש

בְּרוּךְ הוּא. עַד כָּאן. מִכָּאן וְאֵילָךְ סוּד
הַדְּבָר, שְׁבִשְׁנָה הָרְבִיעִית מִזְדוּנְגַת כְּנָסַת
יִשְׂרָאֵל עִם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַלּוּלָה
אַחַת נִמְצְאָת, שְׁכַתוּב קֹדֶשׁ הַלּוּלִים,
הַלּוּלָה וְשִׁמְחָה בְּפַעַם (בְּזוּנָה) אַחֶרֶת.

מַח זֶה הַשָּׁנָה (הָרְבִיעִית)? זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וְשִׁנְיָנוּ, שָׁנָה הָרְבִיעִית זֶה כְּנָסַת
יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא עֲמוּד רְבִיעִי לְכִסֵּא,

שְׁיָצֵא, עַד שְׁלֹשׁ שָׁנִים אֵין לוֹ כַּח
לְמַעְלָה, שְׁחֲרִי אִזּוּ הִיא הַבְּשִׁלְתָּהּ. לְוִי
נִרְצָה מִהַכֵּל, שְׁלִישִׁי לְאַמּוֹ, שֶׁהִתְתַּקְּנָה
בּוֹ וְהִסְכִּימָה (וְהִתְבַּשְׁמָה) עִמּוֹ.

אַחֵר שְׁלֹשׁ שָׁנִים הִתְכַּנְּהָ עָלָיו (הִתְמַנְהָ עָלֶיהָ)
כַּח עֲלִיזָן לְמַעְלָה, וּבִשְׁנָה הָרְבִיעִית יְהִיָּה
כָּל פְּרִיז קֹדֶשׁ הַלּוּלִים. מַהוּ קֹדֶשׁ
הַלּוּלִים? תִּשְׁבַּחְתָּ לְשַׁבְּחָא אֶת הַקְדוּשׁ

קֹדֶשׁ בְּרִיךְ הוּא מוֹדֵנוּג בָּהּ בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וּבְדִין
 הִיא קֹדֶשׁ, וְהַלּוּלָא קִדְיִשָּׁא אֲשֶׁתִּכַּח, (וּקְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲדוּנוּג בְּהִרָה) וּבְדִין חֵיילִין אֲתַמְנֵן עַל עֲלֻמָּא, עַל כָּל
 מַלְאָה וּמַלְאָה בְּדַקָּא חַזִּי לִיה מִכָּאן וְלַהֲלָאָה
 מִתְּבַרְכָּאן בְּלָחוּ, וְשִׁאֲרֵי לְמִיכַל, דְּהָא בְּלָחוּ
 בְּשִׁלְימוֹתָא דְכָלָא, בְּשִׁלְימוֹתָא דְעֵילָא וְתַתָּא.

וְעַד לָא אֲשֶׁתִּלִּים בְּכָלָא מִתַּתָּא וּמֵעֵילָא, אָסִיר
 לְמִיכַל מִנִּיהּ. וּמֵאן דְּאָכִיל מִנִּיהּ, כְּמֵאן
 דְּלִית לִיה חוּלְקָא בְּקוּדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל, דְּהָא הֵהוּא אִיבָא בָּלָא רְשׁוּתָא עֲלָאָה
 קִדְיִשָּׁא קִיּוּמָא, דְּלֹא שִׁאֲרֵי עָלִיהּ עַד דִּישְׁתִּלִּים.
 וּבָלָא רְשׁוּתָא. תַּתָּאָה, דְּהָא לָא אֲסִתְכַּמַּת (ס"א
 אֲתַבְּסַמַּת) חֵילָא דְאַרְעָא בֵּיהּ. וְהֵהוּא דְאָכִיל מִנִּיהּ,
 אֲחִזִּי גְרַמִּיָּה דְּלִית לִיה חוּלְקָא לְעֵילָא וְתַתָּא, וְאִי
 בְּרִיךְ עָלֶיהּ, בְּרַכָּה לְבִטְלָהּ הוּא. דְּהָא קֹדֶשׁ

לשון הקודש

וְעַד שֶׁלֹּא נִשְׁלַם בְּכָל מַמְטָה וּמַמְעָלָה,
 אָסִיר לְאָכֹל מִמֶּנּוּ. וּמִי שֶׁאוֹכֵל מִמֶּנּוּ, כְּמִי
 שֶׁאֵין לוֹ חֶלֶק בְּקוּדִישׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֲרִי אוֹתוֹ הִפְרִי עוֹמֵד בְּלִי
 רְשׁוּת עֲלִיּוֹנָה קְדוּשָׁה, שֶׁאֵינָה שׁוֹרָה עָלָיו
 עַד שִׁישְׁתַּלֵּם. וּבְלִי רְשׁוּת תַּחְתּוֹנָה,
 שֶׁהֲרִי לֹא הִסְכִּימָהּ (הַתְּבַשְׁמָה) כִּי הָאֲרִץ בּוֹ.
 וְאוֹתוֹ שֶׁאֹכֵל מִמֶּנּוּ, מֵרָאָה אֶת עֲצָמוֹ

וְהַכֵּל אַחֵר, שֶׁהֲרִי אֹז מוֹדֵנוּג הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עִם כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, וְאֹז הִיא
 קֹדֶשׁ, וְנִמְצְאָת הַלּוּלָה קְדוּשָׁה, (וְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מוֹדֵנוּג עִמָּה) וְאֹז הַחֵילּוֹת מִתְּמַנִּים עַל
 הָעוֹלָם, עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר בְּרָאוּי לוֹ.
 מִכָּאן וְלַהֲלָאָה כָּלֵם מִתְּבַרְכִּים וּמִתְּרִים
 לְמֵאכָל, שֶׁהֲרִי כָּלֵם בְּשִׁלְמוֹת הַכֵּל,
 בְּשִׁלְמוֹת שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה.

בְּרִידָה הוּא עַד כָּעֵן לֹא שָׂרִיא עָלָיו, וְלִית בִּיה
חֹלְקָא. רַחֲמָנָא לִישׁוּבֵינָן מַאיִנוֹן דְּלֹא מִשְׁנִיחִין
לִיקְרָא דְמֵאֲרִיחוֹן.

זָכַרְנוּ אֵינֹן צְדִיקֵיָא בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי,
עָלִיָּהּ כְּתִיב (משלי ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר
נוֹגֵה. בְּגִין דְּבִתְחוּא זְמָנָא, יִסְתַּלַּק חֲוִיא דְשָׂרִיא
בְּנוֹקְבָא בְּקִדְמִיתָא, וְיִיתִי דְכוּרָא לְמִשְׁרֵי בְּאַתְרִיה
כִּד בְּקִדְמִיתָא, וְכֹלָא יְהֵא שְׁלִים. תָּאנָא בְּזְמָנָא
דְּזָכַרְנָה שְׂאֲרֵי בְּעֵלְמָא וְכוּ' עַד צְדִיק פִּתְמָר יִפְרַח.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח קָרָא וְאָמַר, (ויקרא ט) לֹא תֹאכְלוּ עַל
הַדָּם. הָא בְּכַמָּה אֲתֵר אֻקְמוּהָ חֲבֵרֵיָא, וְכָל
הֵנִי קָרְאִי אֲבִתְרִיה. וְכָל חַד וְחַד בְּאַתְרֵיָא. אֲבָל
הָא קָרָא אֵית לְאַתְעָרָא בִּיה, דְּכְתִיב מִפְּנֵי שִׁיבָה
תָּקוּם וְגו'. מִפְּנֵי שִׁיבָה, שִׁיבָה דְאֻרֵּיָתָא סְתָם.

לשון הקודש

וְיָבֵא הַזִּכָּר לְשֵׁרוֹת בְּמִקְוֵמוֹ בְּבִרְאשׁוֹנָה,
וְהַכֵּל יִהְיֶה שָׁלֵם. לְמַדְנֹו, בְּזִמְנֵן שְׂצָדִיק
שׁוֹרָה בְּעוֹלָם וְכוּ', עַד צְדִיק פִּתְמָר יִפְרַח.
רַבִּי יוֹסִי פִתַּח בְּפִסּוֹק וְאָמַר, לֹא תֹאכְלוּ
עַל הַדָּם. הֵרִי בְכַמָּה מְקוֹמוֹת פִּרְשׁוּהָ
הַחֲבֵרִים, וְכָל הַפִּסּוֹקִים הִלְלוּ אַחֲרָיו, וְכָל
אֶחָד וְאֶחָד בְּגִלּוּי. אֲבָל יֵשׁ לְהַתְעוֹרֵר
בְּפִסּוֹק הַזֶּה, שֶׁפְּתוּב מִפְּנֵי שִׁיבָה תָּקוּם
וְגו'. מִפְּנֵי שִׁיבָה, שִׁיבָה שֶׁל הַתּוֹרָה סְתָם.

שָׂאִין לוֹ חֵלֶק לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְאֵם בְּרִידָה
עָלָיו, זֶה בְּרִכָּה לְבִטְלָה, שֶׁהִרִי הַקְדוּשׁ
בְּרִידָה הוּא עַד עֲכָשׁוֹ לֹא שׁוֹרָה עָלָיו, וְאִין
בּוֹ חֵלֶק. הִרְחֵמֵן יַצִּילֵנוּ מֵאוֹתָם שְׂאִינָם
מִשְׁנִיחִים לְכַבּוֹד רַבּוֹנָם.

אֲשֶׁרִי הַצְדִּיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
הַבָּא, עָלֵיהֶם כְּתוּב (משלי ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים
כְּאוֹר נֹגֵה. מִשּׁוּם שֶׁבְּאוֹתוֹ זִמְנֵן יִסְתַּלַּק
הַנֶּחֱשׁ, שֶׁשָּׂרָה עִם הַנִּקְבָּה בְּרִאשׁוֹנָה,

תָּקוּם, וְדָבַעִי בַּר נָשׁ לְמִיָּקָם בְּקִיּוּמָא (מִכָּאן דְּבַעִי בַּר נָשׁ לְמִיָּקָם) מִקְמִי סֵפֶר תוֹרָה, וְהָכִי רַב הַמְנוּנָא (ס"א י"סא) סָבֵא, כִּד הָוָה חָמִי סֵפֶר תוֹרָה, הָוָה קָם מִקְמִיָּה, וְאָמַר מִפְּנֵי שִׁיבָה תָּקוּם. (כִּד הָוָה חָמִי חוּמָשׁ דְּאוֹרִינְתָא הָוָה קָם מִקְמִיָּה) (ס"א עָבִיד לִיה חֲדוּרָא) (וְחָוִי אָמַר וְהִדְרָתָּ פְּנֵי זְקוֹן) בְּגִזְוֹנָא דָּא, בָּעִי בַּר נָשׁ לְמִיָּקָם בְּקִיּוּמִיָּה לְקְמִיָּה דְּתַלְמִיד חָכָם, בְּגִין דְּאִיהוּ קָאִים בְּקִיּוּמָא (נ"א כְּדִיוֹנָא) קִדִּישָׁא עֲלָאָה. וְרַמְזוּ לְכַהֲנָא עֲלָאָה (ס"א וְהָכֵא רַמְזוּ לְעִתִּיקָא) קִדִּישָׁא עֲלָאָה, וְכַתִּיב וְהִדְרָתָּ פְּנֵי זְקוֹן, דְּאִיהוּ בְּעֲלָמָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִכָּאן רַמְזוּ לְתוֹרָה שְׂבַכְתָּב וְרַמְזוּ לְתוֹרָה שְׂבַעֲלָ פֶה.

וְתוֹ תִּנְיִנָן, הָאִי קָרָא לְדִרְשָׁא הוּא דְּאִתָּא, מִפְּנֵי שִׁיבָה תָּקוּם, בְּכַהֲנָא דְּאִתְעֲרוּ בֵּיה חֲבֵרִיָּא, מִפְּנֵי שִׁיבָה תָּקוּם, אִזְהַר לִיה לְבַר נָשׁ, עַד לֹא

לשון הקודש

קְדוּשׁ עֲלִיּוֹן. וְרַמְזוּ לְכַהֲנָן הָעֲלִיּוֹן (וְכָאן רַמְזוּ לְעִתִּיק) הַקְדוּשׁ הָעֲלִיּוֹן, שְׂבַתוֹב וְהִדְרָתָּ פְּנֵי זְקוֹן, שֶׁהוּא בְּעוֹלָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִכָּאן רַמְזוּ לְתוֹרָה שְׂבַכְתָּב, וְרַמְזוּ לְתוֹרָה שְׂבַעֲלָ פֶה.

וְעוֹד שְׁנֵינּוּ, הַפְּסוּק הַזֶּה בָּא לְדִרְשָׁה. מִפְּנֵי שִׁיבָה תָּקוּם, כְּמוֹ שֶׁהִעִירוּ בּוֹ הַחֲבֵרִים, מִפְּנֵי שִׁיבָה תָּקוּם, הִזְהִיר אֶת

תָּקוּם, מִכָּאן שְׁצַרִּיף אָדָם לַעֲמֹד בְּעִמְדוֹ (מִכָּאן שְׁצַרִּיף אָדָם לַעֲמֹד) מִלְּפָנֵי סֵפֶר תוֹרָה, וְכָךְ רַב הַמְנוּנָא (י"סא) סָבֵא, בְּשִׁהֲיָה רוּאָה סֵפֶר תוֹרָה, הִזְהִי קָם מִלְּפָנָיו וְאָמַר: מִפְּנֵי שִׁיבָה תָּקוּם. (בְּשִׁהֲיָה רוּאָה חֲמִשׁ שָׁל הַתּוֹרָה, הִזְהִי עוֹמֵד מִלְּפָנָיו) (עוֹשֶׂה לוֹ חֲדוּר) (וְהִזְהִי אוֹמֵר: וְהִדְרָתָּ פְּנֵי זְקוֹן) כְּמוֹ כֵּן צַרִּיף אָדָם לַעֲמֹד בְּמִקְוָמוֹ מִלְּפָנֵי תַלְמִיד חָכָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּמִקְוָם (כְּדִיוֹקוֹ)

יִסְתַּלַּק בְּסִיבוֹתָא, דִּיקוּם בְּקִיּוּמָא טָבָא בְּעִלְמָא,
 בְּגִין דִּדִּין הוּא הִדּוּרָא לִיה, אַבְל לְסוּף יוֹמוֹי לִית
 שְׁבַחָא לִיה לְבַר נָשׁ כָּל כַּךְ, כִּד אִיהוּ סִיב וְלֹא
 יכִּיל לְמַהּוֹי בִּישׁ. אֶלָּא שְׁבַחָא דִּילִיה, כִּד אִיהוּ
 בְּתוּקָפִיה, וְאִיהוּ טַב. וְשְׁלֵמָה מְלָכָא צִוּחַ וְאָמַר,
 (משלי כ) גַּם בְּמַעַלְלָיו יִתְנַכֵּר נָעַר וְגו'. כְּגִוּוֹנָא דָּא
 כְּתִיב, (קהלת יב) וְזָכֹר אֶת בּוֹרְאֶךָ בִּימֵי בְּחֻרוֹתֶיךָ.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי (הַכִּי הוּא) אֹרְחָא דָּא מְתַקְנָא
 קָמֵן, וְהֵאִי אֹרְחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פִּתְחָ וְאָמַר, (תהלים א) כִּי יוֹדַע יי' דֶּרֶךְ צְדִיקִים וְדֶרֶךְ
 רָשָׁעִים תֵּאבֹד. מָאִי כִי יוֹדַע יי'. אֶלָּא,
 קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹדַע וְאַשְׁנַח בְּאַרְחָא דְצְדִיקָיָא,
 לְאוֹטָבָא לְהוּ, וְלֹאֲגָנָא לְהוּ, וְהוּא אָזִיל קַמִּיּהוּ
 לְנִטְרָא לְהוּ. וּבְגִין כַּךְ, מָאֵן דְנִפִּיק לְאַרְחָא בְּעִי

לשון הקודש

שְׁהִדְרָךְ הוּז מְתַקְנָת לְפָנִינוּ, וְזוּהִי דְרָכּוּ
 שְׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

פִּתְחָ וְאָמַר, (תהלים א) כִּי יוֹדַע ה' דֶּרֶךְ
 צְדִיקִים וְדֶרֶךְ רָשָׁעִים תֵּאבֹד. מַה זֶּה כִּי
 יוֹדַע ה'? אֶלָּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹדַע
 וּמַשְׁגִּית עַל דְּרָכֵי הַצְדִּיקִים לְהִיטִיב לָהֶם
 וְלִהְיוֹן עֲלֵיהֶם, וְהוּא הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם לְשֹׁמֵר
 אוֹתָם. וּמַשׁוּם כַּךְ, מִי שְׁיוּצָא לְדֶרֶךְ,
 צְרִיךְ שְׂאוּתָהּ הַדֶּרֶךְ תַּהֲיֶה דְרָכּוּ שְׁל

הָאָדָם טָרַם שְׁיַעֲלָה לְשִׁיבָה שְׁיַעֲמֹד
 בְּקִיּוּם טוֹב בְּעוֹלָם, מַשׁוּם שְׁזוּהוּ הַהִדּוּר
 שְׁלוֹ. אַבְל לְסוּף יָמָיו אֵין לְאָדָם שְׁבַח
 כָּל כַּךְ, כְּשֶׁהוּא זָקֵן, וְאִינוּ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת
 רַע. אֶלָּא הַשְׁבַּח שְׁלוֹ כְּשֶׁהוּא בְּכַחוּ,
 וְהוּא טוֹב. וְשְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ צִוּחַ וְאָמַר,
 (שם ב) גַּם בְּמַעַלְלָיו יִתְנַכֵּר נָעַר וְגו'. כְּמוֹ
 כֵּן כְּתוּב, (קהלת יב) וְזָכֹר אֶת בּוֹרְאֶיךָ בִּימֵי
 בְּחֻרוֹתֶיךָ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי (כִּי הוּא)

דְּלִהּוּי הֵהִיא אֲרַחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַיִּשְׁתַּתֵּף
 לִיה בְּהַדְיִיהוּ. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, כִּי יוֹדַע יי' דְּרַךְ
 צְדִיקִים וְדְרַךְ רָשָׁעִים תֵּאבֹד. הִיא מְגֻרְמָה, בְּגִין
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא ^(דף פ"ח ע"א) אִשְׁתַּמוּדַע לִיה
 לְהֵהוּא אֲרַחָא דְלַחֹן, וְלֹא אָזִיל בְּהַדְיִיהוּ.

כְּתִיב דְּרַךְ, וּכְתִיב אֶרֶח, מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי.
 אֵלָא, דְּרַךְ: דְּשֹׁאֵר קַרְסוּלֵי בְּנֵי נָשָׂא אָזְלוּ
 בָּהּ. אֶרֶח: דְּאִיהוּ אֶתְפַּתַּח מִן זְמַנָּא זַעֲרָא ^{(דָּא אֶרֶח}
^{כְּמָה דְּאֵת אֶמֶר (איוב ל"ד) וְאֶרֶח לְחִבְרָה עִם פְּעַלֵי אֱוֹן)} וְעַל אֲרַחָא דָּא
 כְּתִיב, ^(משלי ד) וְאֶרֶח צְדִיקִים כְּאֹר נִגְהָ הוֹלֵךְ וְאֹר
 עַד נִכּוֹן הַיּוֹם. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן. בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם
 אָמֵן וְאָמֵן. וּמְלוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

לשון הקודש

אָדָם הִלְכוּ בָּהּ. אֶרֶח – שֶׁהוּא נִפְתָּח
 מִזְמָן מוֹעֵט ^{(זוה ארח, כמו שגאמור (איוב לד) וְאֶרֶח}
^{לְחִבְרָה עִם פְּעַלֵי אֱוֹן, וְעַל הָאֶרֶח הַזֶּה כְּתוּב,}
^(משלי ד) וְאֶרֶח צְדִיקִים כְּאֹר נִגְהָ הוֹלֵךְ
 וְאֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.
 בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. וּמְלוּךְ יי'
 לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וַיִּשְׁתַּף אוֹתוֹ עִמּוֹ.
 וּמִשּׁוּם כֶּךָ כְּתוּב, כִּי יוֹדַע ה' דְּרַךְ
 צְדִיקִים וְדְרַךְ רָשָׁעִים תֵּאבֹד. הִיא
 מְעֻצָּמָה, מִשּׁוּם שֶׁאֵין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מְבִיר בְּאוֹתָהּ דְּרַךְ שְׁלָהֶם, וְאֵינּוּ הוֹלֵךְ
 עִמָּם.

כְּתוּב דְּרַךְ, וּכְתוּב אֶרֶח. מַה בֵּין זֶה
 לַזֶּה? אֵלָא, דְּרַךְ – שֶׁשֹּׁאֵר קַרְסוּלֵי בְּנֵי